

P BLET

II època,

Any XIV, número 29,

Desembre 2014

Sumari

EDITORIAL	1	MÓN MONÀSTIC ELS FESTIVALS DE MÚSICA ANTIGA I INTERNACIONAL "ORGUES DE POBLET" Lluc Torcal	54
EL PÒRTIC DE L'ABAT APORTACIÓ DEL CRISTIANISME AL MÓN D'AVUI APORTACIÓN DEL CRISTIANISMO EN EL MUNDO DE HOY Josep Alegre, Abat	2	LA PORTADA Jesús M. Oliver	59
GERMANDAT CRÒNICA DE L'ASSEMBLEA Cristòfol-A. Trepat	5	CRÒNICA DE LA COMUNITAT De Maig a Octubre de 2014 Xavier Guanter	60
MEMÒRIA ANUAL Joan Baptista Farré	9	PER SOMRIURE Fer	67
PARAULES DEL PRESIDENT Llibert Cuatrecasas	13	LA RODA DELS DIES <ul style="list-style-type: none">• EL P. MAUR ESTEVA I ALSINA, A LA CASA DEL PARE• TRASPÀS DEL P. BENET FARRÉ I LLORETA• JUBILACIÓ D'UN CONTRACTISTA• DOS NOUS PROFESSOS• IV TROBADA D'INTEL·LECTUALS I PROFESSIONALS CATÒLICS A POBLET• REBEU-ME, SENYOR, COM VAU PROMETRE• MEMÒRIA DEL CICLE DE CONFERÈNCIES• UN NOU NOVICI	68-75
MEDALLA	14	INVITACIÓ A LA LECTURA BREUS COMENTARIS D'ALGUNS LLIBRES PER A CONVIDAR A LA LECTURA Lina Zulueta / Cristòfol-A. Trepat	76
ESCOLA DE PREGÀRIA HE TROBAT EL LLIBRE DE LA LLEI Lluís Solà	15	RESSENYA CALENDARI DELS BRILLANTS 2014 Cristòfol-A. Trepat	79
L'ENSENYANÇA SILENCIOSA: LA VIDA DE DOM JOHN MAIN Marco Schorlemmer	25	DÉU A LA XARXA PORTAL DELS LAICS I LAIQUES DE L'ESGLÉSIA CATÒLICA A CATALUNYA Cristòfol-A. Trepat	80
DEL CLAUSTRE AL CARRER XXXVII: ELS VELLS I ELS INFANTS Rafel Barruè	30		
RELIGIÓ I CIÈNCIES NATURALS UN MÓN NOU, UNA HUMANITAT NOVA? David Jou	34		
A FONTS LA TENDRESA DE JESÚS Mar Galceran	41		
SER MÉS ESGLÉSIA, SERVIR MÉS EL MÓN Cori Casanova	49		

Director: Cristòfol-A. Trepat

Consell de Redacció: Josep Alegre, Abat
Xavier Alonso
Josep M. Recasens
Lina Zulueta
Sam Soler

Portada: Llanterna de la Sagristia
(fotografia: Sam Soler)

Edita:

Germandat del
Monestir Cistercenc
de Santa Maria
de Poblet.

Realització: T.G.A.,
Técnicas Gráficas Aplicadas, S.L.
Tel. 629 831 307
t.g.a.sl@telefonica.net

Disseny-Maquetació: Pau Benito

Preu subscripció (2 números): 25 €

Número solt: 15 €

Dipòsit legal: T-60/2001 - ISSN 1577-4104

Una de les notícies que ha passat l'àmbit estricte de l'Església en els últims mesos ha estat la celebració a Roma del Sínode sobre el matrimoni i la família. Tot i que els pares sinodals no han arribat a conclusions —que s'han deixat per al proper Sínode ordinari del 2015— les seves reflexions, suggeriments i propostes són de gran interès. Podríem afirmar que la majoria sinodal s'ha apuntat a la renovació i al debat obert sense pors de cap mena sobre les respostes que l'Església ha de donar als problemes de la família en el món d'avui. Aplaudim sense cap reserva que aquest Sínode hagi accentuat més el caire pastoral que no pas el doctrinal, i que no hagi dubtat a plantejar amb coratge alguns problemes greus com, per exemple, si els divorciats i tornats a casar poden participar de l'eucaristia. Va ser el punt que va trobar més resistències. De vegades ens fa la impressió que la cúpula de la jerarquia eclesiàstica va una mica retardada respecte del que és ja prou normal en l'àmbit parroquial. Avui dia no és estrany que alguns preveres administrin la comunió a persones divorciades i tornades a casar o que viuen amb una segona parella de manera estable encara que això contradigui la permissió canònica. *Mira que sóc a la porta i truco: si algú m'escolta i m'obre, entraré a casa seva i soparé amb ell i ell amb mi* (Ap 3,20). En altres paraules: Crist convida a sentir la seva crida per participar en l'Església sense distincions.

Voldríem també formular, pel que fa a aquest Sínode, un breu apunt crític amb tot el respecte. Bé va estar que el papa Francesc demanés en una enquesta l'opinió dels laics. Potser és la primera vegada que un papa es pren seriosament el *sensus fidelium* pel que fa a la seva pràctica. De tota manera els laics no ocupen encara el lloc en l'Església que haurien d'ocupar d'acord amb les afirmacions del concili Vaticà II. I aquest Sínode n'és un exemple. Encara que en el Sínode hi havia grups escollits de matrimonis que van donar el seu testimoni, de fet el que s'ha votat sobre els problemes del matrimoni i de la família ha anat a càrrec de persones totes elles homes i solteres. Probablement per parlar i decidir sobre la família no hauria estat gens malament que una bona representació de "laics normals" haguessin participat amb veu i vot en una problemàtica que viuen dia a dia i de la qual són coneixedors de primera mà. I també hauria estat oportú que s'hagués escoltat amb especial atenció la veu de les mares, secularment oblidades per l'Església al llarg de la història.

En un altre ordre de coses també ha estat notícia al nostre país la consulta popular del dia 9 de novembre. Més de dos milions de persones van participar lliurement en una enquesta d'opinió sense cap vinculació jurídica. Pel ressò internacional que ha tingut i per les tensions prèvies i posteriors que se'n deriven no podem dubtar que som davant d'un problema polític important. Com a cristians hem de recordar que la solució d'aquest problema pertany a l'autonomia de la societat civil i que es pot ser tan cristià propugnant la constitució d'un Estat propi per a Catalunya com defensant la seva permanència a l'Estat actual. El problema, però, és prou seriós com per intentar resoldre'l per mitjà del diàleg. Ens produeix una gran perplexitat que la resposta davant d'aquesta qüestió per una de les parts del conflicte, siguin les negatives explícites tancades al diàleg, les amenaces, les impugnacions i les querelles judicials. Un fet tan democràtic com ho és l'expressió de la voluntat popular no sembla que sigui cap mena de delictes punible i del qual no es pugui ni parlar. D'altra banda és prou reconegut que tots els pobles tenen el dret a decidir lliurement, pacíficament i democràticament el seu futur. No ens cansarem, doncs, des d'aquestes modestes pàgines de demanar sempre diàleg i més diàleg, l'únic camí per a la resolució dels conflictes d'aquesta mena.

Com és habitual, aquest número de la revista us arriba pels volts de Nadal. Els qui la fem aprofitem l'avinentsa per desitjar-vos unes bones festes i que el 2015 sigui un any de plenituds.

APORTACIÓ DEL CRISTIANISME AL MÓN D'AVUI

Escriu santa Teresa, el centenari de la qual celebrem aquest any:

*Alma, buscarte has en Mí,
y a Mí buscarte has en ti.
(...)*

*Porque tú eres mi aposento,
eres mi casa y mi morada,
y así llamo en cualquier tiempo,
si hallo en tu pensamiento
estar la puerta cerrada.*

El poeta Rilke escriu els seus versos amb un contingut semblant:

*Què farà Déu
quan jo em mori?
Sóc el teu vestit i el teu ofici
amb mi perds el teu sentit,
després de mi no tens casa.*

I diu la Sagrada Escripura: *Jo sóc el pa viu que ha baixat del cel. Qui menja aquest pa, viurà per sempre. I el pa que jo donaré és la meua carn per a la vida del món (Jn 6,51).*

I també sant Pau: *No visc jo, sinó que és Crist qui viu en mi (Ga 2,20).*

Textos molt diversos que ens posen de relleu amb tota claredat allò que és essencialment el cristianisme: és Crist, és l'Home. És el Déu que ha buscat l'home, i que el segueix buscant. L'home està constituït per viure una amistat profunda i entranyable amb el seu Creador. El misteri de la persona humana té una relació profunda amb el

APORTACIÓN DEL CRISTIANISMO EN EL MUNDO DE HOY

Escribe santa Teresa, cuyo centenario celebramos este año:

*Alma, buscarte has en Mí,
y a Mí buscarte has en ti.
(...)*

*Porque tú eres mi aposento,
eres mi casa y mi morada,
y así llamo en cualquier tiempo,
si hallo en tu pensamiento
estar la puerta cerrada.*

El poeta Rilke escribe sus versos con un contenido semejante:

*¿Qué va a hacer Dios
cuando yo me muera?
Soy tu vestido y tu oficio
conmigo pierdes tu sentido,
después de mí no tienes casa.*

Y dice la Sagrada Escritura: *Yo soy el pan vivo bajado del cielo. Si uno come de este pan vivirá para siempre, y el pan que yo le voy a dar, es mi carne para la vida del mundo... (Jn 6,51). Y también san Pablo: No vivo yo, sino que es Cristo quien vive en mí (Gal 2,20).*

Textos muy diversos que nos ponen de relieve con claridad meridiana lo que esencialmente es el Cristianismo: es Cristo, es el Hombre. Es el Dios que ha buscado al hombre y que lo sigue buscando. El hombre está constituido para vivir una amistad profunda y entrañable con su Creador. El misterio de la persona humana tiene una

seu Creador, perquè aquest l'ha creat com una manifestació del seu amor, i el crida a la vegada a incorporar-se a aquest misteri d'amor diví. A diferència d'altres religions que plantegen la religió com una recerca de Déu, nosaltres no el busquem perquè ja l'hem trobat. O millor: perquè Ell s'ha deixat trobar per l'home. Per això canta el salmista amb admiració:

*Senyor, sobirà nostre, que n'és, de gloriós,
el teu nom per tota la terra!
Jo dic: "què és l'home, perquè te'n recordis?
Gairebé n'has fet un déu,
tot ho has posat sota els seus peus..."*
(Sl 8)

El salmista llança un crit d'admiració tot contemplant l'home, la grandesa i la dignitat de l'home, de la humanitat. La seva admiració, però, està oberta a un horitzó més ampli que la simple vida de l'home: darrere de la grandesa i la dignitat humanes contempla i canta la grandesa de Déu. Un Déu que tot ho ha dipositat en les mans de l'home.

Els homes, però, tenim la memòria fràgil, i el ritme de la vida ens impedeix admirar. N'és un exemple molt expressiu l'activitat humana: un home se'n va d'excursió a espais de gran bellesa i es passa el temps fent fotografies sense parar; vol recollir en la seva màquina, o en el seu mòbil tanta bellesa, quan aquesta bellesa està creada per contemplar-la i gaudir-la en el cor, i fer possible així que la persona es dilati en la contemplació directa de tanta bellesa.

Tanmateix el més greu de tot es produeix quan projectem aquesta activitat sobre les nostres relacions humanes. Llavors les persones esdevenen "objectes" que només considerem per al nostre profit, i ens oblidem que Déu es recorda de l'home, que tot ho ha posat sota els seus peus. No ho ha posat per a uns pocs i privilegiats homes

relación profunda con su Creador, porque éste lo ha creado como una manifestación de su amor, y lo llama a la vez a incorporarse a este misterio de amor divino. A diferencia de otras religiones que plantean la religión como una búsqueda de Dios, nosotros no buscamos a Dios porque ya lo hemos encontrado. O mejor: porque Él se ha dejado encontrar por el hombre. Por ello canta el salmista con admiración:

*Señor Dios nuestro, qué glorioso
es tu nombre en toda la tierra!
¿qué es el hombre para que te acuerdes de él?
Apenas inferior a un dios lo hiciste
todo lo pusiste bajo sus pies...*
(Sal 8)

El salmista lanza un grito de admiración contemplando al hombre, la grandeza y la dignidad del hombre, de la humanidad. Pero su admiración está abierta a un horizonte más amplio que la mera vida del hombre: detrás de la grandeza y dignidad humanas contempla y canta la grandeza de Dios. Un Dios que todo lo ha depositado en las manos del hombre.

Pero los hombres tenemos la memoria frágil, y el ritmo de la vida nos impide admirar. Tenéis un ejemplo muy expresivo en la actividad humana: va el hombre de excursión a espacios de gran belleza y se pasa el tiempo haciendo sin parar fotografías; quiere recoger en su máquina, o en su móvil, tanta belleza, cuando esa belleza está creada para contemplarla y gozarla en el corazón y hacer posible que la persona se dilate en la su contemplación directa.

Pero lo más grave ocurre cuando proyectamos esta actividad sobre nuestras relaciones humanas. Entonces las personas son "objetos" que sólo consideramos para nuestro provecho, y así olvidamos que Dios se acuerda del hombre, que todo lo ha puesto

d'aquest món, sinó per a tot home que ve a aquest món i que necessita veure en els altres, com suggereix el salmista, *poc menys que un déu*. Quan els homes, però, ens considerem *poc menys que un déu* no podem arribar a mirar el Déu gloriós en tota la terra, sinó quan aquests petits déus que som els homes, dialoguem, ens comprenem en la nostra grandesa i en la nostra feblesa, i busquem la veritat de la comunió en l'amor.

El cristianisme, conscient de la dignitat de tota persona, planteja la seva relació amb els altres valorant la persona de l'altre, en una obertura de comunió, en una obertura de servei, com s'ha posat de relleu en la "IV Trobada d'intel·lectuals i professionals catòlics" del passat octubre a Poblet. Un servei que es va posar en relleu en dues brillants ponències, i un servei que no es queda en els núvols de la teoria sinó que es duu a la pràctica, dia rere dia, en el terreny de la justícia social i en l'exemple de Càritas en aquests moments de crisi.

Josep Alegre, abat

bajo sus pies. No lo ha puesto sólo a disposición de unos pocos y privilegiados hombres de este mundo, sino de todo hombre que viene a este mundo, y que necesita mirar a los demás como sugiere el salmista *poco menos que un dios*. Pero cuando los hombres nos consideramos *poco menos que un dios* no podemos llegar a mirar al Dios glorioso en toda la tierra, más que cuando estos pequeños dioses que somos los hombres dialogamos, nos comprendemos en nuestra grandeza y en nuestra debilidad y buscamos la verdad de la comunió en el amor.

El cristianismo, consciente de la dignidad de toda persona, plantea su relación con los otros valorando la persona del otro, en una abertura de comunió, en una abertura de servicio, como se ha puesto de relieve en el "IV Encuentro de intelectuales y profesionales católicos" del pasado octubre en Poblet. Un servicio que pusieron de relieve dos brillante ponencias, un servicio que no se queda en las nubes de la teoría sino que se lleva a la práctica, día tras día, en el terreno de la justicia social y en el ejemplo de Caritas, en estos momentos de crisis.

José Alegre, abad

CRÒNICA DE L'ASSEMBLEA

El dia 28 de juny de 2014 la Germandat de Poblet va ser convocada al monestir pel P. Abat per tal de celebrar-hi l'assemblea anual. Ens en fa una breu crònica el director de la revista.

L'inici

El dissabte dia 28 de juny el P. Abat de Poblet ens va invitar a la celebració de l'Assemblea Plenària anual de la Germandat de Poblet. Els germans ens vam aplegar cap a tres quarts de deu del matí, tal com se'ns havia indicat, a la porta de la capella de santa Caterina, a tocar de l'entrada de l'hostatgeria externa. La comunitat monàstica es va reunir a l'interior de la capella. Feia un bon dia i lluïa un sol de ple estiu. A les 9:50 en punt es va iniciar la processó estacional des de la capella de santa Caterina fins a la basílica entonant les lletanies dels sants tot sol·licitant la seva intercessió.

L'eucaristia

A les 10 va començar la missa conventual presidida pel P. Abat. La missa es va dir amb la coneguda i austera unció litúrgica amb què la comunitat pobletana celebra les seves eucaristies. La missa va fer especial memòria de sant Ireneu, bisbe i màrtir. Ireneu va néixer als voltants de l'any 130 i va ser educat a Esmirna (actual Turquia). Va ser deixeble de sant Policarp, bisbe d'aquella ciutat. L'any 177 Ireneu ja era prevere de Lió, a la Gàl·lia, i poc després va ser designat bisbe de la mateixa seu. És un dels primers pares de l'Església. El seu llibre *Contra els heretges* en cinc volums es conside-

Foto: Bedmar.

Processó cap a l'església

ra gairebé com el primer escrit de la teologia cristiana. Va morir màrtir, sembla que pels volts de l'any 200.

Les lectures de la missa estaven extretes del llibre de les *Lamentacions* (Lm 2, 2.10-14.18-19) i de l'evangeli de *Mateu* (Mt 8,5-17). L'escena evangèlica que vàrem escoltar és prou coneguda: el guariment del criat del centurió i la seva confessió de fe: *no sóc digne que entreu a casa meua*.

Celebració de l'Eucaristia

L'homilia

Com és habitual, un dels moments que val la pena recordar i fixar en el decurs d'aquestes eucaristies de l'assemblea de la Germandat són les paraules del P. Abat en la seva homilia. Resumim, a continuació, les seves paraules.

L'escena de l'evangeli és molt expressiva. Podem aturar-nos-hi una estona i contemplar-la. Veiem Jesús, a qui la gent de Palestina confessa com a un gran profeta, que va de ciutat en ciutat, de poble en poble en olor de multituds. Jesús seguit i envoltat per la multitud s'acosta a Cafarnaïm. A les portes de la ciutat surt a trobar-lo un centurió romà, un dignatari romà respectat i estimat pels jueus (en un altre evangeli no serà el centurió sinó uns ancians jueus els qui van en el seu nom a trobar Jesús) tot preguntant-li que vagi a curar el seu criat.

Jesús manifesta el seu desig d'anar personalment a curar-lo. Llavors el centurió es llança als seus peus i li diu que no se sent digne que vagi a casa seva. Que n'hi ha prou amb la seva paraula. I li posa l'exemple de l'obediència militar. En la jerarquia militar el superior mana i el soldat obeeix d'una manera absoluta. I això manté viu i amb ordre l'exèrcit. El centurió d'aquesta manera reconeix i posa en relleu la força de la paraula en la relació humana. A més està reconeixent en Jesús una força especial en la seva paraula, una força capaç de sanar, fins i tot a distància. Per això és conseqüent i li diu: "digues-ho de paraula i el meu criat es posarà bo".

Jesús s'atura i es gira cap a la multitud que el segueix: "a Israel no he trobat tanta fe com en aquest home". I afegeix encara: "vindran altres de fora, llunyans, i rebran el regne, en canvi els qui estan dins els faran fora". O sigui que no n'hi ha prou a tenir el nom de cristià. Hem de fer viu aquest nom amb una vida autèntica de fe.

Val la pena aturar-nos amb la nostra ment en aquesta escena i quedar-nos amb dues frases. Una, la del centurió: "digues una paraula i el meu criat es posarà bo". Digues una paraula... I l'altra de Jesús: "no he trobat a Israel tanta fe". Profunda admiració de Jesús.

Aquesta escena la reproduïm en cada eucaristia abans de rebre la comunió. Ens situem, però, en l'escena evangèlica? Nosaltres pronunciem les paraules del centurió; provoquem, però, l'admiració de Jesús? És a dir creiem que la força de la Paraula que escoltem en cada Eucaristia la vam rebre amb la mateixa fe del centurió en rebre la

Foto: Bechar

comunió? Ens deixem curar amb la Paraula de Jesús? Deixem que la força d'aquesta Paraula transformi la nostra vida i ens faci passar a una vida nova? Com és el nostre compromís des de la nostra fe? En aquesta societat difícil i adversa per acceptar i viure una vida cristiana, ¿som nosaltres testimonis d'una fe cristiana?

L'amistat amb Poblet ha de ser una amistat que ens exigeixi als monjos ser fidels d'una banda a la nostra vocació monàstica. I, de l'altra, cal que ajudem a fer que els valors monàstics siguin coneguts i valorats en la societat: vida comunitària, escolta, silenci, pregària, treball ben fet...

Foto: Bedmar.

Conferència a càrrec de la Sra. Cori Casanova

als assistents diversos parlaments. A les 11 en punt, a diferència d'altres assemblees, abans de la lectura de la Memòria i del discurs del president, el P. Prior va presentar la conferenciant, la senyora Cori Casanova, la qual ens va adreçar la paraula a propòsit del tema *Els laics a l'església, i el congrés de laics a Poblet (octubre de 2015)*. La conferenciant va saber connectar bé amb els assistents, i amb un discurs ben organitzat, clar i segur ens va informar de la necessitat de fer real el contingut que el concili Vaticà II va dedicar a la funció dels laics dins de l'Església; segons la conferenciant, després de transcorreguts 50 anys de la magna assemblea conciliar, aquesta funció laïcal encara no s'ha dut gairebé a la pràctica. Per aquesta raó un grup de laics vol fer taca d'oli i convocar totes les entitats laiques de l'església a Catalunya per realitzar un congrés a Poblet que tindria lloc al mes d'octubre de l'any 2015. Segons ens va dir no es tractava de crear o fundar un moviment laïcal més, sinó d'aconseguir bones sinergies entre tots els moviments per intentar fer més efectiu i dinàmic el paper dels laics a l'Església. En definitiva es tracta de construir una xarxa laïcal que pugui esdevenir interlocutor dels pastors per fer més efectiva la seva tasca en el si de l'Església.

Foto: Bedmar.

El P. Abat va adreçar unes paraules als assistents

La conferència

Acabada l'eucaristia els germans i germanes de Poblet es van dirigir a la sala capítular on, presidits per l'abat, es van adreçar

A continuació de la conferència, rebuda amb cordials aplaudiments, i després d'haver respost algunes preguntes dels assistents, es van donar uns minuts de descans abans de procedir a l'assemblea pròpiament dita.

L'assemblea

L'assemblea plenària anual va començar pels volts de les 12:30 amb unes paraules de benvinguda del P. Abat, seguides de la lectura de la memòria anual a càrrec del Secretari de la Germandat, senyor Joan Baptista Far-

Intervenció del tresorer, Sr. Joan de Haro

Dinar de germanor al menjador de l'hostatgeria

ré. A continuació es va procedir a la lectura de l'estat financer a càrrec del tresorer de la Germandat, senyor Joan de Haro. Un cop aprovades la Memòria i l'estat de comptes es va procedir a la benedicció de les medalles i la seva posterior imposició als nous membres de la Germandat. Finalment, el president de la Germandat, senyor Llibert Cuatrecasas va adreçar unes paraules de cloenda als assistents. L'assemblea es va tancar amb la pregària del migdia, cantada i resada a la mateixa sala capitular, juntament amb la comunitat, dirigida pel P. Josep Maria Recasens. A continuació els assistents es van adreçar al menjador de l'hostatgeria externa per gaudir d'un dinar de germanor.

Concert i cloenda

A les 14:30, a l'església abacial, es va oferir un concert vocal que va córrer a càrrec del cor *Contrapunto vocale* dirigit per Pau Jorquera. Va ser un concert de gran categoria en el decurs del qual es van interpretar peces d'autors diversos, molts d'ells desconeguts del gran públic. Va ser càlidament aplaudit i

Moment del concert a càrrec de Contrapunto vocale

obligat a oferir dos bisos. La cloenda de l'assemblea va tenir lloc amb l'assistència a les 19:00 a les primeres vespres de la solemnitat de sant Pere i sant Pau, apòstols, presidides pel P. Abat.

Cristòfol-A. Trepat

MEMÒRIA ANUAL

En el decurs de l'assemblea va arribar el torn d'exposar als assistents el contingut de la Memòria anual, cosa que va fer el Secretari de la Germandat, senyor Joan Baptista Farré.

Pare Abat, membres de la comunitat cistercenca de Santa Maria de Poblet, estimats germans,

Un any més, celebrem l'Assemblea de la Germandat del monestir de Poblet en aquesta sala capitular. Donem lectura a continuació, breument, a la memòria de les principals activitats dels darrers dotze mesos, relatius a la comunitat, a Poblet com a monument i a nosaltres com a familiars de l'Orde Cistercenc.

Comunitat

El diumenge **15 de setembre de 2013**, a la missa conventual, fra Joan M. Vianney Morell i Domènech va renovar la seva professió monàstica amb motiu del jubileu dels 50 anys. A més de la comunitat i dels fidels habituals de la missa dominical l'acompanyaren els seus familiars.

El diumenge **26 de gener de 2014**, solemnitat dels Abats fundadors del Cister, fra Antoni Carles López Rubio va renovar per un any la professió temporal.

El dia **30 de gener de 2014**, el P. Prior, Lluç Torcal, va defensar a la Pontifícia Universitat Gregoriana de Roma la seva tesi doctoral sobre filosofia de la física quàntica, dirigida pel professor Gennaro Auletta. Va obtenir la màxima qualificació, *summa cum laude*. El felicitem i ens n'alegem. El P. Lluç amb el seu treball científic i amb les seves aportacions acadèmiques i docents contribueix d'una manera singular al diàleg entre fe i ciència.

El dilluns de Pasqua, **21 d'abril de 2014**, el senyor bisbe d'Urgell, Joan Enric

Vives i Sicília, va ordenar de diaques dos monjos de Poblet, fra Salvador Batet i fra Octavi Vilà, en una celebració litúrgica molt participada i amb l'església plena de fidels i amics dels nous ordenats i del monestir. A partir d'ara, els monjos ordenats prestaran a la seva comunitat un nou servei en la celebració de l'Eucaristia i de la Litúrgia de les Hores.

El diumenge **27 d'abril de 2014** el P. Abat Josep Alegre va nomenar nou subprior de la comunitat fra Octavi Vilà. Substitueix el P. Jesús M. Oliver que ha prestat aquest servei durant 16 anys. El subprior, juntament amb el prior i l'administrador o majordom, són els primers col·laboradors de l'Abat en el govern i organització del monestir. En cas d'absència del P. Abat i del prior, el subprior els substitueix al capdavant de la comunitat. Ens n'alegem i li desitgem que sàpiga imitar Jesús, el primer servidor dels seus germans.

Esmentem a continuació la participació dels monjos en activitats externes. Diversos monjos han continuat amb les activitats de predicació d'exercicis espirituals i conferències a diversos monestirs, així com en jornades sobre estudis monàstics. Convé ressenyar l'assistència del P. Abat, el dia 16 de novembre de 2013, al poble de la Granja d'Escarp per assistir a la conferència inaugural dels actes de commemoració del 800 aniversari de la fundació del Monestir de Santa Maria d'Escarp, i el dia 23 de febrer de 2014 a la Pobla de Cérvoles, amb motiu de la celebració dels 700 anys de la seva Carta de Poblament.

Projecció pública del monestir

Són moltes les visites de personalitats públiques que han visitat el nostre monestir. Poblet ha acollit també diverses visites institucionals, la ressenya de les quals podreu trobar a la secció Crònica de la comunitat del número 28 de la revista *Poblet*.

Destaquem la visita que el dia 26 de febrer del 2014 va fer a Poblet l'aleshores príncep Felip de Borbó, per commemorar el bicentenari del general Prim. Feia divuit anys que el príncep Felip no havia tornat al monestir de Poblet –la primera visita data de l'any 1996, amb motiu de les Festes de la Serra de Montblanc. Saludà molt afectuo-

sament cadascun dels membres de la comunitat al rebedor del Forn i es va produir una conversa de to familiar entre la comunitat i el príncep. Posteriorment assistí, a l'hostatgeria externa, a una reunió de treball de la junta directiva de la Societat del Bicentenari General Prim.

Poblet, monument i focus d'activitats culturals

Hem de destacar l'important èxit del I Festival de "Música Antiga" de Poblet, dirigit per Jordi Savall. Un Festival que va omplir de gent el recinte monàstic del 15 al 17 d'agost de 2013, ja que al voltant de 2.500

El secretari de la Germandat llegeix la Memòria anual a la sala capitular

persones s'atansaren a Poblet per viure la màgia i l'encant de la música sorgida de les mans del mestre Savall i dels seus acompanyants en l'entorn majestuós del monestir. No hi ha dubte que es convertirà en el marc de referència d'unes propostes musicals originals, variades, atractives i obertes a tot tipus de públic.

Ja s'ha presentat el cicle d'enguany, el II Festival de Música Antiga de Poblet, la programació del qual trobaran al web del monestir, i que de ben segur repetirà l'extraordinària acollida del públic de l'any passat.

A la tardor va tenir lloc el I Festival Internacional "Orgues de Poblet" dirigit pel

monjo de Poblet, fra Josep-Antoni Peramos. El nou orgue de Poblet –estrenat l'any 2012– fou el centre de tres concerts a mans de tres grans organistes d'arreu del món, els quals van portar el seu art a l'església abacial del monestir. Al llarg de tres concerts celebrats als mesos d'octubre i novembre de 2013, es reuniren a Poblet més d'un miler de persones que van gaudir de l'extraordinària qualitat del so del nou orgue de tribuna de Poblet.

Aquests dos festivals consoliden Poblet al capdamunt de la programació musical de qualitat del nostre país i tenen amb una clara voluntat de continuïtat.

A banda d'això, són diversos al llarg de l'any els esdeveniments puntuals en què grups musicals i corals donen concerts a Poblet. Hem de destacar, de l'octubre de 2013, la participació dels components del projecte *Bach Zum Mitsingen*, dirigits per Pau Jorquera, que van interpretar la cantata 48 de J.S. Bach. O el concert de nadal a càrrec de la coral Espluguina, de l'Espluga de Francolí, la coral Joia de Maig, d'Anglesola, i la coral Pontsicana, de Ponts, les quals interpretaren diverses nades i el Magníficat de John Rutter.

Fundació Poblet

Tot donant continuïtat al cicle iniciat l'any 2011 i amb el suport de la Fundació Poblet, el dies 18 i 19 d'octubre de 2013 es va celebrar la Tercera Trobada d'intel·lectuals i professionals catòlics, organitzada per Cristòfol-A. Trepà, Mar Galceran i Francesc Torralba, amb el suport de la Fundació Poblet. El tema de reflexió de la Trobada va tenir per títol *Què vol dir que la Bíblia és Paraula de Déu*.

El dia 12 de març de 2014, en ocasió de la reunió del Patronat de la Fundació Poblet, es va constituir l'*Integrated Cognition Institute*, cofundat pel P. Lluç Torcal i pel professor Genaro Auletta, de la Germandat de Poblet.

Foto: Bedmar.

El dia 8 de maig va tenir lloc al monestir de Poblet la Jornada de Primavera 2014 de la "Fundació Poblet", dins el cicle "Repensar el segle XXI" i amb el tema específic "Geopolítica i nous valors". Destacaren les conferències del professor Javier Solana de Madariaga i del periodista Xavier Vidal-Folch, així com la taula rodona en la qual intervingueren els doctors Xavier Trepà, Anais Garrell i Begoña Roman, amb el títol "Construir el futur: tendència predeterminada o capacitat de vertebrar?"

Germandat

La Germandat va pregar pels seus difunts en la tradicional missa en sufragi dels germans difunts traspassats el darrer any, amb sufragis tant a Poblet –el primer diumenge d'Advent– com a Barcelona, al monestir de Santa Maria de Valldonzella, el dia 28 de novembre de 2013.

El dissabte 30 de desembre de 2013 es va celebrar al monestir de Poblet el tradicional recés d'Advent de la Germandat convocat pel pare abat. Després de la missa conventual presidida pel P. Abat, hi hagué una conferència a càrrec del P. Rafel Barruè sobre el tema *Betlem, la casa del pa*. Després de la Sexta, resada a l'església, es va dinar al refector, tothom en silenci. A la tarda, el P. Abat va fer una introducció a la *lectio divina* i va presentar el seu *Comentari a les antífores de la O*. La jornada va acabar amb el rís de les primeres Vespres del Diumenge primer d'Advent.

Es manté la publicació de la revista semestral *Poblet* –tots els números de la qual són accessibles també en format electrònic al web del monestir. Tant la revista com el web, actualitzat periòdicament per la comunitat, constitueixen una porta oberta al monestir i a l'Orde del Cister. Us recomanem que consulteu amb freqüència el web del monestir no tan sols per conèixer les

notícies i activitats al voltant de la comunitat sinó com a eina per aprofundir en la nostra fe cristiana. Hi trobareu bona part de les homilies dominicals, materials molt adients per a la lectura i la pregària que poden col·laborar activament en l'enriquiment de la nostra vida espiritual.

Cloenda

Per acabar renovem la nostra pregària perquè augmentin les vocacions a la vida monàstica, a Poblet i a l'Orde del Cister; també invitem a la pregària per tal de difondre efectivament el patrimoni espiritual al qual ens hem vinculat, com a familiars de l'Orde, entre els nostres amics i persones amb qui ens relacionem. Comptem amb la vostra col·laboració per donar a conèixer activament la Germandat, per tal que més i més persones se sentin atretes per l'espiritualitat de Cister i es vulguin incorporar, com a familiars de l'Orde, i col·laborin així activament en les necessitats de la Comunitat i del monestir.

Poblet, 28 de juny de 2014
Joan Baptista Farré

PARAULES DEL PRESIDENT

Durant l'assemblea reunida a la sala capitular el president de la Germandat, senyor Llibert Cuatrecasas, va adreçar la seva paraula als assistents.

El Sr. Llibert Cuatrecasas

Estimats pare Abat, pare Prior, monjos, germans i germanes de Poblet:

La trobada anual ens permet avaluar el contingut d'aquests dotze mesos passats.

Ha estat un període marcat per una forta crisi econòmica que ha afectat el viure quotidià de moltes famílies, cosa que ha motivat que l'àmbit familiar sigui, més que mai, un espai solidari per tirar endavant.

Aquesta situació predisposa al pessimisme, allò del "no s'hi pot fer res"; i és en aquest ambient que agafa tota la seva importància l'alenada d'aire fresc que suposa predicar "l'alegria de l'evangeli", tal i com ens ho proposa el papa Francesc en la seva darrera exhortació apostòlica.

Jo diria que el seu títol, "Evangelii Gaudium", es pot traduir d'una manera més activa: "Gaudir de l'evangeli".

De la nostra tasca de cada dia cal gaudir-ne en la dimensió que sigui. En un entorn fet d'immediatesa, la nostra pròpia reflexió és l'element central per a la contemplació, tan necessària en el món que ens envolta.

La reflexió passa per la pròpia persona, pel seu entorn i pel país on viu.

Descobrim que la nostra realització passa per una introspecció equilibrada amb una constant comunicació amb l'altre.

La celebració de l'Advent ens hi va ajudar. És l'espera d'un Nadal ben ple, familiar, amb la tendresa del naixement.

La trobada d'intel·lectuals organitzada per Francesc Torralba ens va permetre aprofundir en qüestions ètiques i la visita del senyor Javier Solana Madariaga ens va aportar una explicació del paral·lisme entre l'evolució europea i la mundial.

El nostre entorn ens mostra una societat que manté, malgrat tot, un nivell molt important de cohesió social i on els emprenedors són considerats essencials per a la seva vitalitat.

Sense entrar en consideracions polítiques sobre la pregunta i data anunciades, una cosa és ben certa: s'ha fixat un objectiu col·lectiu que dona empenta a la voluntat de desplegament institucional.

La nostra societat catalana d'avui es mostra activa i oberta a Europa i al món. Ho podríem mesurar a través de les nostres xifres d'exportacions, no quantitativament sinó qualitativament, valorant-ne el seu creixement.

La nostra Germandat és sensible a aquesta evolució del nostre entorn. En ser a Poblet, tot això ho podem calibrar amb una àmplia perspectiva.

Germans i Germanes, que passeu un molt bon dia a Poblet.

Llibert Cuatrecasas

MEDALLA

Els fou imposada la "medalla", com a nous membres de la Germandat de Poblet, als següents:

- (01) Prof. Gennaro Auletta, de Roma
- (02) Sr. José María Milà i Mencos, de Barcelona
- (03) Sr. Enric Vendrell i Aubach, de Barcelona
- (04) Sr. Francisco Javier Terrado i Pablo, de Lleida
- (05) Sr. Ismael Uruén i Pueyo, de Barcelona
- (06) Sr. Ramon Sanahuja i Domingo, del Vendrell
- (07) Sr. Antoni Pont i Amenós, de Reus
- (08) Sr. Joan Crua i Puig, de Reus
- (09) Sra. Maria Teresa Cunillera i Girona, de St. Hilari Sacalm
- (10) Sr. Miquel Àngel Puig i Tàrrac, de la Selva del Camp
- (11) Sr. David Rovira i Minguella, de l'Espluga de Francolí

Poblet, sant Ireneu, 28 de juny del 2014.

HE TROBAT EL LLIBRE DE LA LLEI

UNA LECTURA DE 2REIS 22,1-20

Seguint l'ordre bíblic de la proposta de "lectio divina" que ens ofereix d'un temps ençà fra Lluís Solà, monjo de Poblet, li toca avui als llibres dels Reis.

Introducció

L'autor [dels llibres dels Reis] no vol escriure una simple cronologia de la reialesa, sinó més aviat la història de la teocràcia, és a dir, exposar el comportament de Déu pel que fa al seu poble i, d'una manera especial, pel que fa als dos regnes de Judà i Israel segons els mèrits de l'un i de l'altre. Per això s'estén amb complaença en els esdeveniments del regne d'Israel, esdeveniments que, d'altra banda, estan particularment relacionats amb el ministeri profètic. Déu, en efecte, mitjançant els càstigs i l'enviament sovintejat dels seus profetes, cerca de fer tornar cap a ell el regne apòstata i no lliurarà Israel als assiris sinó després d'haver-se esvaït tota esperança de conversió. El regne de Judà no trigarà a seguir la mateixa sort, ja que els seus habitants cauran en els mateixos errors.

Aquestes paraules de la introducció als llibres dels Reis del P. Clair, d'una antiga edició francesa de la Bíblia (P. Lethielleux, *Les livres des Rois. Introduction critique et commentaires*, tom primer, Paris 1897, pàg. 85), ens donen una bona pista d'introducció i presentació d'aquests dos nous llibres sagrats, en realitat un de sol dividit en dues parts, estretament relacionat amb el bloc anterior, els llibres de Samuel. Els llibres de Samuel se centren en la figura de David, preparada i precedida pel rei Saül i pel profeta Samuel. Els llibres dels Reis parteixen de la figura de Salomó, fill de David i constructor del temple de Jerusalem, en el qual s'acompleix la promesa feta a David sobre la continuïtat i consolidació de la dinastia. Després aborden la història de la divisió del Regne davídic en dos regnes a la mort de Salomó: Israel al Nord, amb ca-

pital a Samaria, i Judà al Sud, amb capital a Jerusalem. Ens fan assistir primer a la caiguda d'Israel, l'any 722 aC, en mans dels assiris, i després a la de Judà, l'any 586 aC, en mans dels babilonis. Aquest serà el punt i final de la història. L'autor hi va entreteixint la

Quadre: P. Rafel Barrié.

cronologia dels regnats d'ambdós reialmes, però, en realitat, el protagonista és Déu i el seu projecte. El criteri que decideix els avatars de la història política dels dos regnes és la fidelitat o no al projecte (la Llei) de Déu, veritable rei d'Israel i de Judà. És una història profètica. Ja hem dit en comentaris anteriors que el profeta és l'interpret autoritzat de la Torà en el marc de la història. Així, com una frontissa entre les dues parts, entre els dos llibres dels Reis, s'hi insereix, de forma una mica abrupta però relligant-los, l'anomenat cicle d'Elies i Eliseu, profetes clau per a entendre el veritable argument d'aquesta obra, com ja insinuava el P. Clair: és Déu qui guia la història del poble, una història que es resol en la fidelitat o no al seu projecte explicat en la Llei (1 Re 17,1 - 2 Re 2,15). Amb paraules d'André Chouraqui: *És el Déu d'Israel qui dona a aquesta història un començament, un sentit i una finalitat. L'autor té la mirada fixa en aquest Déu, no pas en el rei terrenal. La seva preocupació principal és descriure la part que el Senyor pren en aquesta història de la qual ell és autor i únic guia* (Introducció als llibres dels Reis).

L'autor, des de l'exili, després del fracàs aparent del projecte de Déu —en realitat allò que fracassa és un projecte polític, humà— intenta trobar un sentit a tot plegat, i ho fa resseguint aquesta història política des de la perspectiva de la fidelitat a la Torà. És el criteri teològic que trobem en el llibre del Deuteronomi, i que dona nom també a la teologia d'aquesta història profètica. Si el poble, guiat pel seu rei, no té en compte el projecte de Déu en la configuració del projecte polític, aquest projecte camina cap al fracàs. El profeta intervé en els moments crucials, al cor d'aquesta història, per recordar i actualitzar aquest criteri de fidelitat a la Paraula de Déu i provar de redreçar el fil de la història. De fet, la profecia va més enllà, superant-lo, del fracàs del projecte polític —la caiguda dels dos regnes— com a testimoni

Quadre: P. Refel Barmè.

de la fidelitat insubornable de Déu al seu pacte. I és que, al capdavall, cap projecte polític no es pot confondre amb el Regne de Déu. Tan sols el prepara, l'indica, hi apunta. El Regne de Déu no és un projecte humà ans totalment i exclusivament un projecte de Déu que advé en la història humana com a do gratuït. Sabem que, per a la Bíblia d'Israel, aquests llibres històrics (Josuè, Jutges, Samuel i Reis) formen un tot amb la resta dels llibres profètics (Isaïes, Jeremies, Ezequiel i els següents dotze profetes menors): un tot o secció que la Bíblia hebrea anomena indistintament amb el nom de «Profetes».

En el text que us proposo descobrirem que aquesta Paraula, el projecte de Déu, la Torà, està escrita al cor de la història del poble com a criteri que no es pot eludir. Aquest cor de la història, el seu punt d'inflexió és el temple, on el sacerdot troba el rotlle de la Llei. Però aquesta Llei, des del temple, tendeix a envair i fecundar, respectant-lo, l'àm-

bit sempre atractiu de la història profana que batega amb el pols de la quotidianitat.

Lectio 2 Reis 22:1-20

¹ Josies tenia vuit anys quan començà a ser rei. Va regnar trenta-un anys a Jerusalem. La seva mare es deia Jedidà i era filla d'Adaïà, de Boscat. ² Va plaure al Senyor i va imitar en tot el comportament de David, el seu avantpassat, sense desviar-se'n ni a dreta ni a esquerra. ³ L'any divuit del regnat de Josies, el rei va enviar el canceller Xafan, fill d'Assaliabu, fill de Meixul-lam, al temple del Senyor, amb aquest encàrrec: ⁴ «Vés a trobar el gran sacerdot Hilquià perquè recompti els diners de les ofrenes del temple del Senyor, tot allò que els guardians del cancell han recollit del poble. ⁵ Que ho donin als mestres d'obres encarregats de l'edifici del temple del Senyor, perquè puguin pagar els qui treballen en les obres de reparació dels desperfectes del temple: ⁶ els fusters i els paletes. Així podran comprar la fusta i els carreus necessaris per a les reparacions de l'edifici. ⁷ I que no els demanin comptes dels diners que els posen a les mans, perquè són gent de tota confiança.» ⁸ Llavors el gran sacerdot Hilquià va dir al canceller Xafan: «He trobat el llibre de la Llei al temple del Senyor!» Hilquià va passar el llibre a Xafan, i aquest el va llegir. ⁹ El canceller Xafan anà a palau i va portar al rei la següent notícia: «Els teus servents han comptat tots els diners recollits al temple i els han donat als mestres d'obres encarregats de l'edifici del temple del Senyor.» ¹⁰ Després el canceller Xafan va comunicar al rei: «El sacerdot Hilquià m'ha donat un llibre.» I Xafan el va llegir davant el rei. ¹¹ Quan el rei va sentir les paraules del llibre de la Llei es va esquinçar els vestits. ¹² Després va donar aquesta ordre al sacerdot Hilquià, a Abicam, fill de Xafan, a Acbor, fill de Micaïà, al canceller Xafan i a Assaià, oficial reial: ¹³ «Aneu a consultar el Senyor per mi, pel poble i per tot Judà, sobre el que hi ha escrit en aquest llibre que ha estat trobat, perquè la indignació del Senyor es deu haver

abrandat contra tots nosaltres, ja que els nostres pares no van obeir les paraules d'aquest llibre i no van complir tot el que prescriu.» ¹⁴ El sacerdot Hilquià, Abicam, Acbor, Xafan i Assaià anaren a trobar la profetessa Huldà, muller de Xal-lum, fill de Ticvò, fill d'Harbàs, encarregat del vestuari. Huldà vivia a Jerusalem, al Barri Nou. Quan li van explicar l'assumpte, ¹⁵ ella els va dir: «Això us respon el Senyor, Déu d'Israel: Digueu a l'home que us ha enviat: ¹⁶ "Jo, el Senyor, faré caure un desastre damunt aquest lloc i els seus habitants; així es complirà tot el que està anunciat en el llibre que el rei de Judà ha sentit llegir. ¹⁷ Ells m'han abandonat i han cremat ofrenes a altres déus, m'han irritat amb els ídols que són obra de les seves mans, per això la meua indignació s'ha abrandat contra aquest lloc, i és un foc que no s'apagarà." ¹⁸ Responeu, doncs, al rei de Judà que us ha enviat a consultar el Senyor: "Això et dic jo, el Senyor, Déu d'Israel: Les paraules que has sentit llegir ¹⁹ t'han tocat el cor, i t'has humiliat davant el Senyor en sentir com jo afirmava que aquest lloc, amb els seus habitants, quedaria desolat i maleït. Veient que t'has esquinçat els vestits i has plorat davant meu, jo també t'he escoltat a tu. Ho dic jo, el Senyor. ²⁰ Per això faré que et reunexis amb els teus pares; reposaràs en pau dins el sepulcre, i els teus ulls no veuran res de la calamitat que faré caure damunt aquest lloc."» Ells van fer saber al rei aquesta resposta.

És un text de lectura aparentment fàcil. Mirem-ne el drama —com diria Orígenes—, això és, la successió dels fets i les intervencions dels personatges: els diàlegs, els detalls, els matisos, què diuen, què fan, com ho diuen, com ho fan, on ho diuen, on ho fan... etc. És important llegir la Bíblia des d'aquesta perspectiva dramàtica o literària. Els nostres pares en la fe ho feien. Per què a nosaltres ens costa tant?

Fixem-nos, en una primera lectura, que hi apareixen els personatges i els elements fonamentals de la teologia d'Israel: el rei com

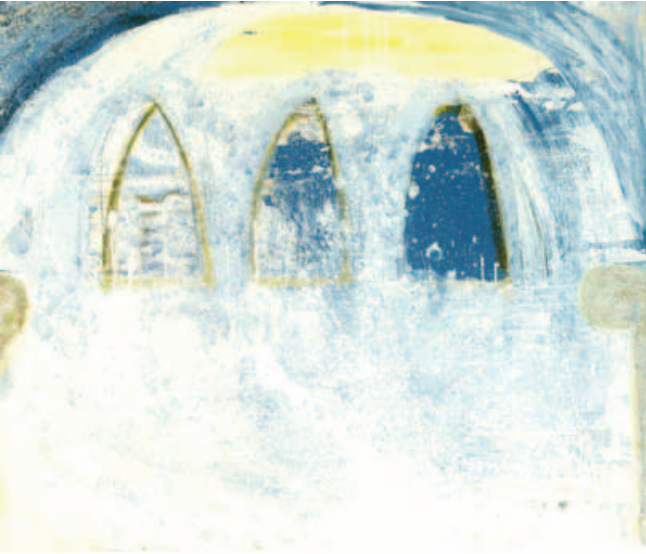
Quadre: P. Rafael Barraté.

a ungit del Senyor, el temple i els sacerdots, la profecia –una dona! la profetessa Huldà–, i, al centre de tot, com a nus de l'acció dramàtica, el llibre de la Llei. L'escena és força pintoresca, plena de color i de tensió, i per això la seva lectura amable pot, d'entrada, desorientar. En unes obres de restauració al temple de Jerusalem que, pel que sembla, estava una mica deixat, els paletes troben el rotlle de la Llei amagat potser en un forat, rere una paret, o en algun altre lloc recòndit. Aquesta troballa, amb el procés de lectura que suscita, i subratlla la paraula «lectura» –primer el canceller Xafan (potser també el gran sacerdot Hilquià, el text no ho precisa) i després el rei– desvetlla un procés seriós de conversió i de retorn als camins del Senyor que marcarà positivament el regnat del rei Josies, considerat pel cronista un bon rei:

«Mai no hi havia hagut abans de Josies un rei que s'hagués convertit com ell al Senyor: amb tot el cor, amb tota l'ànima i amb totes les forces, tal com diu la Llei de Moisès, i després d'ell tampoc no n'hi va haver cap d'igual» (2 Re 23,25).

El rotlle de la Torà és trobat al temple, és a dir, en el lloc del culte, l'espai especialment designat per Déu mateix per a l'encontre amb el seu poble. Això ja és molt significatiu: els creients de la Bíblia deixen –i deixem– ressonar la Paraula de Déu en l'àmbit de la litúrgia. Però manca una instància important perquè aquesta Paraula celebrada i acollida en el culte esdevingui activa per a la història i la vida concreta de cadascú. Aquesta instància és la profecia. La profetessa Huldà, en efecte, interpreta en el segon moviment del relat el sentit de la troballa i de la lectura de la Llei, i fa veure com l'abandó d'aquesta Llei, el fet d'haver construït el projecte de la història deixant-la de banda, no queda sense conseqüències: Judà i Jerusalem, si no redrecen els seus camins, i aquests camins passen per la Llei del Senyor, correran la mateixa sort que el regne del Nord, Israel, el record de la desfeta del qual és encara ben present.

Què diuen els personatges? Em sembla que la frase central, la més important, és la del sacerdot Hilquià: *He trobat el llibre de la Llei al temple del Senyor!* Aquest verb «trobar», en la seva forma hebrea, indica el final acomplert d'una intensa recerca, encara que aparentment el llibre hagi estat trobat per casualitat. Després, el conseller Xafan, com qui no vol la cosa, ho comunica al rei: *El sacerdot Hilquià m'ha donat un llibre.* Per a ell el més important són evidentment les obres del temple i els diners, d'acord amb l'encàrrec del rei. Una altra paraula important és la resposta del rei després d'escoltar la lectura de la Llei: *Aneu a consultar el Senyor per mi, pel poble i per tot Judà, sobre el que hi ha escrit en aquest llibre que ha estat trobat.* El rei és el representant

Quadre: P. Raffel Barrué.

del poble. Parem esment en la insistència en el verb trobar: en la seva forma passiva pot indicar que és Déu qui ha desencadenat aquest procés que, insistim, en l'àmbit de la història sembla fruit d'una casualitat. I, finalment, les paraules de la profetessa, que omplen de sentit tot el procés: *Això et dic jo, el Senyor, Déu d'Israel: Les paraules que has sentit llegir t'han tocat el cor.* Són paraules que fan un diàleg. Primer el diàleg entre els personatges de la història, els protagonistes aparents del drama: el rei, el canceller, el sacerdot, la profetessa... un diàleg que ens porta a descobrir-ne l'interlocutor en majúscules, el Senyor, que parla per boca de la profetessa: ell és el veritable protagonista del drama, el qui guia la història.

Resumint: aquest rei piadós, descendent de David, preocupat per l'abandó del temple a causa dels cultes idolàtrics que s'hi han practicat, endega obres importants de restauració. Els paletes troben el llibre amagat de la Llei del Senyor, i el lliuren al sacerdot Hilquià, el qual, al seu torn, el fa a mans del secretari del rei, Xafan. Xafan, havent-lo llegit, el presenta al rei. Josies, corprès per la lectura, fa consultar la profetessa Huldà

per desvetllar i actualitzar aquella Paraula «adormida» del Senyor en les vells rotlles polsosos. El missatge de la profetessa és molt dur: construir el propi projecte humà, polític, històric... a banda del projecte de Déu, porta a un atzucac, al fracàs.

Meditatio

Hem fet una lectura superficial del text. Una lectura carnal, històrica, literal... ens hem fixat en els detalls del drama, en els personatges i en les situacions. També en els diàlegs: com en la primera lectura d'una obra de teatre, tots els actors asseguts dalt l'escenari, abans d'identificar-se amb els personatges i començar a interpretar-los. La lectura històrica del text sempre és una mica freda, asèptica, neutra. I ha de ser així. Aquesta insatisfacció —que uns paletes, fent obres al temple, trobin un vell rotlle de la Torà, no significa res per a nosaltres— ens empeny a fer un pas més. A provar d'aprofundir el text, a interpretar-lo, a trencar-ne la closca dura de la lletra, a llegir-lo a un nivell espiritual per tal d'extreure'n el sentit. Com en l'obra de teatre ens disposem a esdevenir nosaltres mateixos actors del drama, és a dir, ens disposem a deixar-nos afectar per la lectura del text, a implicar-nos en els processos que pot desvetllar. És el que fem en aquest segon nivell de lectura que anomenem *meditatio*, i que no es tracta pas d'una lectura piadosa o emotiva, sinó d'un aprofundiment seriós i laboriós de les paraules i les frases que confegeixen el text.

Aquesta lectura atenta ens fa adonar de seguida d'un detall important de la identitat del personatge que posa en marxa tot el procés del drama. Es diu Josies, és a dir, Jesús o Josuè —en hebreu és el mateix, i significa «Déu salva». Josuè, que era el personatge amb el qual iniciàvem la caminada per la història, el lloc on cal trobar i actualitzar la Llei del Senyor, és un capdavanter del poble, un

guia, algú preocupat per la fidelitat dels qui té confiats al projecte de Déu expressat en la seva Paraula que es presenta com a Llei, com a norma per als homes. El nostre Josuè, Jesús de Natzaret, tindrà una missió molt semblant: assumirà d'una forma nova i definitiva el projecte de Déu com a Regne que ve i que vol ser instaurat ja enmig d'una comunitat acollidora, preparada per a escoltar. Josies, el nostre rei, es troba una mica al mig d'aquests dos grans personatges. Entre el Josuè que inicia el camí de la història i el Jesús que la culmina obrint-la definitivament vers l'horitzó del Regne, hi ha Josies, que representa l'espai secular i profà: Josies té el llibre de la Llei a les mans, entre el sacerdot Hilquià i la profetessa Huldà: tot ell és una invitació a llegir-la, a actualitzar-la, prenent com a referent la profecia, responsable a Israel que el culte incideixi en la realitat i es verifiqui en una ètica, en un comportament correcte —just, diria la Bíblia—.

La lectura profunda ens revela tot un procés. Primer la recerca. Les obres del temple

són com la metàfora, una mica, de la nostra vida, i del que ens passa. Sovint vivim també entre runes, i és enmig d'aquestes runes que som cridats a treballar per construir la nostra identitat amb la referència objectiva d'una Paraula amagada que cal trobar. Jesús a l'evangeli fa servir una metàfora molt semblant en una de les seves paràboles del Regne: la metàfora del tresor amagat. Hi ha algú que cava i troba un tresor, i la troballa suscita també un procés: *Amb el Regne del cel passa com amb un tresor amagat en un camp: l'home que el troba el torna a amagar i, ple de joia, se'n va a vendre tot el que té i compra aquell camp* (Mt 13,44). Ben mirat, la reacció del nostre rei Josies després de trobar i escoltar la lectura del llibre de la Llei, i la d'aquest home de la paràbola, és molt semblant. Potser amb una diferència: al rei Josies el mou el temor davant el judici de Déu, i a l'home de la paràbola el mou la joia d'haver trobat el seu bon Déu amagat com un tresor al cor de la realitat, al cor de la vida quotidiana. Potser aquesta és la diferència entre el vell pacte i el novell: l'ombra del judici de Déu i l'alegria lluminosa de la proximitat de Déu i del seu Regne.

El procés que porta a la conversió del rei passa per la lectura, és a dir, per la represa de la Llei com a pauta de l'aliança amb Déu. I passa també pel temple, pel culte, per la trobada dialogal amb el Senyor. El llibre és trobat al temple, lloc de la litúrgia, l'únic lloc possible, segons el Deuteronomi, del trobament correcte entre l'home i Déu. I les causes de la infidelitat del poble tenen a veure, un cop més, amb el culte, amb el culte idolàtric, motiu pel qual el temple del Senyor havia anat quedant abandonat i menysvalorat, fins a la ruïna física i a l'esmoreïment de la litúrgia sacrificial que s'hi tributava. Aquesta troballa del llibre de la Llei al temple evoca la situació del poble després de l'exili, quan ha tornat a l'antic regne de Judà —ara una província autònoma de l'imperi Persa— i

Quadre: P. Rafael Barniè.

comença a reconstruir el país i, sobretot, la pròpia identitat enmig de les ruïnes del temple i de la ciutat de Jerusalem. Aquest procés de reconstrucció i recuperació de la identitat teològica –Israel és un poble que pertany a Déu– es fa bàsicament partint de la lectura i meditació de la Llei i la seva actualització en el culte profètic. Les ruïnes del temple són metàfora del poble anorreat, i la troballa del rotlle de la Llei al cor d'aquestes ruïnes indica el mandat per part de Déu de refer el pacte, l'aliança, la història de la pròpia identitat, per i a través de la lectura del text. La Bíblia, tal com la tenim, és l'obra editorial d'aquest moment fort en què els savis d'Israel reprenen les velles tradicions, les rellegeixen, les actualitzen i, sobretot, les preguen en l'àmbit del temple que va renaixent de les seves ruïnes, i, ben aviat, també en l'àmbit més domèstic del culte sinagoga. La profecia, en tot aquest procés, hi intervé com l'esperit que guia i vivifica la lectura: la lectura de la Llei en l'espai del culte es converteix en autèntic diàleg amb Déu, i amb el foc de la profecia esdevé l'esperó i l'estímul d'una vida nova. La feta del rei Josies no és sinó una anticipació o, millor, una projecció vers el passat, d'aquest procés de recuperació del poble després de la desfeta de l'exili.

A través de la paraula profètica d'Huldà descobrim el veritable sentit dels esdeveniments i de la història, i qui és el qui la guia i la porta vers el seu acompliment: Josies posa en marxa el drama d'una història humana, però no n'és ell l'autèntic protagonista, no és pas ell el qui la guia; el fracàs del projecte humà, aquest projecte que s'havia concretat en una monarquia i en la construcció d'un país, es deu a l'oblit unilateral de la Llei.

Llei, culte i profecia formen un tot en la identitat teològica del poble. La seva articulació correcta no sempre és fàcil, però cal esmerçar-se sempre perquè això sigui possible. El rei Josies, com a representant

Quadre: P. Refel Barriné

del poble i garant d'un projecte humà, polític, rep una paraula de l'àmbit del culte, del temple, però aquesta paraula no serà activada fins que no se n'hagi fet una nova relectura en l'àmbit de la profecia. Aquest és el sentit de la història profètica. Quan parlem d'història profètica volem dir això. Una història que camina per ajustar-se més i més al projecte de Déu. La profecia fa possible que l'àmbit de la laïcitat –amb paraules modernes– i de la profanitat, allà on pertanyen el rei i el poble, esdevingui també un lloc teològic. A partir d'ara la «tenda del trobament» amb Déu ja no és únicament el temple, ans també la realitat profana. Tanmateix, el pas cap a la profanitat com a lloc teològic, com a lloc de Déu, el farem d'una forma més decisiva i definitiva en entrar a la tercera secció de la Bíblia, anomenada «Escrits», i, sobretot, en accedir al Nou Testament, quan Jesús dirà que ell mateix és el temple, el lloc del trobament entre Déu i l'home.

Contemplatio

La Bíblia és com una sala de miralls. També és com un mirall trencat. Un conjunt d'imatges, aparentment fragmentàries o distorsionades, que amb la nostra lectura hem d'aprendre a recompondre. Aquesta metàfora del mirall trencat indica el valor del pluralisme dins l'Esclusura. L'Esclusura no és unívoca. És un diàleg, tal com veiem en el drama de la nostra lectura. Un diàleg humà al servei d'un diàleg diví. Hem de fer dialogar els llibres de la Bíblia, hem d'aprendre a mirar en un mirall la imatge d'un altre mirall. És així, partint de la metàfora dels miralls, que voldria fer la contemplació del text que acabem de llegir. Heus ací el mirall, o els miralls:

Primer mirall: *Quan van complir-se els vuit dies i hagueren de circumcidat l'infant, li van posar el nom de Jesús, era el nom que havia indicat l'àngel abans que el concebés la seva mare. Quan van complir-se els dies que manava la Llei de Moisès referent a la purificació, portaren Jesús a Jerusalem per presentar-lo al Senyor. Així*

ho prescriu la Llei del Senyor: Tot primogènit mascle serà consagrat al Senyor. Havien d'ofèrir en sacrifici, tal com diu la Llei del Senyor, un parell de tórtora o dos colomins. Hi havia llavors a Jerusalem un home que es deia Simeó. Era just i pietós, esperava que Israel seria consolat i tenia el do de l'Esperit Sant. En una revelació, l'Esperit Sant li havia fet saber que no moriria sense haver vist el Messies del Senyor. Va anar, doncs, al temple, guiat per l'Esperit, i quan els pares entraven amb l'infant Jesús per complir amb ell el que era costum segons la Llei, el prengué en braços i beneí Déu dient: "Ara, Senyor, deixa que el teu servent se'n vagi en pau, com li havies promès. Els meus ulls han vist el Salvador, que preparaves per presentar-lo a tots els pobles: llum que es reveli a les nacions, glòria d'Israel, el teu poble." El seu pare i la seva mare estaven meravellats del que es deia d'ell. Simeó va beneir-los i digué a Maria, la seva mare: "Aquest infant serà motiu que a Israel molts caiguin i molts d'altres s'aixequin, serà una senyera combatuda, i a tu mateixa una espasa et traspasarà l'ànima. Així es revelaran els sentiments amagats al cor de molts." Hi havia també una profetessa, Anna, filla de Fanuel, de la tribu d'Aser. Era d'edat molt avançada: havia viscut set anys amb el seu marit, però havia quedat viuda, i ara ja tenia vuitanta-quatre anys. Mai no es movia del temple i donava culte a Déu nit i dia amb dejunis i plegàries. Ella, doncs, es va presentar en aquell mateix moment i donava gràcies a Déu i parlava de l'infant a tots els qui esperaven que Jerusalem seria alliberada. Quan hagueren complert tot el que manava la Llei del Senyor, se'n tornaren a Galilea, al seu poble de Natzaret (Lc 2,21-39).

Segon mirall: *Els pares de Jesús anaven cada any a Jerusalem amb motiu de la festa de Pasqua. Quan ell tenia dotze anys, hi van pujar a celebrar la festa, tal com era costum. Acabats els dies de la celebració, quan se'n tornaven, el noi es quedà a Jerusalem sense que els seus pares se'n adonessin. Pensant que era a la caravana, van fer una jornada de camí abans de començar a buscar-lo entre els parents i coneguts, com que no el trobaven, van tornar a Jerusalem a buscar-lo. Al cap de tres dies el van trobar al temple, assegut entre els mestres de la Llei, escoltant-los i fent-los preguntes. Tots els qui el sentien es meravellaven de la seva intel·ligència i de les seves respostes. En veure'l allà, els seus*

Quadre: P. Rafael Berni.

pares van quedar sorpresos, i la seva mare li digué: "Fill meu, per què t'has portat així amb nosaltres? El teu pare i jo et buscàvem amb ànsia." Ell els respongué: "Per què em buscàveu? No sabíeu que jo havia d'estar a casa del meu Pare?" Però ells no compregueren aquesta resposta (Lc 2,41-50).

Jesús havia estat presentat al temple, tot just nat, amb motiu de la purificació dels seus pares i amb vista al compliment de la Llei. Fou el trobament amb el vell Simeó, representant de l'Israel creient, i amb la profetessa Anna, que donava culte a Déu en el temple i esperava l'alliberament d'Israel. Ara, assolida l'edat del seny, l'edat en què ja li era permès de llegir i comentar la Torà, Jesús retorna al temple, d'amagat dels seus pares, per dialogar amb els guardians oficials d'aquesta Torà, els mestres d'Israel: ho fa escapolint-se de Josep i de Maria per amagar-se momentàniament al cor del temple. I és aquí, en aquest àmbit, al temple, enmig d'aquest diàleg de saviesa —«escoltant-los i fent-los preguntes», diu el text— que Jesús ha de ser cercat i després trobat, com en altre temps el rotlle de la Torà pel sacerdot Hilquià.

El joc de miralls ens projecta la imatge de Jesús com la Torà veritable, com la Paraula encarnada de Déu, ara ja no tan sols en el paper, sinó en una història i un procés humans concrets, els d'aquest jove Jesús.

Jesús, un cop trobat al temple pels seus pares, deixa l'espai sagrat de manera definitiva per amagar-se en l'espai profà de la quotidianitat. A partir d'ara, quan arribi el temps de la seva manifestació, tindrà només algun contacte esporàdic amb el temple, i sovint per a distanciar-se'n o relativitzar-lo. Aquesta és la gran novetat de l'evangeli, quelcom que ja s'insinuava en el relat del rei Josies: la instal·lació definitiva de la Llei, de la paraula sagrada, en l'àmbit de la realitat profana. També el culte i la profecia —Simeó i Anna, i els pares de Jesús en forma de sacerdots oferents— han intervingut per clarificar la identitat de Jesús,

Quadre: P. Rafel Barruè

però provocant aquest desplaçament des de l'espai sacral al profà: *Creu-me, dona, arriba l'hora que el lloc on adorareu el Pare no serà ni aquesta muntanya ni Jerusalem*, dirà Jesús, el profeta, a la samaritana (Jn 4,21). I en l'evangeli de Lluc, serà també un samarità, i no el levita ni el sacerdot, qui recollirà l'home malferit a la vora del camí (Lc 10,30-35), i serà un samarità l'únic dels deu leprosos guarits que tornarà per donar gràcies a Jesús (Lc 17,11-19). En virtut d'aquest desplaçament, Jesús, com a Torà encarnada en un procés i en una història humans, serà capaç d'activar un capgirament definitiu en l'evolució del món. Aquest món, privat com el samarità i la samaritana d'identitat teològica, esdevindrà el lloc per excel·lència de la trobada amb Déu.

L'escolta de la Paraula, ben clara en el cas de Josies —el text no deia que ell mateix llegís el llibre de la Llei, sinó que ho feia el canceller Xafan en veu alta—, pren en el cas de

Maria i de Josep el nom del silenci meditatiu sota el vel de la incomprensió. I és que en el silenci del món, al cor de la realitat, mentre la història va fent el seu camí, la Paraula de Déu no és mai explícita, ni unívoca. Parla amb els claroscurs d'una biografia humana! Aquest és l'horitzó de la nostra contemplació, aprendre a llegir en la història i en la rutina de la vida la Paraula en majúscules, una Paraula amagada, l'única que pot aportar llum i sentit.

Oratio

Per a la pregària que ha de culminar el nostre treball de lectura, us proposo, com ja és habitual, un altre mirall, un mirall que us retorna el text de la Llei i en el qual podeu també contemplar-vos vosaltres, mirant d'ajustar el vostre itinerari a aquesta Llei. El mirall és un salm, un petit fragment del salm 119 [118], un llarg salm alfabètic (format de vint-i-dos salms, tants com les lletres de l'alefat) que és una meditació amorosa de la Torà del Senyor.

Salm 119:1-16

1 Felços els homes de conducta irrepreensible, que segueixen la Llei del Senyor!
2 Felços els homes que guarden el seu pacte i cerquen el Senyor amb tot el cor,
3 no cometen mai cap mal, segueixen els seus camins!
4 Has donat els teus preceptes perquè siguin observats fidelment.
5 Tant de bo que els meus camins no es desviïn de guardar els teus decrets,
6 mai no em veuré decebut si tinc al davant tots els teus manaments.
7 El meu cor et lloarà amb sinceritat quan aprendrà que decideixes amb justícia.
8 Vull guardar els teus decrets, no m'abandonis, no em deixis sol.
9 Com mantindrà pur un jove el seu camí? Vivint d'acord amb la teva paraula.

10 T'he cercat amb tot el cor:
no deixis que m'aparti dels teus manaments.
11 Guardo al fons del cor el que has promès,
per no pecar contra tu.
12 Sigues beneït, Senyor!
Fes que aprengui els teus decrets.
13 Els meus llavis compten d'una a una
totes les sentències que has donat.
14 Sóc més feliç guardant el teu pacte
que fruïnt de grans riqueses.
15 Vull considerar els teus preceptes
i fixar-me en els teus camins.
16 Els teus decrets són la meva delícia,
no oblidaré mai el que has promès.

Un mirall en el qual podem mirar-nos i emmirallar-nos: *El meu cor et lloarà amb sinceritat quan aprendrà que decideixes amb justícia.* Al capdavall, la contemplació i l'activació en la nostra vida de la Llei del Senyor, del seu projecte just i amorós, és font d'alegria i de lloança, és un camí vers l'autèntica felicitat, vers el sentit ple de la nostra vida: *Sóc més feliç guardant el teu pacte que fruïnt de grans riqueses.* Els salms –cent cinquanta miralls al cor de la Bíblia– actuen com el Llibre trobat en un forat recòndit del temple; els salms, cantats en la litúrgia, pregats en el silenci del propi cor i actualitzats pel missatge profètic, són capaços de desvetllar un procés de renovació en la nostra història personal, fins al punt que tota la història, la història col·lectiva, la que construïm amb els altres, sigui portada, acompanyada vers l'horitzó de la benedicció i de la lloança, que són els noms bíblics de la plenitud i del sentit: *Sigues beneït, Senyor! Fes que aprengui els teus decrets. Els meus llavis compten d'una a una totes les sentències que has donat. Sóc més feliç guardant el teu pacte que fruïnt de grans riqueses. Vull considerar els teus preceptes i fixar-me en els teus camins. Els teus decrets són la meva delícia, no oblidaré mai el que has promès.*

Lluís Solà

L'ENSENYANÇA SILENCIOSA: LA VIDA DE DOM JOHN MAIN

En el número anterior Marco Schorlemmer, doctor en enginyeria informàtica, ens presentava l'essencial de la meditació cristiana. En aquest article ens fa cinc cèntims d'un dels difusors d'aquesta forma de pregària: el benedictí John Main.

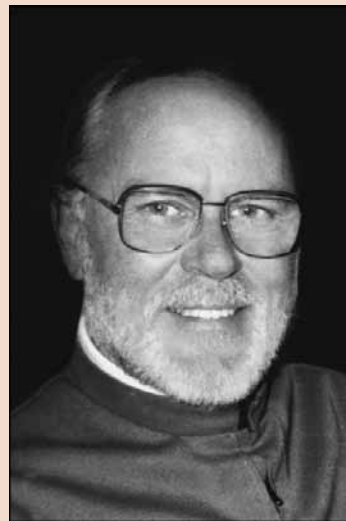
Introducció

D'ençà de la seva mort, l'any 1982, a l'edat de cinquanta-sis anys, l'ensenyança de John Main sobre la meditació cristiana s'ha anat escampant des del monestir benedictí que fundà a Montreal, a Canadà, fins a abastar una comunitat de meditadors formada per persones de totes les confessions i ocupacions, repartida per més de cent països del món. És pertinent, doncs, preguntar-se: Qui fou aquest mestre tan extraordinari?

John Main va néixer el 1926, i va passar la seva infantesa i joventut entre la ciutat de Londres, a Anglaterra, i el poble de Ballinskelligs, a Irlanda. Qui sap si Ballinskelligs va tenir una influència misteriosa sobre la vida futura de Main, ja que molt a prop hi ha la famosa illa de Skellig Michael, on al segle VI uns monjos irlandesos van construir un ermitatge monàstic que va perdurar durant més de 600 anys.

Encara podem, però, fer una conjectura més intrigant, ja que al benedictí Main se li acredita haver reconegut i redescobert les ensenyances de Joan Cassià (360-435) i dels primers pares del desert d'Egipte en l'ús d'una oració curta en la pregària. Cassià va influenciar profundament sant Benet, i a més els escrits de Cassià també van jugar un paper decisiu en la vida de Main.

Cassià, els darrers anys de la seva vida, es va establir a la Provença, a la Gàl·lia, i hi va portar una afluença de tradicions orientals

John Main

amb l'objectiu declarat de reformar el monacat gal. ¿Podem pensar que la tradició del *mantra* de Joan Cassià i dels pares del desert fou implantada a Skellig Michael des de Gàl·lia? S'adonà John Main d'aquesta possible connexió? Si ho va fer o no és una hipòtesi intrigant que l'ensenyança del *mantra* passés d'Egipte a Gàl·lia i després arribés a Skellig Michael, i que John Main, el qual va créixer a la vista de Skellig Michael, redescobris al segle XX aquesta antiga tradició de l'oració.

Els primers anys: el swami

John Main s'educà amb els jesuïtes i en l'escolania de la catedral de Westminster, i després treballà com a periodista a Londres.

Vista de Skellig Michael (Irlanda)

Acabada la Segona Guerra Mundial, on va servir a Anglaterra i a Bèlgica com a operador de ràdio amb el *Royal Corps of Signals*, Main ingressà a l'orde dels Canonges Regulars del Laterà i marxà un any a Roma a estudiar. La seva vocació, però, fou efímera i va decidir deixar l'orde i estudiar dret al *Trinity College* de Dublín.

La pròxima aventura, però, el va dur cap a orient, fet que canviaria dràsticament la seva vida i la de molts altres. L'any 1954 s'incorporà al Servei Colonial Britànic i fou destinat a Malaia (a l'actual Malàisia). Un dia, a Kuala Lumpur, va ser enviat en una missió aparentment rutinària per lliurar un missatge de bona voluntat a un monjo hindú, el *swami* Satyananda, el qual dirigia un àixram i una escola-orfenat. John Main pensava que enllestiria ràpidament la feina; aquella visita,

en canvi, va capgirar la seva vida i va posar en marxa una recerca apassionada de la seva veritable vocació. Acabada la seva missió de bona voluntat, John Main va preguntar al *swami* sobre la base espiritual de les moltes bones obres dutes a terme a l'orfenat i a l'escola. De seguida va reconèixer que estava en presència d'un home sant, d'un mestre, d'un home de l'Esperit en qui la fe era viva i es manifestava en l'amor i el servei als altres. Anys més tard Main escrivia:

*Vaig quedar profundament impressionat per la seva pau i saviesa. Ell em va preguntar si meditava. Li vaig dir que ho intentava i, a petició seva, li vaig descriure breument el que hem arribat a conèixer com el mètode ignasià de meditació. Es va quedar uns instants en silenci i després va remarcar amb delicadesa que la seva pròpia tradició de la meditació era força diferent. Pel swami, l'objectiu de la meditació és arribar a ser conscient de l'Esperit de l'Univers que habita en els nostres cors ... en silenci.*¹

John Main es va sentir tan commogut per la intensitat i la devoció del *swami* que li va demanar que li ensenyés a meditar d'aquesta manera. El *swami* hi va estar d'acord, i el va convidar a venir a un centre de meditació un cop per setmana. En la seva primera visita el *swami* li va parlar sobre com meditar:

*Per meditar cal esdevenir silencios. Cal romandre quiet i concentrar-se. En la nostra tradició només sabem d'una manera amb què es pot assolir aquesta quietud i concentració. Utilitzem una paraula que nosaltres anomenem un mantra. Per meditar, el que cal fer és escollir aquesta paraula i a continuació repetir-la, amb fidelitat, amb amor i de forma contínua. Això és tot el que cal saber per meditar. Realment, no tinc res més a dir-te. I ara anem a meditar.*²

El *swami* va remarcar que, atès que el jove visitant occidental era cristià, calia que

¹ *Christian Meditation: The Gethsemani Talks* (Benedictine Priory of Montreal, 1977), p. 10.

² *Ibid.*, p. 12.

medités com a cristià, i per tant li va donar un mantra cristià. També va insistir que calia meditar dos cops al dia, al matí i al capvespre. Durant els divuit mesos següents, John Main anava a meditar cada setmana amb el swami i van ser aquestes trobades les que el van posar en la peregrinació de la meditació, i a descobrir la tradició del mantra segons les ensenyances de Joan Cassià.

Retorn a occident: el monjo

Després de tres anys a Malaia, John Main tornà a Irlanda per impartir classes de dret internacional, però també va continuar amb la seva pràctica de meditació diària. Finalment l'any 1959, als trenta-tres anys d'edat, va decidir fer-se monjo i ingressà a l'abadia benedictina d'Ealing, a Londres. En aquells temps el seu mestre de novicis no sabia establir cap relació entre "la meditació oriental" que John Main practicava amb les formes tradicionals d'oració en què s'havia format, i per tant va recomanar a John Main que resés amb paraules dirigides a Déu. Per obediència, Main va acceptar aquell consell, no pas sense dificultat. Però més endavant va poder reconèixer que la pèrdua de la meditació i del mantra van ser un pas més cap a un alliberament encara més ple:

En retrospectiva, considero aquest període de la meua vida com una gran gràcia. Sense adonar-se'n, el mestre de novicis s'havia proposat ensenyar-me a desprendre'm d'allò més central de la meua vida. Vaig aprendre a desprendre'm de la pràctica que m'era més sagrada, [la pràctica de la meditació,] i sobre la qual estava cercant construir la meua vida... Els anys següents van ser estèrils pel que fa al desenvolupament espiritual, però jo sempre retornava a l'obediència que formava la base de la meua vida com a monjo.³

Onze anys més tard Main va acceptar el càrrec de director de l'escola de l'abadia de

Sant Anselm, a Washington DC, als EUA. Mentre era a Sant Anselm, el va venir a veure un jove molt preocupat, a qui Main va recomanar que llegís el llibre *Santa Saviesa* del contemplatiu benedictí del segle XVII Augustine Baker.

Cor de l'abadia de sant Anselm (Washington)

La resposta del jove després de llegir el llibre fou tan inesperadament entusiasta que el propi Main es va veure impulsat a rellegir aquest clàssic de l'espiritualitat cristiana. Main recorda que, *Baker destacava amb freqüència la insistència enfàtica de sant Benet en relació a les Conferències de Joan Cassià, fet que em van dur a llegir-les seriosament per primer cop.* I va ser llegint la desena conferència de Cassià que Main va descobrir les arrels cristianes de la pràctica de la meditació. El que Cassià havia après dels pares del desert (amb els quals va viure al segle IV per aprendre a pregar) i el que sant Benet va aprendre de Cassià, era precisament allò que John Main havia après d'un monjo hindú anys abans de convertir-se en monjo benedictí. Conscient d'això, ell i el jove van començar a meditar junts en la forma que John Main havia après del seu mestre hindú.

Al seu retorn l'any 1975 a l'abadia d'Ealing, a Londres, John Main va obtenir el permís per establir-hi una comunitat laica a qui ensenyar a meditar.

³ Ibid., p. 15.

Interior de l'església de l'abadia de Ealing (Londres)

A l'ermitatge de Merton

Un tercer i decisiu punt d'inflexió en la vida de John Main va tenir lloc l'any 1976 durant un parell de dies d'estada a l'abadia cistercenca de Nostra Senyora de Getsemaní, Kentucky, als EUA, on Thomas Merton (que morí l'any 1968) havia estat monjo. Main sabia que Merton, més que ningú, havia obert un camí cap a orient, un camí que havia ajudat Main en el seu propi pelegrinatge. Va ser amb les tres famoses conferències que va fer davant dels monjos d'aquesta abadia que va començar la seva ensenyança pública de la meditació. Durant el període de silenci a l'ermitatge en què havia viscut Thomas Merton, l'Esperit es va moure profundament en el seu cor i el va cridar a la

Ermitatge de Thomas Merton

tasca d'ensenyar a meditar. Als monjos de Getsemaní els va dir:

Tal i com jo ho entenc, tota pregària cristiana és un creixement en la consciència de Déu en Jesús; i per assolir aquest creixement de consciència cal arribar a un estat de no-distracció, a un estat d'atenció i de concentració, és a dir, a un estat de plena consciència. I pel que he estat capaç de determinar a partir de les limitacions de la meua pròpia vida, l'única manera en què, en la meua cerca, he pogut assolir aquesta no-distracció i concentració, ha estat amb el camí del mantra.⁴

L'ensenyança

Cal donar crèdit al geni de John Main per haver sabut sintetitzar l'ensenyança sobre l'oració de Joan Cassià i els pares del desert, *El núvol del no-saber* (text anònim anglès del segle XIV) i les ensenyances espirituals de l'Àsia, i, a més, deixar-nos una ensenyança formal sobre la pregària, adequada per als homes i dones del nostre segle. Main va ser també únic a destacar que la meditació o la contemplació era una crida per a tothom.

L'ensenyança de Main sobre com pregar és tan simple com això: asseure's en una posició còmoda, romandre quiet amb l'esquena recta, tancar lleugerament els ulls i recitar el mantra. El mantra és simplement una paraula o oració sagrada que es repeteix de forma contínua i amb fidelitat durant el temps de meditació cada matí i cada capvespre. John Main instà les persones de tots els àmbits de la vida a reservar-se diàriament dos períodes de vint a trenta minuts. "En la meditació", deia, *cal triar un mot que hagi estat santificat al llarg dels segles per la tradició cristiana. Un d'aquests mots és l'oració 'maranatà'. Es tracta d'un mot arameu, la llengua que parlava Jesús i significa «Senyor, veniu!» És una de les oracions cristianes més antigues. Sant Pau conclou amb ella la seva primera carta als cristians de Corint. Reciteu aquesta oració en*

⁴ Ibid, p.43.

*silenci, interiorment, en quatre síl·labes de la mateixa entonació, MA-RA-NA-TA, lentament i rítmicament. Algunes persones reciten el mot conjuntament amb la seva respiració regular i calmada.*⁵

John Main va indicar que la persona que medita ha de repetir el mantra durant tot el període de meditació. *Comencem dient el mantra en la ment ... A continuació el mantra comença a ressonar, no tant en el nostre cap, sinó en el nostre cor ... llavors sembla que s'arrela en el més profund del nostre ésser.*⁶ D'aquesta manera, una persona passa de pensar en Déu a senzillament estar amb Déu.

La comunitat

L'impacte de l'ensenyança de John Main fou tal, que l'any 1977, només dos anys després de començar la comunitat de laics a l'abadia d'Ealing, l'arquebisbe de Montreal el convidà a fer una nova fundació monàstica en aquesta ciutat canadenca, centrada plenament en la meditació cristiana i en la seva ensenyança. L'estiu següent Main va descriure en una carta la seva visió de comunitat que volia construir: *una comunitat de monjos, germanes, laics, persones casades i famílies... tots units en la meditació, òbviament, amb diferents nivells de compromís, però cadascun amb un compromís cada cop més gran.*⁷

Laurence Freeman, el monjo que l'acompanyà en aquesta darrera aventura, i l'actual director de la comunitat mundial que va sorgir anys després de la mort de Main, ens diu que *molts anys abans que John Main es convertís en monjo, ja acostumava a parlar amb els seus amics sobre com iniciar un nou tipus de comunitat per respondre a la necessitat profunda de comunió, d'unitat en ment i cor, que totes les persones senten, no únicament les religioses. ... Ell ho anomenava «una comunitat d'amor».*

⁵ Gravacions *Communitas*.

⁶ *Ibid.*

⁷ Carta a Lady Rosamund Lovat, juliol de 1978.

Laurence Freeman

Al final acabà sent una comunitat amb uns monjos al nucli, però unida a molts altres homes i dones amb diferents graus de compromís, en funció de la situació vital de cadascú. Els monjos mateixos trobarien en el monestir ... *el lloc on sentir la crida a viure en llibertat, i on desenvolupar-la i comunicar-la als altres.*

Marco Schorlemmer

XXXVII: ELS VELLS I ELS INFANTS

En aquesta ocasió el P. Rafel Barruè, monjo de Poblet, ens fa un comentari d'un fragment de la regla de sant Benet.

Introducció

Tot i que la natura humana se senti portada d'ella mateixa a la compassió envers aquestes edats, és a dir, dels vells i dels infants, això no obstant, que vetlli també per ells l'autoritat de la Regla (RB 37,1).

Sant Benet ens invita a l'experiència humana de la vida. Una experiència positiva que fa de l'home un ésser obert a la creació i a la bondat de Déu. Com a bondat de Déu és creat l'home a la seva imatge, a la seva imatge i semblança com se'ns diu en els primers versets del llibre del Gènesi. I l'ésser humà passa des de la concepció per moltes etapes de la vida fins a la mort.

Edats fràgils són la infantesa i la vellesa. Perquè encara no hi ha el vigor físic, psíquic i conscient, o bé perquè ja manca aquest vigor. La natura humana se sent portada a la compassió envers els vells i els infants. Compassió vol dir compartir amb ells les seves mancances, les seves faltes d'experiència de la vida, o bé la seva decadència senil.

Evidentment per a sant Benet la comunitat monàstica abraça totes les edats de la persona. Els infants perquè són oferts pels pares (cf. RB 59), perquè el nen encara no té ús ni discerniment de la seva raó. Així els pares poden oferir-lo al monestir perquè esdevingui monjo. L'edat adulta és quan amb l'ús de la pròpia raó, voluntat i discerniment, hom pren el camí de la vida monàstica per ell mateix. I tanmateix el temps passa molt ràpid i els adolescents es fan vells. Per això la Regla també ha de vetllar per mitjà de la seva autoritat i del seu desenvolupament constructiu a tenir en compte aquestes edats més delicades i fràgils.

Els ancians

La mateixa Sagrada Escripura ens exhorta en el llibre del Siràcida a tenir cura dels ancians:

No menyspreïs l'home que ja és vell, que també nosaltres envellim. No t'alegris de la mort de ningú: pensa que tots hem de morir. No menyspreïs el que contenen els savis, reflexiona sobre les seves màximes, perquè d'ells aprendràs la instrucció i l'art de servir la gent important. No refusis el que contenen els ancians, que ells

Manuscrit de la Regla de sant Benet (detall)

Sant Benet. Abadia de St. Peter (Canadà)

també ho van aprendre dels seus pares, d'ells aprendràs a tenir seny i a donar una resposta quan més calgui (Siràcida 8, 6-9).

I una cosa molt interessant que trobem en aquest text és la transmissió de generació en generació de la saviesa. Per tant, en l'àmbit monàstic és important tenir en compte els més vells de la comunitat. Són referents permanents d'autèntica vida monàstica per a la resta de la comunitat, com a referència necessària per als monjos més joves que es van incorporant a la comunitat; sobretot quan els més grans, malgrat l'edat, romanen fidels a la Regla (cf. Homilia del P. Josep Alegre, abat de Poblet, en la Missa Exequial del P. Benet Farré, 13 setembre 2014).

Sempre s'hi pot aprendre quelcom de nou del vell monjo, quelcom de nou per viure el dia a dia de la vida monàstica. *Quin criteri que té, la gent de cabells blancs! Que en saben, els ancians, d'aconsellar! Que n'és, de bonica, la saviesa en la gent d'edat, i en els homes importants el seny i els bons consells! La corona dels vells és la seva experiència, i la veneració del Senyor, el seu motiu de glòria (Siràcida 25, 4-6).* És la saviesa de la vida que ve de l'experiència d'anar teixint una vida de pregària amb els salms. És la perseverança en la humilitat davant la veneració del Senyor. És la saviesa, el seny, la disponibilitat d'una vida feta de servei en l'escola del monestir, en l'escola del servei del Senyor, al bell mig dels altres germans.

S'ha de tenir sempre en compte la seva feblesa i de cap manera no s'ha de mantenir per a ells el rigor de la Regla en qüestió de menjar (RB 37,2).

És clar que a cada edat li convé una alimentació. I ens convé un cert rigor en l'edat adulta, en el temps de Quaresma, en el temps de joiós deler espiritual de la preparació de la gran festa de la Pasqua; no obstant això, sant Benet té cura que en aquestes edats de creixement com en el cas dels infants, o bé de decaïment com és el cas dels ancians, es tinguin totes les excepcions que els siguin necessàries. *Les excepcions són normals en la vida, i quan no ho són, alguna cosa va malament en la mateixa vida, raona sant Benet* (Joan Chittister, *La Regla de San Benito: vocación de eternidad*, ed. Sal Terra, Santander 2003, p.148). De fet tots podem esdevenir febles per una malaltia i hi ha d'haver excepcions sempre. La misericòrdia sempre ha d'anar per davant de tot. L'amor s'expressa amb la misericòrdia. I un rigor sense mesura ofega i mata la persona amb la seva vida. La Regla com a mesura de vida no pot excedir-se en rigor vers aquests infants i vells.

La Regla de sant Benet de Joan Chittister

Miracle de sant Benet (Luca Giordano)

Simó que tindran envers ells una bondadosa condescendència, i que s'anticipin a les hores regulars (RB 37,3).

Se'ns demana condescendència generosa davant les fragilitats humanes, especialment en aquestes edats crítiques per poder viure en harmonia comunitària. Infants, adults i vells. Totes les edats són representades en la Regla i en l'època de sant Benet.

Els infants

De fet l'Evangeli ens exhorta:

Alguns presentaven a Jesús uns infants perquè els imposés les mans, però els deixebles els renyaven. En veure-ho, Jesús es va indignar i els digué: "Deixeu que els infants vinguin a mi. No els ho impediui, perquè el Regne de Déu és dels qui són com ells. Us ho asseguro: qui no aculli el Regne de Déu com l'acull un infant, no hi entrarà pas." I els prenia en braços i els beneïa tot imposant-los les mans (Mc 10, 13-16).

Sant Benet redactant la Regla (Hermann Nigg, 1926)

Jesús acull els nens i nosaltres els hem d'acollir per acollir el Regne. Ens hem de compadir amb ells, per ells i en ells, perquè el nostre Mestre, al qual hem de parar l'orella del cor, ha dit que el Regne és per als qui són com ells.

Encara que ara en el segle XXI no són oferts nens al monestir com al segle XII, sí que és veritat que cal desenvolupar la innocència del nen en el propi monjo per assolir el Regne.

A tall de conclusió

Aquest capítol de la Regla encara podríem fer-lo més proper a la nostra societat, a la nostra cultura actual. És a dir, encara el podríem fer present i aplicar a les nostres llars.

Aquestes dues edats extremes de la vida em suggereixen quelcom en el meu pensament. Si tenim nens i no els ingressem en una residència, sinó que els estimem i anem en la seva curta vida, per què els vells amb la seva llarga vida carregats d'experiència i d'història els tanquem en una residència? Per què, en molts casos, ens en fem tan poc càrrec?

Crec que la Regla de sant Benet és molt assenyada. La seva saviesa encara ens encoiratja avui a cadascú. I, això aplicable al monestir, es pot aplicar a cada família cristiana si vol viure amb la saviesa de l'experiència de la vida en plenitud.

Rafel Barruè

Sant Benet (Vicente Berdusán, segle XVII)

UN MÓN NOU, UNA HUMANITAT NOVA?

REFLEXIONS SOBRE BIOLOGIA, TECNOLOGIA I TRANSHUMANISME

L'abast de la tecnologia en el món d'avui, és una oportunitat que pot ajudar a crear una humanitat nova o la humanitat en comptes d'un camí obert és ja un procés acabat? Ens en parla el doctor David Jou, catedràtic de Física de la Universitat Autònoma de Barcelona i membre de la Fundació Joan Maragall.

Introducció

Una dimensió essencial del cristianisme és la voluntat de construir el Regne de Déu sobre la Terra. La seva inspiració i el seu programa és simple: *Estima Déu sobre totes les coses, i l'altre com a tu mateix*. Corregir el funcionament del món per adaptar-lo a aquesta exigència evangèlica és un programa immens. D'una banda, eliminar les guerres i les seves causes –la voluntat de dominar, de posseir, la injustícia, la violència, la ignorància, l'engany, la mala fe–, d'altra banda, transformar l'entitat moral humana –reduir la supèrbia,

l'avarícia, l'enveja, la ira, la mandra, la feblesa davant la tirania dels plaers, incrementar l'atenció a qui passa gana, set, tristesa, a qui pateix injustícia o malaltia–, finalment, obrir plenament la naturalesa humana a Déu, considerat com l'arrel i el destí de l'humà, enllà

Eliminar les guerres i les seves causes és una exigència evangèlica de primer ordre. És una exigència que va lligada al domini de la ira, de l'avarícia i de l'afany de posseir.

En l'Església, malgrat tots els seus defectes, hi esclaten sovint guspines de caritat. No són pocs els qui es trenquen l'espinada pels altres per amor de Déu.

de la finitud del cos i de la vida. La seducció del projecte és gran, la intuïció de com podria ser la vida i el món en aquestes circumstàncies és engrescadora.

Aquesta proposta, anhelada però mai no realitzada, continua viva, tot i que, habitualment, en to menor. L'Església ha volgut dur a terme aquesta transformació –i la continua predicant, com és la seva missió i el seu compromís i raó de ser–, però ara com ara els seus resultats han estat bastant migrats: un pelegrinatge d'un poble dispers, cansat, distret, feble, guiat per una autoritat sovint amb massa afany de poder i massa feblesa moral, però amb les guspises il·luminadores de moltes iniciatives de caritat, d'impressionants testimonis de fe i de perseverants camins d'esperança.

De la construcció del Regne a la construcció del Progrés

El progressisme del segle XIX i XX també va voler dur a terme una gran reforma del món, combinant la potencialitat de les successives novetats científiques –que en aquell

moment eren la revolució industrial de les màquines tèrmiques, aplicades a mineria, a indústria tèxtil, a ferrocarrils i a vaixells, i la incipient electricitat– i un tremp moral especialment atent a la justícia social i a la formació de l'individu –indispensable davant el desordre moral que suposava l'explotació dels obrers i l'aparició de grans masses de proletariat. Prescindint sovint –quan no en clara oposició– al vessant religiós tradicional, esdevingué de vegades ell mateix una religió laica, refusant tota altra transcendència que la de l'esperança en el futur.

Tampoc aquest ideal no ha estat realitzat. Certament, la ciència i la tecnologia han estat capaces de modificar el món, d'expandir la salut, l'esperança de vida, la població mundial, d'incrementar la velocitat i densitat de les comunicacions, però també han creat problemes nous: l'armament químic, nuclear i biològic, l'increment del ritme de consum dels recursos terrestres i l'acumulació i expansió de deixalles, la desocupació causada per les noves tecnologies, especialment per

Tampoc el progressisme marxista dels segles XIX i XX, manifestament antireligiós en les seves propostes oficials, va aconseguir realitzar el seu ideal de justícia.

la informàtica i la robòtica... Però més decebedor encara que aquests aspectes negatius del progrés material —compensats per molts aspectes positius— ha estat el deixament i l'abdicació en la reforma moral: mitjans de comunicació que haurien pogut promoure el coneixement i la reflexió s'han rendit a la barroeria i l'insult; oportunitats vastíssimes d'aprenentatge són malversades en superficialitat i dispersió; camins de comunicació esdevenen paranys d'espionatge...

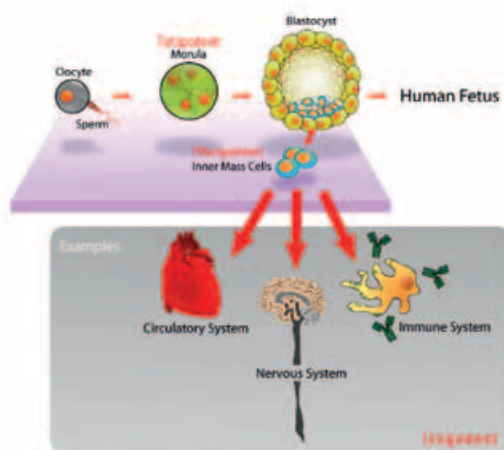
De la transformació del món a la reinvençió de l'espècie humana

L'objectiu d'aquest article, però, no és parlar de com la tecnologia transforma el món, sinó una reflexió sobre les oportunitats que obre per canviar l'espècie humana, i les perspectives, segons alguns, d'aconseguir una humanitat nova, en el sentit biològic d'una espècie superior als humans en diversos aspectes fisiològics i cognitius o, simplement, una espècie en transformació positiva, tot accentuant la idea que la humanitat és un camí obert, en lloc de ser la culminació d'un procés ja acabat. El tema és conegut com a "transhumanisme", i és sovint objecte de debat — que a Catalunya va ser estimulat des de la secció "Temes de debat" de *La Vanguardia* per Albert Cortina i Miquel-Àngel Serra, la tardor de 2013, que continuà amb la requesta d'opinió d'un parell de centenars de persones per Internet. Les idees sobre transhumanisme (o sobre posthumanisme, amb les diferències de matís que hi pugui haver entre els dos conceptes) formen part dels horitzons hipotètics de futur de molta gent d'avui, en què la tecnologia aspira a unir-se amb un cert grau de millora espiritual (en paral·lel als esforços per trobar una relació dialogant i amable entre ciència i religió).

La idea de produir una espècie nova, superior (procés anomenat eugenèsia), no és nova; els seus antecedents, dissortadament,

tenen més de sinistre que no pas d'esperançador. Els mecanismes per a aconseguir una nova espècie humana eren semblants als d'aconseguir noves espècies animals més rendibles, més sanes: una selecció acurada dels acoblaments entre individus, per tal d'anar incrementant en la seva descendència algunes característiques considerades desitjables —més salut, més força, més valor, més intel·ligència, més elegància, però rarament es parlava d'aconseguir més bondat, més generositat. L'aspecte sinistre no estava en la idea de millora, sinó en la de rebuig, la de racisme, la idea de considerar mancats tants individus i races, la pretensió de voler-los exterminar, de no deixar-los reproduir, la idea de raça superior a les altres, i amb el dret d'eliminar-les en bé del futur de la humanitat. El nazisme dugué a terme alguns dels experiments més extrems i esgarrifosos d'aquesta pretensió.

Els progressos en biologia i medicina, especialment en fecundació assistida, en enginyeria genètica, en cèl·lules mare, en clonació, a partir dels anys 1970, obren perspectives conceptualment noves en aquest

Les cèl·lules mare es troben a la massa cel·lular de la morula (cèl·lules totipotents que es poden convertir en qualsevol teixit del cos) i en l'interior del blastocist (pluripotents). L'obtenció d'aquestes cèl·lules a partir del propi cos i la seva aplicació terapèutica obre actualment moltes possibilitats de regeneració i de guariment de malalties fins avui incurables.

camp. La novetat principal era l'acceleració del procés: en lloc d'avançar a les palpentes, començava a ser possible aprofitar les capacitats d'intervenció sobre el genoma per tal de dur a terme les modificacions desitjades. Això és el que s'ha anat fent des dels anys 1980 amb els organismes transgènics, siguin microorganismes o, sobretot, plantes o animals d'interès alimentari o mèdic, per ara.

Les perspectives transhumanistes no se situen exclusivament en el camp de la biotecnologia, sinó també en el de les tecnologies de la informació i, en especial, la informàtica i la intel·ligència artificial. Així, aspiren a una confluència entre les modificacions biològiques i les informàtiques, de manera que la suposada espècie transhumana—o les successives etapes envers ella— pugui transcendir una sèrie de condicionants biològics i accentuar allò que té d'informació, consciència i esperit.

Aspectes biològics: enginyeria genètica, neurobiologia

L'enginyeria genètica ha dut a una proliferació d'organismes genèticament modificats, o organismes transgènics, basats en la modificació artificial del genoma, tot afegint-li alguns gens que els organismes de partida no tenien, o suprimint-los alguns gens perjudicials. En agricultura o ramaderia, per exemple, es vol aconseguir organismes que donin més llavors, o més fusta, o més carn, que siguin més resistents a l'atac de plagues o de malalties, o que tinguin noves propietats—com ara la producció d'aliments amb una combinació de propietats alimentoses i farmacològiques, com podria ser, per exemple, arròs amb vitamina A, tot suplint alguns dèficits bioquímics dels aliments. En ser més resistent a les plagues—per exemple, gràcies a la producció d'alguna substància que resulti tòxica o dissuasòria per als organismes atacants— es pot estalviar grans inversions

Els cultius transgènics permeten desenvolupar productes resistents a plagues i altres malures. També té els seus crítics pel possible impacte encara no prou controlat sobre el consumidor

en plaguicides, reduint així la contaminació ambiental, o es pot estalviar també en adobs sintètics si l'espècie pot aprofitar millor alguns recursos naturals del terreny.

Els riscos rauen, d'una banda, en què algunes d'aquestes modificacions puguin produir la síntesi d'alguna proteïna perjudicial per a la salut del consumidor i, de l'altra, en la reducció del nombre futur de varietats alimentàries, i un control més gran de les varietats més eficaces per unes poques empreses. Naturalment, com més èmfasi es posa en la seguretat, més costós esdevé el procés de producció, i més petit esdevé el nombre d'empreses capaces d'afrontar-ne les despeses, cosa que augmenta el grau de control del mercat per part d'aquestes empreses.

Aquesta idea, en principi, també seria aplicable als humans, tot i que, ara com ara, es restringeix fer-hi experiments d'aquesta mena. Sí que s'admet, en principi, fer modificacions genètiques que puguin eliminar un defecte greu de transmissió genètica. La idea és identificar el gen—o els gens—causants de la malaltia i reemplaçar-los per varietats dels gens que no causin la malaltia. La dificultat—

més de la identificació del gen corresponent—és que el nombre de malalties ocasionades per un sol gen és relativament petit. Aquest procés ja s'ha realitzat en diversos casos, i el resultat és considerable: en lloc d'estar sotmesos a un determinisme genètic pel que fa a la malaltia en el cas que arribi a ser dominant en una família, ens podem alliberar de la seva maledicció, i s'obre un nou camí a les generacions següents. Sabent-ho fer i tenint-ne els mitjans, seria trist no aprofitar-ho.

La idea de millorament de l'espècie humana va més enllà d'eliminar gens perjudicials i pretén introduir nous gens que potenciïn alguns aspectes biològics dels humans. Es voldria, per exemple, més resistència a les malalties, una esperança de vida més llarga, un retard de l'envelliment, una capacitat més gran de memòria, més versatilitat i rapidesa en l'aprenentatge, més creativitat. Per poder-se plantejar aquestes ambicions cal un bon coneixement, entre d'altres, de la relació entre gens i desenvolupament de l'embrió, entre gens i cervell, dels processos d'envelliment, de les bases genètiques de malalties degeneratives, i de la neurobiologia cognitiva. Són estudis que ja s'estan duent a terme, no amb el propòsit immediat de millorar l'espècie humana, sinó de poder abordar malalties degeneratives i trastorns de l'envelliment, cosa urgent en una societat amb una proporció cada vegada més considerable de gent gran. Afegir a aquest propòsit a curt termini la idea de la possibilitat d'un millorament de l'espècie suposa anar més enllà en les preguntes que ens fem sobre aquests temes. Per exemple, es podria anar introduint una sèrie de gens nous, que encara no tenim però que podrien ser beneficiosos cara a aquests objectius, en un cromosoma addicional, de manera que aquests progressos quedessin incorporats genèticament en els individus, com a part d'ells mateixos, en lloc de ser recursos mèdics disponibles com a remei. Es podria aconseguir, fins i tot, una certa

forma d'immortalitat (és a dir, una estabilitat de l'individu respecte desordres físics interns o agressions moderades externes, encara que no pas immortalitat al peu de la lletra, ja que mai no podrem eliminar del tot la mort per accidents).

Aspectes tecnològics: informàtica, robòtica, tecnologies de la informació

Des del punt de vista de la tecnologia, la idea de millorar l'espècie humana està relacionada amb la capacitat de millorar el vessant cognitiu —d'aprendre, de recordar, de comunicar, de relacionar—. Pel que fa a la societat, les tecnologies de la informació ja estan aportant molt des de fa temps: telecomunicacions, xarxes d'ordinadors, satèl·lits, realitats virtuals, intel·ligència artificial... El transhumanisme voldria poder incorporar alguns d'aquests desenvolupaments a l'individu mateix, sigui de forma genètica o sigui en forma d'empelts nanoelectrònics en néixer.

El conjunt de complements artificials per al cervell és cada vegada més ampli. Des de fa temps hi ha oïdes artificials, que supleixen oïdes naturals defectuoses; es treballa, i ja s'ha aconseguit parcialment, retines artificials que proporcionin visió si la retina natural degenera o és defectuosa. Més recentment, es treballa en biorobòtica. Per exemple, s'està començant a aconseguir membres artificials (mans, braços, cames) moguts des del cervell, i que permeten executar moviments malgrat que la persona estigui paralizada per alguna malaltia o accident. Es tracta de captar mitjançant microelèctrodes els senyals de l'escorça motora del cervell relacionats amb els moviments del braç, la mà o la cama en qüestió, els quals són duts a un ordinador que amplifica i executa les ordres donades pel cervell, tot aportant la regulació i control detallats del moviment que l'escorça del cervell no pot aportar. Els resultats seran espectaculars, i aporten molta esperança a persones tetraplègiques.

Gràcies a la biorobòtica s'està començant a aconseguir membres artificials (mans, braços, cames) moguts des del cervell, i que permeten executar moviments malgrat que la persona estigui paràlitzada per alguna malaltia o accident

El processament de les activitats cognitives és molt més complex i subtil que el de les activitats sensorials i motores. Tot i això, l'increment recent en exploració d'activitats cognitives naturals aportarà idees sobre com actuar sobre el cervell per incrementar aquestes capacitats. Actualment es pot aconseguir, durant temps curts, amb algunes substàncies químiques adients, però això pot provocar addicció, l'acció beneficiosa és passatgera, i els seus efectes no poden ser controlats. Altres maneres serien, per exemple, incorporar al genoma la informació de nous tipus de neuroreceptors que incrementin la velocitat d'aprenentatge (cosa que ja s'està fent en ratolins i conills, amb efectes considerables sobre el seu aprenentatge en laberints). O es podria modificar astròcits (cèl·lules de glia que poden potenciar la interacció entre neurones), fent-los més grans o més abundants (el cervell d'Einstein tenia una densitat de neurones semblant a les dels cervells normals, però tenia una densitat d'astròcits bastant més elevada). O es podria introduir en alguns llocs estratègics del cervell algunes reserves miniaturitzades de memòria, anàlogament a com ara s'introdueixen suplementes auditius o visuals.

Aspectes conceptuals: ètica, coneixement

On ens portarà el futur? O, també, cap on portarem el futur? Les grans propostes de transformació del món han estat morals —de base religiosa, en general— o tecnològiques. La transformació més essencial i urgent és la de tipus moral. Estalviant-nos guerres i injustícies, mitigant fams i malalties, trauríem molt més rendiment del món i de la vida. Millorar les oportunitats de les dones, per exemple, tant i tan injustament menystingudes en tants països i tantes cultures, suposaria millorar les condicions de vida de gairebé la meitat de la humanitat, sense que per a això calgués cap mena de nova tecnologia. Però portem quatre mil anys de retard en aquest tema, i encara no estem en bon camí. En una altra perspectiva, fer més flexible el concepte de nació i d'estat facilitaria l'acolliment i la convivència, la coexistència amable d'identitat i globalitat. Però portem molts segles de guerres sobre aquests temes i encara falta molt.

La idea del transhumanisme també es proposa una modificació profunda, però no tan sols del món (com en les propostes tecnològiques habituals) sinó també del propi individu (com en les transformacions morals, però ara centrada en la transformació física). Naturalment, seria concebible que la transformació física impliqués també una mena de transformació moral, per exemple, reduint els components agressius o possessius de l'individu (actuacions, per exemple, a escala del sistema límbic del cervell), o aconseguint un grau d'empatia més gran entre la gent (incrementant, potser, el paper de les neurones mirall), o accentuant elements de curiositat i respecte davant l'ambient.

Aquestes transformacions plantegen diversos aspectes ètics: fins a quin punt tenim dret a intervenir en allò més profund de la naturalesa humana?, amb quins criteris jutjarem quins canvis són desitjables i quins no ho

són?, amb quin dret eliminarem els embrions o els individus o els grups que no s'ajustin a les modificacions volgudes?, amb quins arguments detraurem mitjans que podrien resoldre fams i malalties de la gent d'avui per construir una espècie nova? No podria ser que el projecte transhumanista esdevingués una mena d'"opi del poble" tecnològic, en el sentit de distreure la gent d'avui amb promeses sobre un món de demà al qual ells ja no tindran accés, com s'acusava de fer-ho a la religió? Aquestes reserves tenen un cert component de por al futur, de por que el resultat no sigui pitjor que el que tenim ara, que la nova espècie no acabi resultant més agressiva, competitiva i destructiva que no pas la nostra.

I, en el millor dels casos, imaginant que l'operació sortís bé i l'espècie fos realment superior a la nostra, se'ns fa difícil acceptar que aquest grau de maduresa, d'empatia, de solidaritat, d'aprenentatge, hagi de ser reservat a una espècie posterior (que substituiria la nostra, o potser dominaria el que quedés de la nostra, tot considerant-la una espècie inferior). Aquest grau de maduresa ja l'hauríem d'haver aconseguit en la nostra espècie, a través de la cultura, de la civilització, de l'espiritualitat, de la religió. Ja sabem, però, que la cultura més refinada té efectes bastant pobres sobre el millorament de l'acció moral: la societat alemanya va caure en els efectes esgarriuosos del nazisme; la societat grega de l'època clàssica va construir temples excelso i va pensar en tot menys en la humanitat dels esclaus.

És desesperant constatar com els progressos tecnològics, tan admirables, portadors de tantes capacitats de millorament, sucumbeixen als aspectes foscos de la injustícia, i esdevenen instruments de la desigualtat i del desordre moral. Decep veure com la societat de la informació que hem construït amb tant d'esforç tecnològic, i que està esdevenint una mena d'autèntic cervell

El jesuïta Teilhard de Chardin va proposar amb gran esperança que el futur seria una noosfera impregnada d'unió, d'amor i d'ajut. De moment encara no hi hem arribat.

planetari, no sigui una noosfera a l'estil de Teilhard de Chardin, impregnada d'unió, d'amor, d'ajut, sinó una xarxa alhora seductora i sòrdida, on expectatives altíssimes es degraden en mentides, insults, amenaces i pornografies. Fa por que les ambicioses i ben intencionades intuïcions del transhumanisme puguin desembocar en la construcció d'un monstre, o que, en el millor dels casos, siguin una seducció més de la novetat, i deixin de banda l'aspecte moral; que se centrin en la construcció d'una espècie més sana, longeva, potent i culta però tan competitiva i injusta com la nostra; que centri molts esforços a allargar la vida i no tants a omplir la vida de sentit; que tracti de vèncer les malalties i no sàpiga vèncer la por a la mort.

Sigui com sigui, l'exhortació evangèlica que hem invocat al començament d'aquest article, *Estima Déu sobre totes les coses i l'altre com a tu mateix*, segueix semblant un bell programa, un poderós ferment i estímul de millora, exigent però plausiblement accessible a cadascú de nosaltres. Convé que el coneixement de les noves inquietuds no ens faci oblidar el tresor que tenim des de fa tant de temps.

David Jou

LA TENDRESA DE JESÚS

El Nou Testament ens parla molt poc o gairebé gens de la psicologia de Jesús i, en particular, de les seves mostres d'afecte. Tanmateix sí que és ric en mostres dels seus sentiments, en particular, de la tendresa. Ens en parla la doctora Mar Galceran Peiró, professora de la Universitat Ramon Llull i delegada de pastoral universitària de l'arquebisbat de Barcelona.

Aclariments conceptuals

Després de la crisi de la raó moderna i amb la irrupció en els temps actuals de l'emotivisme i el sentimentalisme, parlar de tendresa demana, si més no, alguns aclariments conceptuals per tal de no caure en confusions. En aquest sentit cal tenir present que no s'ha de confondre la tendresa amb l'excés de sentimentalisme, la magarrufa, l'adulació o l'afectivitat melindrosa. Quan els petons, les abraçades i les carícies... són gestos d'expressions mecàniques que es realitzen per convencionalisme i, per tant, no neixen de la part més fonda i sincera de l'ésser humà, no tenen res a veure amb la tendresa. De què estem parlant, doncs, quan parlem de tendresa?

Des d'un punt de vista etimològic el substantiu "tendresa"¹ prové del llatí *teneritia* que evoca quelcom tou, mancat de duresa o rigidesa, i remet a un afecte interior que s'experimenta amb participació afectuosa, viva i dinàmica. La tendresa és, doncs, un dinamisme interior que expressa suavitat, dolçor, amorositat. D'altra banda sembla més interessant l'adjectiu "tendre" (*tenerum*) que prové de *tendere*: estendre's vers, projectar-se. La tendresa implica també, doncs, una actitud de sortida del jo per trobar-se amb un tu. Tendir vers l'altre en una relació de lliurament i reciprocitat.

¹ Qualitat de tendre que, segons el *Real Diccionario de la Lengua Española*, indica que quelcom és delicat, fràgil, dòcil així com afectuós i amable.

Des d'una aproximació més antropològica prendrem la definició de Carlo Rocchetta que l'entén com: *Una disposició afectiva de l'ànima que mou intuïtivament a voler el bé i a apreciar una situació, una cosa o una persona com a bones, amables, per les quals cal interessar-se participativament, valorant cada trobada o cada circumstància amb els ulls del cor, abans que amb els del cap*².

La tendresa, doncs, neix de l'amor, és expressió afectuosa de l'amor sincer i per tant no és possessiva, ni cerca l'autocomplaença. Està profundament vinculada al respecte i demana una aproximació empàtica vers l'altre i alhora un distanciament suficient que eviti la dominació, la invasió o la possessió.

Podem entendre la tendresa com un sentiment d'afecte i delicadesa, de commoció i d'atenció amorosa. Podríem dir que és l'expressió dels afectes amorosos a través de tota la nostra dimensió corporal i del nostre ésser: és la mirada càlida, compassiva i comprensiva, neta; és la veu pacificadora, el rostre distès, el gest acollidor i comprensiu... Però malgrat que sigui la dimensió afectiva i sensitiva de l'amor, si no va acompanyada de la dimensió racional, de l'exercici del pensar, llavors es converteix en carrinclone-ria fàcil, en pusil·lanimitat, i això pot acabar envaint l'altre més que no pas respectar-lo.

² ROCCHETTA, C., *Teología de la ternura*. Salamanca: Koinonia, 2001, pàg. 37.

La tendresa necessita de la raó per a poder ser vehiculada des del respecte i des de la voluntat. La raó és necessària per orientar les nostres emocions de manera adequada, orientades al bé i al respecte de l'altre.

De la mateixa manera si reduïssim l'amor a la seva dimensió racional, la caritat podria esdevenir una moral del deure, una actuació freda, gairebé desencarnada. La tendresa és aquella dimensió de l'amor que ofereix un cor bategant, acollidor, que sap donar i compartir, capaç de compassió, de benevolència, de misericòrdia, d'afabilitat, de mansuetud...

En la paràbola del Bon Samarità³ hi tenim un dels millors exemples dels dinamismes de la tendresa. El que mou inicialment al samarità a sortir d'ell mateix i a acostar-se al desvalgut és un impuls de compassió (*el veié i*

se'n compadi). El que mobilitza internament la tendresa és, doncs, una sensibilitat afectiva (eros) i una dimensió corpòria (*li amorosí les ferides amb oli i vi i les hi embenà*) però que s'encaamina i s'orienta vers quelcom més, vers l'*agapè*, amb una decisió que el porta a conduir l'home malferit vers un hostel per tal que se n'ocupin, i a planificar el retorn del seu viatge per tal de fer-se càrrec de les despeses.

L'imperatiu amb el qual conclou la paràbola del bon samarità —*vés i fes tu el mateix*— expressa aquesta vocació profunda de Jesús de cura i atenció vers els altres. La tendresa es revela llavors com una actitud permanent, profunda i activa del comportament de Jesús i de la seva manera de relacionar-se amb els altres.

La tendresa representa aquest embolcall de l'amor, aquest clima d'atenció i efusió afectiva que l'amor precisa per a poder manifestar-se i actuar degudament.

Característiques de la tendresa de Jesús

Els evangelis són molt sobris pel que fa a l'expressió de mostres d'afecte de Jesús però no, en canvi, pel que fa a l'expressió de sentiments. Des d'aquesta perspectiva podem veure que Jesús expressa la seva tendresa a través dels sentiments de compassió, de misericòrdia i perdó, d'acollida fraterna, de senzillesa i d'humilitat a les persones que l'envolten. Són sentiments que ell canalitza sobretot amb la paraula⁴, però també amb la mirada⁵, amb els gestos d'estimació i amb la seva mateixa actitud existencial, en el seu ser en el món.

Els gestos de compassió

Una de les actituds més innovadores de Jesús fou el seu apropament, consideració

⁴ Ho veiem per exemple en l'ús de la paraula guaridora *Efatta*, en la curació d'un sordmut (Mc 7, 31-35) o de l'expressió salvífica *Aixeca't, pren la teva llitera i camina* en la guarició del paralític (Jn 5,1-9).

⁵ Per exemple en la mirada transformadora al jove ric (Mc 10, 21) o la mirada misericordiosa a Pere davant les seves negacions (Lc 22, 60-62).

El bon samarità de Vicent van Gogh

³ Lc 10, 33-36.

i compassió amb els "últims": publicans i prostitutes, endimoniats, malalts, cecs i leprosos, pecadors, estrangers, dones, vídues, infants, pobres i rics, enemics, traïdors, delinqüents, criminals... esdevenen els fills predilectes, en una dimensió de perdó i de misericòrdia infinites.

La seva és una tendresa de compassió, és a dir, de participació profunda i empàtica amb els sofrents d'aquest món. Expressa una participació i disponibilitat de servei fins al lliurament de si mateix per a tots: *Ningú no té un amor més gran que el qui dona la vida pels seus amics* (Jn 15, 13).

Però aquesta tendresa **profundament humana, implicada i participativa en la vida de l'altre és alhora profundament lliure i despresa de tot i de tothom**. Vet aquí una de les primeres paradoxes de la tendresa de Jesús.

Jesús no únicament va viure amb els seus contemporanis, treballant amb ells i compartint els seus costums, sinó que també va participar de la condició humana tot estimant amb un cor d'home. La seva tendresa és profundament humana i viu les seves amistats amb una participació real de cor i d'afecte. Des d'aquesta perspectiva, la seva amistat amb Llätzer és prou instructiva i plena de detalls⁶. Llätzer era l'amic estimat de Jesús, i en veure la pena dels seus familiars per la seva mort es commogué, *es torbà i es posà a plorar*. I els jueus deien: *mireu com l'estimava*. Jesús no té pudor, doncs, d'expressar els seus sentiments i la seva commoció interior. Es vinculà afectivament i emocionalment amb els apòstols i altres persones⁷

⁶ Jn 11, 1-44.

⁷ Jesús anomena amics els seus apòstols: *Ningú no té un amor més gran que el qui dona la vida pels seus amics. Vosaltres sou els meus amics si feu el que jo us mando. Ja no us dic servents, perquè el servent no sap què fa el seu amo. A vosaltres us he dit amics perquè us he fet conèixer tot allò que he sentit del meu Pare* (Jn 15, 13-16).

i va estimar els seus amb un esperit d'afecte maternal⁸.

Jesús es mostra veritablement atent als estats d'ànim de les persones amb les quals tractava i es preocupava d'elles de manera sol·lícita. Com el cas de la dona que patia hemorràgies i li va tocar la borla del mantell. (*Sé que una força ha sortit de mi.*) Quina sensibilitat la de Jesús de saber captar les necessitats en el cor de cadascú! I li dirigeix unes paraules plenes d'afecte: *Coratge filla!, la teva fe t'ha salvat. Vés-te'n en pau i queda guarida*.

Les expressions "filla meva o fill meu" apareixen carregades d'afecte i atenció personal. No es mostra indiferent als seus interlocutors i als seus problemes; al contrari, comparteix sincerament i existencialment les seves alegries, els seus afanys, les seves esperances. Comprèn, per exemple, l'angoixa dolorosa de la vídua de Naím⁹. O la desolació de Maria Magdalena en el sepulcre: *Maria, per què plores? A qui busques?* O l'aflicció del paralític de Betzata¹⁰ a qui ningú prestava atenció, però Jesús passa i el veu, el mira i l'ànima a recuperar la salut. Hi ha una clara participació de Jesús en el drama d'aquest home. La paraula *Aixeca't!* és la gràcia d'una vida recuperada i d'una nova dignitat de vida. I aquesta és la força de l'amor de Déu que es fa tendresa. Estimar algú significa dir-li: *crec en tu, te'n*

⁸ *Jerusalem, Jerusalem, que mates els profetes i apedregues els qui et són enviats! Quantes vegades he volgut aplegar els teus fills com una lloca aplega els seus pollets sota les ales, però no ho heu volgut!* (Mt 23, 37) Ho veiem també quan es posa a plorar en entrar a Jerusalem: *Quan Jesús va arribar prop de Jerusalem i veié la ciutat, arrencà a plorar per ella i digué: -Tant de bo que en el dia d'avui també tu haguessis reconegut allò que et donaria la pau! Però ara els teus ulls són incapaços de veure-ho! Vindran dies que els teus enemics construiran al teu voltant un mur de setge, t'encerclaran i t'atacaran per tots costats. Et rebatran per terra, a tu i als teus fills, i no hi deixaran pedra sobre pedra, perquè no has sabut reconèixer el moment en què Déu et visitava* (Lc 19, 41-45).

⁹ Així que el Senyor la va veure, se'n va compadir i li digué: *-No ploris* (Lc 7, 13).

¹⁰ Jn 5, 1-9.

Descendiment de la creu de Roger van der Weyden (1436)

sortiràs! Aquest és també el gest de tendresa de Jesús amb el paralític.

Són nombroses les mostres de compassió de Jesús davant el patiment i la vulnerabilitat de les persones, una compassió que el mobilitza al compromís concret per cercar el guariment i el benestar de l'altre. Ho podem veure en la multiplicació dels pans¹¹, davant el prec d'un leprós¹², amb la sogra de Pere¹³, o en l'impressionant episodi de la filla de Jaire, a qui Jesús retorna la vida agafant-li la mà i dirigint-se a ella amb una dolcesa especial¹⁴.

Jesús, doncs, s'implica i es vincula afectivament i, tal i com hem vist, mostra també

¹¹ Mt 15, 32.

¹² Mc 1, 41.

¹³ Mt 8, 14-17.

¹⁴ Lc 8, 40-42 i 51-55.

les seves preferències: Joan, el deixeble estimat¹⁵; Llätzer i les seves germanes, Marta i Maria; Maria Magdalena.

Amb tot, la tendresa de Jesús és independent de tot vincle o condició personal, familiar o nacional que pugui apartar-lo del la voluntat del Pare: *El meu aliment és fer la voluntat del qui m'ha enviat i dur a terme la seva obra* (Jn 4, 34). S'hi implica profundament, fins a donar la pròpia vida, però no s'aferra a res ni a ningú. La seva és una tendresa profundament encarnada, partícip de la vida de tots, però absolutament lliure de tot i de tots. Crist no es deixa viure per la vida, sinó que la viu i l'orienta vers un projecte concret, acollint-la, estimant-la i donant-la fins a l'extrem.

¹⁵ Jn 13, 23-25.

No busca l'autocomplaença, defuig qualsevol situació de protagonisme, de reconeixement, no espera res de ningú però ho dóna tot. No busca reciprocitats afectives, tan sols que es segueixi la voluntat del qui l'ha enviat. *Deixa'm anar*, li dirà a Maria Magdalena quan se li apareix al sepulcre. Jesús no es deixa atrapar emocionalment. Sap que tan sols quan hom està disposat a perdre-ho tot, esdevé plenament lliure i el seu amor pot esdevenir ple. El seu únic lligam és Déu i fer la seva voluntat: *Vés a trobar als meus germans i digues-los: Pujo al meu Pare que és el vostre Pare, al meu Déu, que és el vostre Déu* (Jn 20, 17).

Els sentiments de misericòrdia i perdó

Una altra expressió de la tendresa de Jesús són els seus gestos de perdó als enemics i pecadors. Una actitud que resulta profun-

dament nova ja que la llei del talió dominava en el poble jueu. La proposta de Jesús resulta ben diferent: la llei nova consisteix a vèncer el mal amb el bé. Una nova manera de concebre la vida. No és la força de l'agressivitat, la ira, la venjança el que pot salvar el món, sinó la dolcesa, la tendresa, la mansuetud i la benevolència, en definitiva la força de l'amor on la tendresa hi troba la seva expressió afectiva. Per això la capacitat de perdó de Jesús és infinita i il·limitada: *Quantes vegades he de perdonar? No et dic set vegades sinó fins a setanta vegades set* (Lc 19, 9-10).

La seva no és pas, però, una actitud idealista, teòrica, allunyada del món real, idíl·lica o endolcida sinó que està profundament imbricada en la seva mateixa experiència vital de perdó que trobem condensada en la seva expressió a la creu: *Pare, perdona'ls perquè no saben el que fan* (Lc 23, 34). És, doncs, una tendresa que ni tan sols coneix obstacles davant la traïció. L'única condició és que la persona es converteixi, retorni a Déu i es deixi estimar per Ell. Ho tornem a veure en el passatge de Jesús a la creu. A la invocació del lladre *Recorda't de mi quan arribis al teu Regne*, respon Jesús: *t'asseguro que avui estaràs amb mi al paradís* (Lc 23, 39-43). La tendresa de Jesús va més enllà d'un record i li ofereix quelcom que ni el mateix penedit podria imaginar-se:

Noli me tangere ("deixa'm anar...") de Fra Angèlic

El bon lladre de Tiziano

l'estada en el Paradís. El perdó no és tan sols un acte de tolerància sinó que es transforma en un acte salvífic.

La mateixa traïció pot adquirir un nou contingut salvífic si l'home renova el seu amor o respon a l'amor de Jesús amb el seu penediment i adhesió. Una conversió que es perfila ja en la mirada de Jesús davant les negacions de Pere. Després de la tercera negació, quan el gall havia cantat, Lluc narra com Jesús es girà vers Pere i el mirà. Llavors ell plorà amargament en recordar el que Jesús li havia dit¹⁶. Pere quedà totalment desarmat i abandonat a Jesús: *Tu ho saps tot, saps que t'estimo*.

El perdó que manifesta Jesús és total. Després de la triple professió d'amor ja no queda res del passat, tot comença de nou i se li encomana la seva nova missió en l'Església. La traïció ha quedat totalment oblidada. La tendresa de Jesús va més enllà de la infidelitat de l'apòstol i requereix per altra banda una resposta directament proporcional de perdó als altres tal i com ell havia ensenyat: *Si el teu germà et fa una ofensa, reprèn-lo, i si se'n penedeix, perdona'l* (Lc 17, 3). Una tendresa que s'expressa en la seva disponibilitat per acollir i compartir la nostra condició humana, per a comprendre el mal amagat en l'home i perdonar-lo.

La tendresa de Jesús és la tendresa d'un Déu que mai diu que no a cap dels seus fills. Un Déu que segueix estimant el qui ha marxat i l'espera amb infinita paciència, esperant contra tota esperança. El fill pot oblidar-se del pare però el pare no oblidarà mai el fill. Així és com ens els presenta l'Evangelí en la paràbola del fill pròdig¹⁷. Un pare que esperava any rere any el seu retorn i veient-lo des de la llunyania es commou profundament, surt al seu encontre, se li tira al coll i el besa.

¹⁶ Lc 22, 60.

¹⁷ Lc 15, 11-31.

La seva indulgència és infinita i transcendeix els criteris pròpiament humans atès que està per sobre la falta de correspondència. Ni tan sols la traïció, la ingratitude dels homes, la seva mesquinesa aconseguen flaquejar el desbordament d'amor i de tendresa que l'inunden. Continua desbordant amor, tendresa, bondat, magnanimitat fins i tot amb les persones més roïns, com Judes, Pere, els condemnats a la creu, els soldats que el prenen (a qui ell guareix l'orella tallada per un dels seus).

Però la seva dolcesa i tendresa, com hem dit, no és pas ingènua, idíl·lica o romàntica. Ell és plenament conscient de les contradiccions que hi ha en el cor humà. Sap què és l'home, sap que els seus interlocutors estan plens de mesquineses i de dolenteria. Ell és plenament conscient de la maldat i de la ignorància que hi ha en els cors humans però malgrat tot i contra tot pronòstic continua estimant, donant-se, perdonant... Aquesta és la singularitat de la tendresa de Jesús, la màxima radicalitat i exigències ètiques i alhora la màxima indulgència, comprensió i bondat. No és realment increïble, transcendent, diví?

La tendresa de Jesús és la tendresa de qui coneix com ningú altre el que l'home pot donar de si, que veu les seves limitacions i debilitats i que, malgrat tot, l'abraça amb afecte total i s'ofereix per ell per atreure'l cap a la veritat última de la seva existència.

És una tendresa exigent i tremendament indulgent alhora. És radical, sense mitges tintes, però alhora acollidora, amable i comprensiva de totes les persones en les seves debilitats, disposada a perdonar sempre al pecador que reconegui els seus pecats i es converteixi a l'Evangelí. Jesús no exigeix qualsevol cosa, ho exigeix tot, una obediència total que no admet mitges tintes. No permet vacil·lacions, ni mirar enrere¹⁸. Els

¹⁸ Lc 9, 59-62.

apòstols estan cridats a deixar el propi treball i les seves famílies¹⁹, però aquesta radical exigència de Jesús es conjuga alhora amb el respecte més absolut per la llibertat humana amb la més alta comprensió per les limitacions i les culpes de les persones²⁰, i esdevé així una tendresa profundament reparadora.

Gestos d'acollida fraterna i universal

La tendresa de Jesús és revolucionària: es col·loca més enllà dels costums comunament acceptats per convertir-se en acollida i oferiment de gràcia per a tots i cadascun. Ningú es pot sentir exclòs de la tendresa del Fill encarnat; l'única condició és la sinceritat del cor i la disponibilitat a la conversió.

En aquest context s'hi poden situar els passatges de la dona pecadora que eixuga amb els seus cabells els peus de Jesús (Lc 7, 36-50); la paràbola del fariseu i del publicà (Lc 18, 10-14) o el passatge de Zaqueu. En aquest darrer, davant la irrupció de la tendresa de Déu, que capta les intencions del cor i està atent als detalls més insignificants, Zaqueu no pot fer altra cosa que rendir-se i acceptar convertir-se: *Dono als pobres la meitat dels meus béns, i als qui he exigut més diners del compte, els en restitueixo quatre vegades més*. I és que no es pot viure l'experiència de la tendresa de Déu sense veure's mogut en la mateixa direcció. És així com la tendresa de Jesús, superant tots els prejudicis i saltant-se totes les barres, es fa testimoni de l'amor salvífic de Déu dirigit a tothom, sense excloure ningú.

És extraordinàriament particular, personal i personalitzada i alhora absolutament universal, privada de qualsevol tipus de discriminació de raça, grup social o sexe...

La tendresa de Jesús no coneix excepcions. No rebutja els rics, però exigeix que es converteixin i que apartin el seu cor de les

riqueses materials per posar-lo en els béns espirituals²¹. Mateu, Josep d'Arimatea, Nicodem, Zaqueu, el jove ric, Llätzer i les seves germanes eren tots de classe acomodada. Jesús no els margina, fins i tot els anima que el segueixin. L'única exigència és que es converteixin.

La particularitat i la universalitat estan en profunda unitat en la tendresa de Jesús. Jesús participa dels patiments dels qui pateixen i de les alegries dels qui estan contents, com per exemple quan participa de les Noces de Canà (Jn 2,2), però la seva orientació va sempre més enllà: *A casa del meu Pare hi ha lloc per a molts* (Jn 14, 2); *Encara tinc altres ovelles que no són d'aquest ramat, i també les he de guiar* (Jn 10, 16). El que és particular assumeix el significat del que és universal, com veiem en la conversió de la samaritana que esdevé també la conversió de tot un poble.

Les noces de Canà de Gerard David

En el seu apropament a l'home i la dona es mostra atent a la singularitat de cadascú i crida a tots pel seu nom com ho fa amb els

¹⁹ Mt 12, 46-50.

²⁰ Jn 8, 11.

²¹ *On hi ha el teu tresor, allà hi haurà el teu cor* (Mt 6, 21).

apòstols. No els considera de forma anònima o genèrica; la seva compassió es dirigeix a la singularitat de cadascuna de les persones amb les quals es troba, fins al punt que cadascú pot dir el que deia Pau: *Em va estimar i es va entregar a si mateix per mi* (Gal 2, 20). Es preocupa per cadascuna de les seves ovelles, especialment per les s'extravien. Mira als ulls el jove ric i pregunta a Pere si l'estima més que els altres, revelant una atenció i vincles directes, atents a l'altre. Amb tot, la seva perspectiva continua sent universal, oberta al món i a tothom. Ell s'ofereix com l'home de tots.

Dolcesa, senzillesa i humilitat

Finalment la tendresa de Jesús és una tendresa que alleugereix les penes i sofriments, es converteix en una dolcesa que amoreix amargors, dolors, cansaments... és com una mà maternal que sosté les nostres càrregues i les fa més suportables, fent-se solidari de les nostres creus i carregant-les també sobre les seves espatlles²².

Jesús afirma que l'essencial serà imitar-lo per la seva mansuetud i humilitat de cor, com proclama en les benaurances: són aquells que, lliures de tot, viuen confiats a les mans de Déu, oberts i receptius a la seva voluntat. La seva és, doncs, una tendresa humil i discreta.

La tendresa es manifesta també en una forma d'amor desarmat. En la mansuetud que no genera resistències, defenses, ni atacs. Com l'actitud de Jesús en el moment de la seva Passió: *Si he parlat malament, digues el que està malament, però si he parlat bé, per què em pegues?* (Jn 18, 23). I en l'acollida als més petits i nets de cor²³.

Així doncs, malgrat la sobrietat en l'expressió concreta de gestos afectuosos en la

Jesús davant Caifàs de Giotto di Bondone

figura de Jesús²⁴, els sentiments que d'Ell ens mostren els Evangelis ens permeten afirmar que la seva tendresa transcendeix l'expressió de la tendresa pròpiament humana, elevant-la a una condició salvífica, reparadora, transformadora del cor humà, capaç d'esdevenir motor, impuls i orientació de l'Amor diví.

Mar Galceran

Bibliografia

C. ROCCHETTA: *Teología de la ternura*. Salamanca: Secretariado Trinitario, 2001.

F. BOSCIONE: *Los gestos de Jesús*. Madrid: Narcea, 2004.

V. PÉREZ: *Con cuerdas de ternura. Para un encuentro con el Dios de Jesús de Nazaret*. Madrid: Narcea, 2002.

H. MENDO: *Gestos de Jesús, para conocer mejor su humanidad*. Madrid: Ediciones Palabra, 2008.

²⁴ Sobrietat que d'altra banda cal entendre en el context d'una cultura jueva força parca en l'expressió d'afectes en l'àmbit públic.

²² Mt 11, 25; 28-30.

²³ Jesús i els infants: Mc 9, 36-37; Mt 19, 14.

SER MÉS ESGLÉSIA, SERVIR MÉS EL MÓN

CAP AL CONGRÉS DE LAÏCAT DE CATALUNYA
(2 I 3 D'OCTUBRE DE 2015, A POBLET)

En la darrera assemblea de la Germandat de Poblet vàrem tenir el goig d'escoltar una conferència de la metgessa foniatra Cori Casanovas, professora de la Universitat Ramon Llull i de l'Escola Superior de Música de Barcelona (ESMUC). En aquest article ens resumeix i amplia els continguts d'aquella conferència i les finalitats del proper Congrés de Laïcat que tindrà lloc a Poblet.

El passat 26 de juny, i en representació dels laics que promouen la iniciativa **Laïcat XXI-Congrés de Laïcat a Catalunya**, vaig tenir l'honor i el plaer d'adreçar-me als membres de la Germandat de Poblet per explicar-los el perquè d'aquesta iniciativa, els seus motius, la reflexió que hem fet i les expectatives que tenim aquesta xarxa de laics que hem anomenat **LAÏCAT XXI** (www.laikatxxi.cat).

A 50 anys del Concili Vaticà II: primer detonant

Estem celebrant, de diverses formes, el 50è aniversari del Concili Vaticà II. I creiem que el gir i la riquesa que va suposar el Concili pel que fa a l'eclesiologia i a la comprensió dels laics no ha donat encara els seus fruits.

La nova identitat, vocació i missió dels laics que el Concili dibuixa és fruit dels grans canvis en l'autocomprensió de l'Església i del món recollida fonamentalment a la *Lumen Gentium* i a la *Gaudium et Spes*. El laic es dibuixa com a cristià que pel seu baptisme exerceix en el món la missió de l'Església: l'anunci del missatge salvador de Jesucrist i

l'acció en el món amarant-lo dels valors de l'evangeli (*Apostolicam actuositatem*, 3) (AA). Ja el capítol IV de la *Lumen Gentium* (LG) sobre el laïcat aborda el que en diu "l'índole secular" pròpia del laïcat, que potser avui podríem traduir com a "pertinença i responsabilitat sobre el món" pròpies dels laics cristians.

El gruix teològic, però, que dóna suport a aquesta afirmació, que li dóna entitat i que fa inacceptable propostes que s'elaboren "per als laics però sense els laics" rau en els següents punts:

- Una sola dignitat de tots els creients donada pel baptisme dins de la qual els laics participen "a la seva manera" de la funció sacerdotal, profètica i reial de Crist (LG 31, AA 2,9). D'aquí deriva la nova autocomprensió de l'Església com a Poble de Déu, germans en Jesucrist. En parla abastament Mn. Josep Gil i Ribas en l'entrevista que li va dedicar el número anterior d'aquesta revista.

- Una Església amb una única missió i diversitat de funcions-ministeris (LG 32, AA 3).

Això porta a afirmar que *l'acció dels laics és talment indispensable que sense ella l'apostolat dels*

Concili Vaticà II

pastors no podria gairebé mai atènyer tot el seu efecte (AA 10). Trenca així amb una eclesiologia on l'Església és només fruit de l'acció del clergat i s'obre la porta al terme "corresponsabilitat" entre laics, pastors i religiosos com a element necessari per fer de l'Església un signe de la presència de Déu enmig del món.

Per als qui hem viscut sempre en el post-concili ens és útil recordar que encara l'any 1906, i per respondre a la llei francesa del 1905 que ubicava l'Església en el si de l'estat francès, Pius X escrivia en la seva encíclica *Vehementer: l'Església és per essència una societat desigual, que inclou dues classes de persones, els pastors i el ramat (...)* i només en el cos pastoral resideix el dret i l'autoritat per promoure i dirigir tots els membres cap al fi de la societat. *Quant a la multitud no té altre deure que deixar-se conduir i, dòcil ramat, seguir els seus pastors.*

Molts laics i laiques, i també preveres i religiosos, estem convençuts que la qüestió del laicat és una assignatura pendent del Concili Vaticà II. I volem que l'esplèndida teologia del laicat esdevingui real en la pràctica eclesial.

Però qui som ara "els laics"?

El Concili afirma el que se n'ha dit la "índole secular dels laics". És a LG 31 on es posa clarament de manifest. El món, la vida

social i cívica és el terreny prioritari on els laics cristians descobreixen i fan créixer les llavors del regne de Déu, de la presència de Déu en la història de la Humanitat, de la seva absència; i en fan vivència contemplativa, admirada i misteriosa.

En una recent reunió de les persones que fan xarxa en camí cap al Congrés, afirmàvem que avui, el laic cristià es defineix per aquestes característiques:

- La llibertat. El laic cristià no està vinculat als bisbes per l'obediència, sinó per la comunió. Això ens qüestiona i ens exigeix pel que fa a la qualitat evangèlica de les nostres accions i decisions i ens demana una consciència aguda, honesta i contemplativa.

- El matrimoni i la família. Són espais de vida afectiva, generadors de futur, immersos en moltes realitats socials. És una experiència, sovint difícil, de l'acció de Déu a través de l'amor humà.

- La professió i el treball. És, quan és possible, un espai de realització personal, de construcció social i de relació humana, que hauria de permetre l'honestat amical del testimoni de fe.

- Participació cívica i política. Des de l'acceptació de la laïcitat de les estructures polítiques, sana i positiva per a la nostra Església, suposa no relegar la fe a l'àmbit de la pura privacitat. Des de l'Evangelí, cada cristià té una paraula a dir en el nostre món, sobretot en la defensa dels més febles.

- La participació corresponsable en l'Església. A nosaltres, als laics de forma especial, ens toca identificar, descriure i pintar amb tots els colors de la paleta les característiques de la perifèria de l'existència humana. Nosaltres la vivim, en formem part, estem barrejats amb els homes i dones del nostre temps. Com ho hem de fer per tal que aquesta experiència nostra sigui patrimoni de l'Església? Com ho hem de fer perquè la riquesa del viscut, també la monotonía i

la grisor de la vida, formin part de la paraula de l'Església al món? La nostra participació corresponsable té com a principal missió fer una Església més servidora del món.

Des de les característiques de la nostra condició laïcal volem viure la nostra vocació i missió. No estem parlant de suplències davant la manca de preveres, sinó de tot allò que per la nostra condició de batejats podem i haurem d'assumir tant en l'Església com en la nostra vida quotidiana.

El moment del laïcat a l'Església de Catalunya

El pre i postconcili van ser rics en reflexió al voltant de la teologia del laïcat. I s'iniciaren una colla d'experiències, principalment en l'Església europea i també llatinoamericana, que, malgrat les dificultats i riscos, varen acostar l'Església a les preocupacions i a la vida dels homes i dones entre els quals vivim. En aquest sentit, i seguint

el papa Francesc quan s'adreçava als moviments de laics, podríem dir que va ser un moment en què l'Església va assumir el risc de prendre mal abans que quedar-se tancada en ella mateixa. I no negarem que es van produir alguns accidents.

Constatem la manca de rellevància eclesial del compromís de molts cristians en el nostre món. En les nostres organitzacions pastorals ordinàries, parròquies, arxiprestats i, en general, en la vida quotidiana del laic, el seu viure en el món des de l'Evangeli no troba espais de reflexió compartida ni de discerniment eclesial. En aquest sentit l'aparició d'iniciatives diverses, sovint al marge de les estructures diocesanes, costa que repercuteixin en una col·laboració per tal que la parròquia sigui més viva, oberta, "en sortida" i acollidora del seu entorn.

Els laics, i també els laics que viuen la seva fe al redós de la parròquia, hem de ser corresponsables en la recerca de les actituds

Papa Francesc

i les accions d'una Església en diàleg respectuós i sincer amb un món secularitzat, en el qual som una minoria. Per l'alegria de la fe i el baptisme, però, no renunciem a ser sal i llum o, amb un altre llenguatge, aposta de sentit i d'esperança, per als homes i dones del nostre temps.

Pel que fa a l'acció dels laics a l'interior de l'Església, hem crescut en estructures de corresponsabilitat: consells pastorals parroquials, arxiprestals i diocesans. I això és una riquesa. Però creiem que el pas del temps els ha fet massa sovint estructures de gestió amb manca de reflexió i vida de fe compartida. L'existència d'un tramut parroquial fruit encara d'una societat que es deia majoritàriament cristiana, difícil de sostenir, i aprimat en el nombre de fidels, comporta sovint que allò que és urgent ens distregui d'allò que és important. Espais on la categoria teològica del "sensus fidei" podria evidenciar-se, queden bloquejats per un codi de dret canònic que dóna al rector o al bisbe la capacitat de decidir en qualsevol tema, toqui o no el nucli de la fe de l'Església. El repte d'articular llibertat i comunió i de fer-ne reflexió compartida amb els preveres, resta obert encara en massa casos. I tot i així, trobem a moltes parròquies un laicat fidel, constant, que assegura moltes de les activitats que s'hi duen a terme, independentment dels canvis de rector que es puguin succeir.

Què volem que sigui el Congrés de Laicat?

- Un punt d'arribada d'un camí de reflexió i pregària realitzat en grups per laics, actius en parròquies, moviments, associacions o laics que, per diferents motius, se senten Església encara que no participin activament en cap organització ni parròquia. Per a això s'han proposat tres fitxes de treball sobre els tres eixos del Congrés: Laics en el món,

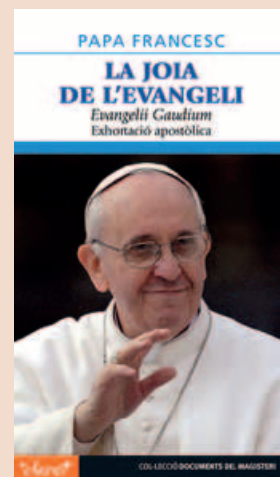
Laics en l'Església, Espiritualitat laical. Es troben en el WEB <http://www.laicatxxi.cat/>

- Un espai de trobament, de debat, de diàleg, de pregària, des de la nostra realitat laical. Per a això hi haurà la possibilitat de participar a diferents tallers, amb formes i dinàmiques molt diverses, al voltant dels tres eixos del Congrés.

- Un moment per prendre de nou consciència de la nostra vocació, de la crida que Déu ens fa a cadascú de nosaltres, en la nostra vida quotidiana i en la nostra participació eclesial.

- Un temps per a celebrar i agrair el do de la fe viscut en Església i per a retornar a les nostres realitats amb idees, coratge, esperança i paciència.

En definitiva, un moment per reconèixer i bastir el rostre comú del laicat, per prendre'n consciència i sentir-nos empesos de nou a viure i a fer realitat la invitació del papa Francesc a *Evangelii Gaudium 3: Invito cada cristià, en qualsevol lloc i situació en què es trobi, a renovar ara mateix el seu trobament personal amb Jesucrist o, almenys, a prendre la decisió de deixar-se trobar per Ell, d'intentar-ho cada dia sense parar. No hi ha raó perquè algú pensi que aquesta invitació no*

Evangelium Gaudium

Una de les reunions preparatòries del Congrés de Laïcat de Catalunya

és per a ell, perquè «ningú no queda exclòs de l'alegria reportada pel Senyor». Al qui arrisca, el Senyor no el defrauda, i quan algú dona un petit pas cap a Jesús, descobreix que Ell ja esperava la seva arribada amb els braços oberts.

Poblet serà un espai magnífic per a aquest Congrés. Perquè recull en l'aire, la natura i en les seves pedres les veus de tants cristians que, al llarg de la història, hi han pregat. Perquè la bellesa és un camí quasi indispensable per obrir el cor i la ment a la Paraula de Déu. Perquè la comunitat de monjos i la Germandat han acollit amb disponibilitat i entusiasme aquest projecte. I els ho agraïm amb tot el cor.

Tot plegat, unit ja al nombre de laics i laiques que s'han anat adherint i comproment, i la voluntat dels nostres bisbes d'implantar-hi també els delegats de laics de cada diòcesi, així com l'interès mostrat des del primer moment per la Unió de Religiosos de Catalunya ens permet pensar que aquest és un projecte que té sentit, que respon als desitjos de molts cristians. I que apunta a poder repercutir positivament en la vida concreta

de laics, preveres, religiosos, de parròquies i de realitats diverses de la nostra Església.

Estem convençuts que és un moment privilegiat per a aquesta represa: el context del papa Francesc amb el seu missatge valent, obert i acollidor; les diferents iniciatives que reuneixen laics i laiques al voltant de qüestions d'actualitat que ens interpel·len, el moment de consciència ciutadana que ens responsabilitza a tots. Ho llegim com un "signe del temps" que des de la intel·ligència, però sobretot des dels "ulls de la fe" ens diu que és un moment propici, que no hem de malbaratar.

Preguem doncs, amb confiança, perquè sigui aquest un projecte acollit per l'Esperit, i que els que ens hi comprometem ens reconeguem com els "servents inútils" de l'Evangeli, al servei del Regne.

Cori Casanova

ELS FESTIVALS DE MÚSICA ANTIGA I INTERNACIONAL

"ORGUES DE POBLET"

*El monestir de Poblet, declarat Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO l'any 1991, és una comunitat viva de monjos cistercencs que, fidels a la seva vocació i a la voluntat fundacional de Ramon Berenguer IV, està duent a terme, conjuntament amb la Fundació "Populus alba", un projecte integral de servei al país, a la cultura, a la societat, a l'entorn natural i a l'Església, que ha batejat amb el nom de **Programa Cosmos Poblet**. Ens en parla el P. Lluç Torcal, prior del monestir.*

El Programa Cosmos Poblet

En efecte, fou voluntat fundacional de Ramon Berenguer IV, que Poblet fos un focus de pregària i de treball, un exemple de cultura i d'explotació agrícola, és a dir, un ferment de fe i de civilització. Ferment de fe i de civilització és el que Poblet ha intentat ser al llarg de tota la seva secular història i és el compromís que l'actual comunitat, en ple segle XXI, ha volgut renovar de nou establint el **Programa Cosmos Poblet**.

Aquest programa pretén desenvolupar tota una sèrie de projectes i actuacions integrals en tots aquells àmbits que afecten la vida del Monestir, partint de la base que Poblet configura amb el seu entorn un paisatge. Un paisatge, perquè Poblet és un espai on la tradició, la sostenibilitat i els valors encaixen formant una unitat entre les dimensions espiritual, cultural, social i ambiental de la vida. Aquest programa pretén ser una forma nova de preservar el patrimoni de la humanitat, una forma que té per norma la

integració dels diferents àmbits del patrimoni humà. Per això el programa rep el nom de **Cosmos Poblet**, car fa del Monestir i de la seva acció un veritable cosmos

Fidel a la tradició d'on prové, però obert al món on viu, amb aquest projecte el monestir de Poblet vol integrar la innovació tecnològica amb el patrimoni arquitectònic medieval, la sostenibilitat mediambiental i econòmica amb la millor tecnologia present al mercat, l'hospitalitat amb l'educació i el coneixement, la capacitat de construir i innovar amb la de mantenir i restaurar, i la voluntat d'acollir amb la de crear nous llocs de treball.

És en l'àmbit cultural on la comunitat ha dedicat més esforços. A part de la ingent tasca que ha suposat la restauració del monestir, sobretot al darrer quart del segle XX, la comunitat ha iniciat un projecte de millora de l'acollida del visitant de Poblet amb una sèrie d'actuacions emmarcades en un pla director. Entre aquestes s'ha acabat

la construcció de l'hostatgeria, que permet no només gaudir d'una bona restauració sinó especialment fruit d'un lloc de repòs i pernoctació just dins del recinte monàstic; s'ha adequat l'antic celler com a nou centre d'acollida i recepció dels visitants, alhora botiga de records i punt d'informació i guiatge; s'ha construït una cafeteria nova i s'ha dotat el recinte de nous lavabos. A més s'ha instal·lat la nova senyalització del monestir, s'han renovat els fulletons explicatius de la visita i s'han incorporat radioguies per millorar la qualitat de les visites i mantenir el silenci del recinte. Forma part del pla director la construcció d'un centre d'interpretació que ajudi els visitants a descobrir les claus fonamentals de lectura del complex monàstic, i un jardí bíblic que acabi de completar la visita a Poblet. D'entre els elements restants que han ajudat a la renovació cultural de Poblet, el nou orgue de tribuna de l'església abacial és, sens dubte, el més important. A part d'embellir i dignificar les celebracions litúrgiques, l'orgue és objecte

d'un festival internacional a la tardor que porta a Poblet primeríssimes figures internacionals de la interpretació d'aquest instrument. L'aposta musical no acaba aquí, sinó que es complementa amb un altre gran festival, el Festival de Música Antiga que, sota la direcció del prestigiós mestre Jordi Savall, fa ressonar les melodies antigues dins del recinte monàstic durant uns dies d'agost. El diàleg amb la cultura no s'acaba aquí, sinó que el programa Cosmos Poblet que engloba també tots aquests darrers aspectes, té planificat el desenvolupament d'un projecte museístic i un projecte de conservació, preservació, digitalització i divulgació del patrimoni arxivístic del monestir, especialment en relació a l'arxiu del primer president de la Generalitat restaurada, Josep Tarradellas. El programa tampoc no oblidat el diàleg-debat amb el món de les idees, una tasca especialment confiada a la Fundació Poblet, la qual recentment ha creat l'Institut per al Coneixement Integral, que té com a missió bàsica establir ponts de diàleg entre les ci-

Jordi Savall actuant amb la Capella Reial de Catalunya a la plaça del Monestir

ències, el pensament, la fe i l'ètica, per tal de fomentar la recerca entorn del creixement humà integral, aquell creixement que toca i contempla totes les dimensions de què es configura l'èsser humà.

El Festival de Música Antiga de Poblet

Enguany Poblet ha celebrat la segona edició del Festival de Música Antiga de Poblet, sota la direcció de l'internacionalment reconegut mestre Jordi Savall. L'èxit de l'edició de l'any anterior ens va animar a continuar amb aquest festival que uneix dos símbols culturals de primera línia del nostre país: Poblet i Jordi Savall. En efecte, la convocatòria de l'any passat va aplegar gairebé 2.500 persones que van poder gaudir de l'extraordinària música del mestre Savall en el marc de l'emblemàtic entorn del monestir. En aquest de 2014 harmonia, bellesa i patrimoni s'han trobat durant els dies 14, 15 i 16 d'agost.

El festival que porta per títol "Les mil i una nits de músiques" va comptar amb un programa en què el primer dia Hespèrion XXI, sota la direcció del mestre Savall, junt amb un grup de cantaires van oferir un diàleg de músiques otomanes, jueves i cristianes de la Mediterrània, sota el nom de "Les mil i una nits: Orient-Occident". El dia 15, novament el grup Hespèrion XXI, invocà la nit amb el programa de l'Harmonia de les nacions, que comprèn músiques que van des de 1670 al 1800. El darrer dia el mestre Savall, amb la Capella Reial de Catalunya i, un cop més, Hespèrion XXI honoraren la memòria d'El Greco, en el 400 aniversari de la seva mort, amb un repertori de músiques del seu temps que per primera vegada han estat interpretades conjuntament.

Cada proposta representà una branca de la tasca investigadora i artística de Jordi Savall: la unió de cultures aparent-

Instantànea del concert "Les mil i una nits: Orient-Occident" a la plaça del Monestir

Actuació del Mestre Savall amb la Capella Reial de Catalunya

ment discordants mitjançant les seves músiques, ajuntant-les en un missatge de pau (l'Orient-Occident); la recerca de músiques al voltant d'un fet tan natural i habitual com simbòlic i inspirador ("invocació a la Nit") i la recreació de les músiques al voltant d'un personatge i d'una etapa històrica ("Les Músiques del Temps del Greco").

El reconeixement de tota cultura, independentment de la seva importància o prestigi, és una part essencial del diàleg cultural i, també per això mateix, avui dia sembla més important que mai creure que, amb el llenguatge de la música, l'intercanvi d'idees i d'emocions, amb músiques i músics d'orígens i cultures tan diferents, és possible i necessari. Escoltar les cançons i les músiques d'aquest festival, subtilment compilades per Jordi Savall, no fou una experiència qualsevol, car a l'emoció estètica s'hi afegí el sentiment encara més intens de la comunió entre pols o extrems que creiem oposats. Per tornar a donar a la nostra humanitat desorientada alguns senyals d'esperança, cal anar més enllà d'un diàleg de les cultures i de les creences, i avançar amb fermesa a través de l'art vers un diàleg de les ànimes.

El Festival Internacional Orgues de Poblet

Durant els mesos d'octubre i novembre de 2014, hem tingut ocasió de sentir l'orgue de tribuna del monestir de Poblet en la segona edició del Festival Internacional "Orgues de Poblet". Enguany el certamen ens ha convidat a fer un viatge enrere en el temps, de la mà d'aquest reeixit instrument, recreant un mosaic de composicions que abastarà cinc-cents anys d'història, interpretades en el magnífic entorn de l'església de l'Abadia de Santa Maria de Poblet.

De fet, amb un repertori que va des de Guillaume de Machaut (1300-1377) fins Claude Balbastre (1724-1799), a través d'autèntics gegants de la talla de Dietrich Buxtehude (1637-1707) i Johann Sebastian Bach (1685-1750), els organitzadors del Festival han apostat de nou per la qualitat musical que va caracteritzar la primera edició (2013).

L'especificitat del Festival de Poblet palesa en l'enfocament desenvolupat pel seu director, fra Josep Antoni Peramos, es troba en el fet d'utilitzar el "rei dels instruments", com Mozart solia anomenar-lo, per presentar la bellesa de la música no només en la litúrgia sinó també com un element clau de la nostra cultura.

La programació d'aquest II Festival que s'ha desenvolupat els dies 25 d'octubre, 8 i 15 de novembre de 2014, ha portat a Poblet tres intèrprets de renom mundial, com són Jan Willem Jansen, Jean-Charles Ablitzer i Jean-Patrice Brosse, que s'han succeït per tocar el magnífic orgue de tribuna de l'església del Monestir de Santa Maria de Poblet.

El dia 25 d'octubre, **Jan Willem Jansen** ha ofert un repertori format íntegrament per obres de Dietrich Buxtehude (c. 1637-1707), un dels grans mestres de l'escola alemanya d'orgue, considerat en molts aspectes precursor de Johann Sebastian Bach. En aquest concert s'ha pogut escoltar una selecció molt diversa de la seva música, incloent-hi preludis, passacaglia, tocatas, fantasies, corals...

El 8 de novembre ha actuat **Jean-Charles Ablitzer**, amb música de les escoles alemanya, francesa i espanyola del Renaixement i el Barroc. Aquest concert ha fet un recorregut per la música europea d'una època d'esplendor per a l'orgue. Així, començant per l'Espanya del segle XVI i XVII (Aguilera de Heredia, Pablo Bruna), ens ha portat cap a França (François Couperin) per acabar en l'Alemanya del XVII i el XVIII, amb Georg Böhm i el cim més alt: Johann Sebastian Bach.

Jan Willem Jansen

l'orgue de Poblet

El Festival el clourà (en acabar aquest article encara no hem arribat a la fi del Festival) **Jean-Patrice Brosse**, amb un programa que se centra en l'escola d'orgue francesa del Renaixement i el Barroc. Guillaume de Machaut, que va néixer l'any 1300, només 150 anys després de la fundació del nostre monestir, és el punt de partida d'una història que passa per Dufay, Le Grant, Attaingnant, Gervaise, Le Roy, Raison, Dandrieu i Balbastre (aquest darrer ja gairebé a les portes del segle XIX), tots ells noms destacats en la història de l'instrument, però que costa de trobar en les programacions habituals a casa nostra. És una oportunitat, doncs, per descobrir aquesta música o bé redescobrir-la amb un orgue en què aquest repertori pot apreciar-se en tot el seu esplendor.

Aquesta és la generosa oferta musical que Poblet, fidel a la seva tradició, ofereix a la nostra societat. Està a les mans de la resposta del públic en general fer possible que aquesta oferta pugui continuar l'any que ve, amb noves interpretacions de la música de tots els temps.

Lluc Torcal

Foto: Sam Soler

Llanterna de la Sagristia de Poblet

Foto: Badmar

Llanterna abans de la restauració

A l'extrem sud del transepte de l'església abacial hi ha la imponent sagristia, anomenada Nova per diferenciar-la de la primitiva del s. XIII ubicada sota el gran dormitori dels monjos. La fotografia mostra la llanterna vuitavada que corona la gran cúpula, de la qual hom en pot veure gairebé sencer el tambor. L'àgil torre fa un contrapunt amb el massís cimbori gòtic i ensems empetteix fins a anul·lar-lo el campanar del segle XVII (1666). L'obra representa el darrer esforç monumental de la comunitat abans de l'ensulsiada del segle XIX (molt més important que les anomenades Cases Noves contemporànies) i, encara que poc coneguda, és un exemple notable de l'empenta cultural i econòmica de la Catalunya de mitjans segle XVIII. Potser el llarg període d'abandó i destrucció han estat causa d'aquest oblit.

De l'obra projectada per l'abat Francesc Dorda, executada per l'abat Baltasar Sayol i decorada pel també abat Agustín Vázquez de Varela, no gaire ben acceptat a la Casa, avui només en resta, sortosament, l'arquitectura,

la seva magnífica decoració barroca ha quedat reduïda a unes poques restes. Malgrat tot, l'obra del mestre de cases Tomàs Monguillot de l'Aleixar (on la va reproduir a escala més reduïda a la parròquia de Sant Martí) encara mostra l'excel·lència d'un barroc discret i auster, potser per influència cistercenca. La restauració del 1985-1987 sota la direcció dels arquitectes Joan Bassegoda(†) i Agustí Portales va retornar al conjunt la seva primitiva bellesa i esplendor. La llanterna i el corresponent tambor van ser restaurats fidelment en la seva decoració original amb uns pseudoesgrafats que rebaixen l'austeritat del conjunt per la professionalitat del constructor Trinitat Teixidó.

A la distància, venint de Montblanc, el primer senyal que hom albira del monestir és aquesta alta i esvelta llanterna. L'any 1988, al febrer, pocs mesos abans del seu traspàs, encara va poder veure la restauració acabada el seu promotor, el M.H. President Josep Tarradellas.

Jesús M. Oliver

CRÒNICA DE LA COMUNITAT

De Maig a Octubre de 2014

Maig

Dia 1, dijous: F. David Renart ha renovat la professió temporal per un any, a la sala capitular, després de Laudes.

L'església de l'antic monestir de Sant Francesc de Montblanc ha acollit el ple extraordinari del Consell Comarcal de la Conca de Barberà, en el qual s'ha concedit el distintiu d'honor de la Conca de Barberà al P. Abat Maur Esteva. El guardó ha estat recollit per l'alcalde de Vimbodí, Joan Güell, pel fet que el P. Abat Maur no ha pogut assistir a l'acte a causa del seu estat de salut. Les paraules d'agraïment han estat pronunciades per l'ex-president de la Generalitat Jordi Pujol, que ha estat delegat expressament per l'Abat Maur. La Diputació de Tarragona s'ha afegit a l'homenatge amb la presència del diputat provincial David Rovira, alcalde de l'Espluga de Francolí, i del vicepresident primer de la Diputació i regidor de l'Ajuntament de Tarragona, Albert Vallvé, els quals han lliurat una reproducció de la imatge de santa Maria de la façana de la catedral de Tarragona perquè la facin arribar a l'homenatjat. A la tarda, ha vingut al monestir, en visita privada, Felip Puig, conseller d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Dia 4, diumenge: A la tarda, el P. Abat ha anat al monestir de Solius on s'estarà fins dimecres vinent per a fer-hi la visita regular.

Dia 7, dimecres: Ha tingut lloc a l'hostatgeria externa una jornada d'estudi sobre el tema «Centros monásticos, panteones regios: arte y devoción en el medioevo hispano», organitzada per Emma Liaño, catedràtica d'història de l'art de la Universitat Rovira i Virgili.

Dia 8, dijous: Jornada de la Fundació Poblet, dins del cicle «Repensar el segle XXI». La jornada ha tingut per títol «Geopolítica i nous valors». En ella, Javier Solana, president d'ESADEgeo, ha donat una conferència sobre «Un món en evolució», i Xavier Vidal-Folch sobre «L'Europa enfront dels nous reptes i paradigmes: lideratge o seguidisme».

Dia 11, diumenge: Durant el matí, els participants a la Trekorientació de la Conca de Barberà han passat per les vinyes del monestir.

Després de la missa conventual, el Cor Schola Cantorum d'Igualada, que enguany celebra els 75 anys de la seva fundació, ha cantat unes peces a la sala dels cups i també a la missa d'1.

Dia 13, dimarts: Josep Poblet, president de la Diputació de Tarragona, i Josep Rovira, alcalde de l'Espluga de Francolí, han visitat l'Abat Maur Esteva i li han lliurat la reproducció de la imatge de santa Maria de la façana de la catedral de Tarragona.

Dia 18, diumenge: La cantant Franca Masu, de l'Alguer, ha fet un enregistrament d'algunes cançons al celler de Poblet per al programa «La sonora 33» del Canal 33.

A la tarda, el P. Abat ha anat al convent de Carmelites Descalces de Tarragona per predicar-hi una setmana d'exercicis espirituals.

Dia 22, dijous: Al matí, un fotògraf de l'empresa Google, acompanyat de Lluís Anaya del Departament de Cultura de la Generalitat, ha pres fotografies de tot el recorregut turístic del monestir que seran publicades a Google maps.

Juny

Dia 2, dilluns: Francesc Xavier Grau, rector de la Universitat Rovira i Virgili, i Antoni González Senmartí, secretari general, que properament cessaran en el càrrec, han visitat el monestir i han fet balanç dels darrers anys de col·laboració entre el monestir i la Universitat.

Dia 3, dimarts: Al vespre el P. Abat ha anat a Mollerussa per presentar el seu nou llibre *La luz del silencio, camino de tu paz*.

Dia 5, dijous: Xavier Forcadell, coordinador general de la Diputació de Barcelona, Josep Rull, secretari general de Convergència Democràtica de Catalunya, i Jordi Turull, portaveu del grup de Convergència i Unió al Parlament de Catalunya, han dinat amb la comunitat al refetor.

Dia 8, diumenge: S'ha celebrat la sexta edició dels «Missatgers del Cister», una pedalada pel GR175 organitzada pel Club de BTT Francolí. El P. Abat ha beneït al matí les bicicletes participants a la plaça del monestir.

El P. Abat ha marxat a Salamanca per assistir a les VI Jornades de Formació de la Congregació de Castella de l'Orde Cistercenc, que tindran lloc durant la setmana vinent a la «Casa de Espiritualidad Santa Marta».

Dia 9, dilluns: El P. Josep M. Recasens ha viatjat a Madrid amb un representant de l'Ajuntament de Tarragona per tal de programar amb el Ministeri de Cultura el VIII Encontre de Gestors del Patrimoni Mundial a Espanya que tindrà lloc del 2 al 4 d'octubre a Tarragona i a Poblet. El tema a tractar serà «El patrimoni intel·ligent: cap a models d'innovació i progrés sostenible».

Dia 11, dimecres: Presentació a l'hostatgeria externa de Poblet del II Festival de Música Antiga. Hi han participat el P. Prior i Jordi Savall.

Dia 12, dijous: El P. Abat, des de Salamanca, ha anat a Toledo per assistir a la reunió del Patronat de la Fundació Casa Ducal de Medinaceli.

A la tarda, Mn. Joan Torra ha pronunciat una conferència dins del cicle sobre sant Ireneu de Lió.

Dia 22, diumenge: Ha tingut lloc un homenatge al constructor Trinitat Teixidó amb motiu de la seva jubilació. Ha dinat al refetor amb la comunitat acompanyat de la seva família i

després, a la sala de visites, durant el cafè, el P. Abat li ha fet entrega d'un llibre enquadrat al taller del monestir amb fotografies de les obres de restauració que ha dut a terme a Poblet durant gairebé 40 anys.

Dia 25, dimecres: El P. Prior ha anat a Àvila per participar en el cicle de conferències «Visions de la mística universal en el siglo XXI». El dia 26 hi ha de donar una conferència amb el títol: «La experiència de reconversión ecológica: una mirada nueva a la obra del Creador».

Dia 28, dissabte: Ha tingut lloc la Diada de la Germandat de Poblet. Aquesta ha començat amb la processó des de la capella de Santa Caterina i la missa conventual presidida pel P. Abat. Després, a la sala capitular, Cori Casanova ha dictat una conferència sobre el tema: «Els laics a l'Església, i el congrés de laics a Poblet (octubre 2015)». Tot seguit ha tingut lloc l'Assemblea Plenària anual i la pregària del migdia a la sala capitular. El dinar de germanor s'ha fet a l'hostatgeria externa. Finalment hi ha hagut l'actuació musical a l'església del Cor Contrapunto Vocale, dirigit per Pau Jorquera, amb un concert de música hongaresa.

Dia 29, diumenge: El P. Abat i el P. Prior han anat a Roma per participar a la reunió del 18è Sínode ordinari de l'Orde Cistercenc, que es reunirà a la Casa general del 30 de juny al 4 de juliol.

Juliol

Dia 2, dimecres: El P. Josep M. Recasens ha assistit com a ponent al Fòrum de la Fundació Gresol que ha tingut lloc al palau de l'abat amb el tema: «La felicitat i l'empresa». Hi han intervingut també els professors Pedro Nueno, Antonio Garrigues Walker i Leopoldo Abadía, així com l'empresari Enric Crous, director general de Damm. Hi han participat un centenar de socis i empresaris i després del col·loqui han dinat a l'hostatgeria externa.

Dia 3, dijous: Ha tingut lloc al palau de l'abat una sessió de treball del Consell de Direcció del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya. Hi han assistit Germà Gordó, conseller de Justícia, Enric Colet, secretari general, Jordi Jané, vicepresident del Congrés de Diputats i una vintena d'alts càrrecs del Departament de Justícia. Acabada la reunió, han dinat a l'hostatgeria externa i a la tarda han visitat el monestir.

Dia 5, dissabte: Han passat per Poblet els 600 ciclistes participants a la 5a edició de la ViP XTREM en BTT, que és un prova de 125 km de recorregut, per camins de les Muntanyes de Prades.

Dia 10, dijous: El P. Prior ha anat a la seu del Foment de Treball a Barcelona per explicar el procés de reconversió ecològica del monestir en el marc del «Seminari Ecoinnova del Laboratori d'Ecoinnovació».

Dia 15, dimarts: F. Octavi Vilà ha anat al monestir de monges cistercenques de Boulaur (França), per fer-hi una estada d'un mes i millorar el seu coneixement del francès per als seus estudis de llicència en teologia.

Dia 16, dimecres: El P. Abat ha anat a la seu de la Diputació de Tarragona per signar junt amb el president, Josep Poblet, el conveni anual de col·laboració.

Dia 20, diumenge: A la tarda ha vingut el P. Abat General de l'Orde Mauro-Giuseppe Lepori per tal de visitar el P. Abat Maur Esteva.

Dia 21, dilluns: Al migdia, ha marxat el P. Abat General. A la tarda, ha vingut Mons. Renzo Fratini, nunci de la Santa Seu a Espanya, i ha visitat el monestir acompanyat del P. Prior, s'ha hostatjat a l'hostatgeria externa i ha marxat l'endemà.

Dia 22, dimarts: El P. Abat, junt amb F. Bernat Folcrà i F. Borja Peyra, ha anat al monestir de Sixena a l'Aragó, on actualment hi ha una comunitat de germanes de Betlem. Allà faran els exercicis espirituals previs a la professió solemne.

Dia 23, dimecres: Membres de l'Agrupació del Bestiari Festiu i Popular de Catalunya, amb les àguiles reials de Barcelona i Cervera, han vingut a Poblet per a l'elaboració del calendari social 2015 de la Fundació Mas Albornà.

Dia 30, dimecres: El programa «País KM0» de la Xarxa de Televisions Locals ha dedicat una edició al monestir de Poblet.

Agost

Dia 8, divendres: Enregistrament del programa «Estiu 12» d'Albert Jansa del canal TAC12-TV a Poblet amb participació de Josep M. Mallarach i el P. Prior.

Dia 14, dijous: Ha tingut lloc a la nit, a la plaça del monestir, el primer concert del II Festival de Música Antiga de Poblet «Les mil i una nits de músiques». Ha estat interpretat per Hespèrion XXI sota la direcció de Jordi Savall i el seu títol era: «Les mil i una nits, Orient-Occident: diàleg de les músiques otomanes, jueves i cristianes de la Mediterrània».

Dia 15, divendres: Ha tingut lloc a la nit a la plaça del monestir el segon concert, interpretat per Hespèrion XXI sota la direcció de Jordi Savall. Han interpretat obres d'Antonio de Cabezón, Samuel Scheidt, Marc-Antoine Charpentier i altres.

Dia 16, dissabte: Ha tingut lloc a la nit a l'església del monestir plena de gom a gom, el tercer concert, interpretat per la Capella Reial de Catalunya i Hespèrion XXI sota la direcció de Jordi Savall. Aquest concert tenia per títol «Les músiques del temps del Greco» i han interpretat obres d'Heinrich Isaac, Cristóbal de Morales, Hieronimus Parabosco, Tomás Luis de Victoria i altres.

Dia 18, dilluns: Ha vingut al monestir Mons. Joan Piris, bisbe de Lleida, per fer-hi una estada d'uns dies.

Dia 20, dimecres: Avui, solemnitat de sant Bernat, a la missa conventual presidida pel P. Abat, F. Bernat Folcrà i F. Borja Peyra han fet la professió solemne.

Dia 30, dissabte: Ha començat al santuari de la Serra de Montblanc una novena dedicada a la Mare de Déu de la Serra, fins al dia 6 de setembre. Enguany la presidirà cada dia un monjo de Poblet.

Setembre

Dia 1, dilluns: El P. Anselm van der Linde, Abat de Mehrerau (Àustria) i el P. Cassià Lauterer, Abat emèrit del mateix monestir, han vingut a Poblet per visitar el P. Abat Maur Esteva.

Dia 6, dissabte: Al vespre, dins del marc de les festes quinquennals de la Mare de Déu dels Torrents, el P. Prior ha presidit la processó que s'ha fet amb la imatge des de l'ermita dels Torrents fins a l'església parroquial de Vimbodí. Hi han assistit també alguns altres monjos de Poblet.

Dia 8, dilluns: Al migdia, el P. Abat ha presidit a Vimbodí la missa de la festa de la Mare de Déu dels Torrents.

A la tarda, ha caigut una pedregada molt intensa que ha fet malbé moltes plantes de l'hort.

Dia 11, dijous: Al vespre, el P. Benet Farré ha estat portat urgentment al Pius Hospital de Valls on ha mort poc després d'arribar-hi. El P. Benet era el degà del monestir, tenia 89 anys d'edat, feia 71 anys que era monjo i 65 que era sacerdot.

Dia 12, divendres: A les 12 h. del migdia, la comunitat ha rebut a la porta reial el fèretre del P. Benet, que ha estat dut a la capella de Sant Esteve.

Al vespre el P. Prior ha anat a Vimbodí per dictar una conferència sobre el tema: «Fe, ciència i ecologia».

Dia 13, dissabte: Al matí ha tingut lloc la missa exequial i l'enterrament del P. Benet Farré.

Dia 18, dijous: Un grup de mossos d'esquadra han fet una jornada de treball a l'hostatgeria externa i han visitat el monestir.

Dia 19, divendres: Al matí, ha començat el "I Workshop" sobre "Human Enhancement" de l'Institut per al Coneixement Integral de la Fundació Poblet, amb participació d'uns trenta experts internacionals. L'edició d'enguany tractava sobre el paper de la gent gran en la societat.

Dia 20, dissabte: Ha tingut lloc a l'església a les 9 h. del vespre un concert de la Coral Mixta d'Igualada, sota la direcció d'Alfred Cañamero. El concert tenia per títol: «Ad Vesperam carmina».

Dia 21, diumenge: El P. Abat a la sala capitular després de Laudes ha nomenat el P. Rafel Barruè com a nou hostatger en substitució del P. Francesc Martínez-Sòria.

Dia 30, dimarts: Ferran Rodés, president del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de la Generalitat de Catalunya, i Arnau Queralt, el seu director, han visitat el monestir i les seves instal·lacions.

Octubre

Dia 1, dimecres: Al migdia s'ha presentat a la premsa el II Festival Internacional Orgues de Poblet.

Dia 2, dijous: Mons. Geoffrey Jarret, bisbe de Lismore (Austràlia), ha visitat el monestir.

Dia 3, divendres: Jornada a Poblet d'un grup d'uns 400 nois i noies del col·legi Sant Pau de Tarragona. Els més grans han fet una excursió a la Pena, els més petits han fet jocs per la plaça, i els altres (uns 120) han visitat el monestir i han tingut una trobada amb un monjo a la sala dels cups. Al migdia tots han celebrat l'eucaristia a l'església i després han dinat a la plaça. Ha tingut lloc a Poblet la segona jornada del VIII Encontre de Gestors del Patrimoni Mundial a Espanya, organitzat pel Ministeri de Cultura, amb el tema «El patrimoni intel·ligent: cap a models d'innovació i progrés sostenible». Al matí hi ha hagut diverses conferències al palau de l'abat i la comunicació de diversos casos concrets, entre ells el monestir de Poblet, a càrrec del P. Prior, que ha parlat de «Poblet: un monestir en reconversió ecològica». Després del dinar a l'hostatgeria externa han visitat el monestir i s'han reunit en diversos grups de treball.

Dia 5, diumenge: Jornada a Poblet del Consorci de Comerç, Artesania i Moda de Catalunya amb el títol de «Comerç català: nous temps, nous reptes». Unes 400 persones s'hi han aplegat.

Dia 9, dijous: A la tarda, ha començat un cicle de conferències de Mn. Joan Torra dedicades a Orígenes. Com altres anys, la comunitat de Solius les escolta a través d'Internet. També hi són presents algunes monges de Vallbona.

Dia 11, dissabte: Joris Salden, cònsol general de Bèlgica a Barcelona, ha visitat el monestir.

Dia 13, dilluns: El P. Abat ha marxat a la tarda a Logronyo per participar en una taula rodona dins l'àmbit d'unes jornades de formació per al clergat de la diòcesi.

Dia 14, dimarts: A la tarda, el P. Gregori Henckel-Donnersmarck, Abat resignat de Heiligenkreuz (Àustria), ha vingut a Poblet i ha visitat el P. Abat Maur Esteva.

Dia 15, dimecres: El P. Prior ha anat a Barcelona a la Pedrera per presentar el II Festival Internacional Orgues de Poblet.

Dia 17, divendres: El P. Prior ha anat a Girona per assistir a l'enterrament de Mn. Genís Baltrons, canonge de la catedral, traspassat ahir.

Dia 18, dissabte: IV Trobada d'Intel·lectuals i Professionals Catòlics a Poblet. El tema tractat ha estat: «Quina o quines novetats pot aportar el cristianisme al món d'avui?» Al matí han intervingut com a ponents Ignasi Boada i María Camino Cañón. A la tarda han presentat les seves comunicacions: Eduard Ibáñez, Anna Roig i Inês Castel-Branco.

Dia 19, diumenge: Al matí s'ha reunit a Poblet la Junta de la Germandat. A la tarda el P. Abat, junt amb F. David Renart i el postulant Joaquim Cervera, han marxat al monestir de monges cistercenques de Brihuega (Castella-La Manxa), on el P. Abat predicarà els exercicis espirituals a ells i a les monges.

Dia 23, dijous: Mn. Salvador Pié i Ninot, prevere de Barcelona i professor de teologia, ha presidit la missa conventual en l'escaiença del seu jubileu sacerdotal de 50 anys. Al palau de l'abat han començat les IV Jornades Internacionals del Teix, que es perllongaran fins al dia 25.

Dia 25, dissabte: Ha tingut lloc a Poblet un curs de formació de l'Associació de Mestres de Religió de Catalunya.

A la nit ha tingut lloc el primer concert del II Festival Internacional Orgues de Poblet. L'organista holandès Jan Willem Jansen ha interpretat obres de Dietrich Buxtehude.

Dia 26, diumenge: El P. Prior i F. Octavi Vilà han anat al monestir de Santes Creus on el P. Prior ha presidit una missa en la celebració del VIII Centenari de la professió monàstica de sant Bernat Calvó.

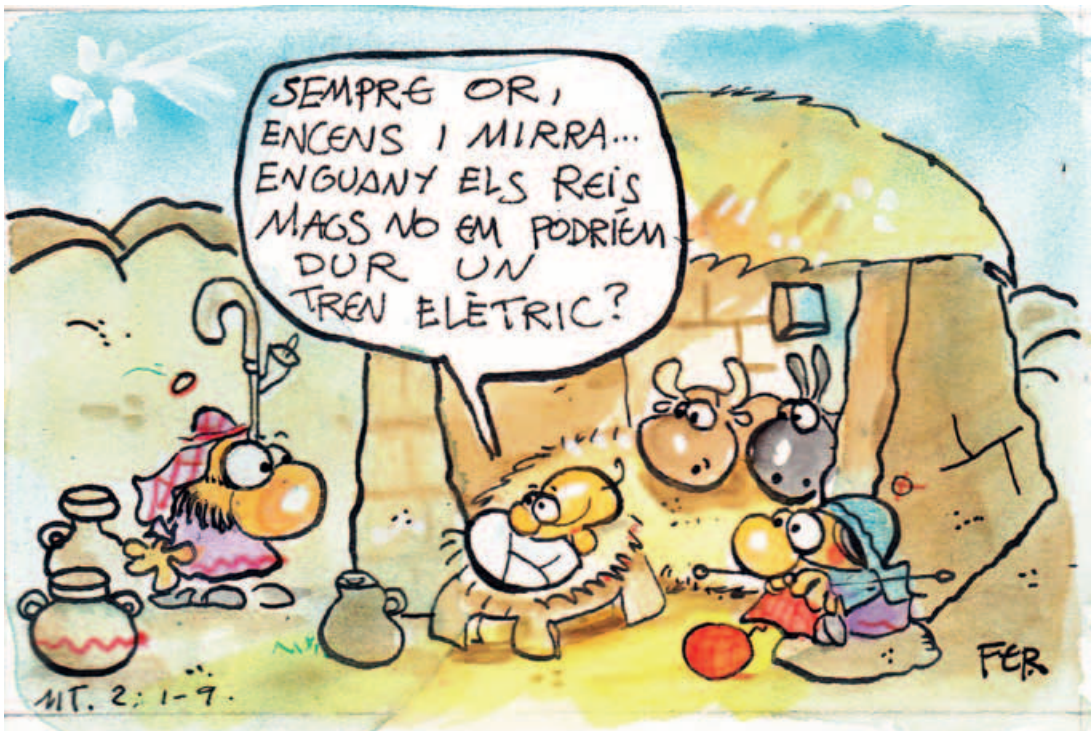
Dia 28, dimarts: Al matí el P. Maties Prades ha anat a Tarragona per assistir al Consell del Presbiteri de l'Arquebisbat.

A la tarda el P. Abat ha anat al monestir de Solius, on demà tindrà lloc la Reunió d'Abats i Provincials de Catalunya.

Xavier Guanter

PER
SOMRIURE

per FER

EL P. MAUR ESTEVA I ALSINA, A LA CASA DEL PARE

El dia 14 de novembre, en què s'escau per als monjos la commemoració de tots els difunts que segueixen la Regla de sant Benet, a primera hora de la tarda, a la infermeria del monestir, el P. Abat Maur lliurava el seu darrer combat. Després d'una llarga malaltia i de molt de sofriment feia el seu darrer acte de servei com a monjo.

Daniel Esteva i Alsina va néixer a Gironella (Berguedà) el 10 de juliol de 1933. Va entrar a Poblet el 1958 i hi rebé el nom de Maur, un dels deixebles més estimats de sant Benet. Professà l'any següent i fou ordenat sacerdot el 1967. Tres anys després la seva comunitat l'elegia abat de Poblet. Durant el seu abadiat (1970-1998) hagué de completar la restauració material del monestir i consolidar la comunitat monàstica en aquells anys complexos posteriors al Concili Vaticà II, que ell aplicà amb decisió, d'una manera molt concreta en la reforma litúrgica i en la introducció del català en la pregària dels monjos. Precisament a l'àmbit que va encarregar a l'escultor Josep M. Subirachs

per al presbiteri de l'església (1985), hi ha gravada aquesta frase: «Proclamem la Paraula de Déu en la nostra parla».

D'aquests anys es pot destacar la seva amistat amb Josep Pla i amb el President Josep Tarradellas, amb qui acabà simbòlicament la recuperació material del monestir amb la restauració del cimbori de l'església. Gràcies a aquesta amistat, el President llegà el seu arxiu personal al monestir. Són dos exemples, només, del seu esperit obert i de la seva capacitat de fer convergir a Poblet mentalitats molt diferents.

Col·laborà en el govern de l'Orde Cistercenc al costat de l'abat general Policarp Zakar, al qual succeí com a abat general el 1995. Durant el seu generalat l'abat Maur Esteva va visitar els monestirs empès per una fraterna, discreta i delicada preocupació, tot vetllant per fer redescobrir i valorar els elements fonamentals de la identitat monàstica cistercenca: la Regla de sant Benet, la pregària i la vida fraterna. Va convertir la Casa General de l'Orde a Roma en un espai de trobada i comunió per a tots els monjos i monges, sobretot per als estudiants. Hi endegà els Cursos de Formació Monàstica, que ara ja són una institució consolidada, oberts a tots els monjos i monges de l'Orde, especialment els joves.

L'any 2010, quan va retornar a Poblet, exhaust, feia ben bé la impressió que ho havia donat tot, que ja no li quedava res, com l'arbre generós del conte de Shel Silverstein, al qual ell mateix s'havia referit alguna vegada. Com en tants altres moments de la seva vida, la seva mort ha estat un lliurar-se a la misericòrdia de Déu. Així ho hem après els qui l'estimàvem, i així esperem de no desesperar mai d'aquesta misericòrdia infinita.

Que al cel sigui!

TRASPÀS DEL P. BENET FARRÉ I LLORETA

El dia 11 de setembre de 2014, al captard de la nostra Diada nacional, va morir, a Valls, el P. Benet Farré i Lloreta, on havia estat traslladat al Pius Hospital per un agreujament de la seva salut. Amb tot, la seva mort, ocorreguda tot just arribar al centre sanitari, va ser inesperada. L'endemà, a les 12:00 h., la comunitat rebé solemnement les seves despulles a la Porta Reial del monestir. Pregàrem per ell a la capella de sant Esteve, on s'instal·là com de costum la capella ardent. El dia 13, a les 10:00 h., tingué lloc la solemne missa exequial i l'enterrament presidits pel P. Abat.

El P. Benet –Josep Farré i Lloreta– va néixer al Vilosell (les Garrigues) el 4 de gener de 1925: Poblet era aleshores un munt de runes. Entrà al vell cenobi de la Conca, que tot just es despertava del seu llarg son de cent anys, el 16 d'abril de 1941 –5 mesos després de la restauració monàstica– procedent del postulantat dels pares Paüls a Bellpuig. Vestí l'hàbit del Cister el dia 8 de setembre de 1941 de mans del prior restaurador de Poblet Joan Rosavini. Va fer la primera professió el dia 24 de setembre de 1942, a mans del P. Edmon Bernardini, abat general d'aquella època. La professió solemne arribaria el 30 de maig de 1946, a mans del prior Rosavini. La unció sacerdotal li fou conferida el 2 d'abril de 1949 pel bisbe letó Antoni Urbss a l'església de Poblet.

Amb un petit grup de joves monjos cursà estudis a Montserrat el 1942, i, després, a Suïssa, a Hauterive, un monestir, com Poblet, tot just restaurat. L'any 1963 obtingué la llicenciatura en Filosofia pel Pon-

tifici Ateneu Sant Anselm de Roma. Més endavant, el P. Abat Maur Esteva l'envià un any a Bolívia, al Col·legi que les monges alemanyes tenien i tenen encara a la Paz, per fer-hi un servei pastoral. A Poblet, entre altres activitats, col·laborà en la docència dels joves monjos en període de formació, for-

mà part de la *schola cantorum*, exercí el càrrec d'hostatger... Es distingí tanmateix per la seva disponibilitat a tots els serveis que se li demanaven en bé de la comunitat. Amant de les tradicions del seu monestir, estudià a fons la vida i l'obra de tres monjos insignes de Poblet: sant Bernat d'Alzira, fra Pere Marginet i l'abat Bartomeu Conill. Ho deixà escrit en l'obra: *Tres monjos de Poblet*. Col·laborà en la renovació litúrgica, després del Concili Vaticà II, amb la creació de noves melodies per als textos en català.

El recordarem per la seva amabilitat, entre tendra i humil, i pel seu bon humor, un ingredient, aquest darrer, molt important per a la vida d'una comunitat, i que ell sabia treure i repartir amb generositat del saler del seu bon cor. Un altre tret que el va distingir fins a la fi dels seus dies fou la fidelitat als actes de comunitat. Amb un punt de sentida tendresa, el P. Abat Josep posava el punt i final a l'homilia de les seves exèquies amb aquestes paraules: *Dóna'ns el regal d'una nova vocació que ompli el buit que ha deixat el teu fill Benet que se n'ha anat a resar completes a casa teva*. En efecte, el P. Benet lliurà la seva ànima mentre els monjos, a Poblet, resàvem aquesta darrera Hora del dia.

Que el Senyor, en qui hi ha la font de l'alegria més pura, l'aculli en la seva pau com li havia promès (Lc 2,29).

JUBILACIÓ D'UN CONTRACTISTA

En Trinitat Teixidó i Garrell, veí de l'Espluga de Francolí i membre de la nostra Germandat, s'ha jubilat després d'haver treballat de paleta uns quaranta anys. Amb el seu soci, en Lluís Garrell i Rosell, van formar l'empresa constructora *Teixidó & Garrell SL*, dedicada a la construcció i a la restauració de monuments (Poblet, Vallbona de les Monges, Catedral de Tarragona, Montblanc, Santes Creus i un gran nombre d'esglésies de l'arquebisbat). Amb aquest fi va obtenir la *classificació empresarial* que concedeix el Ministeri d'Hisenda per poder treballar en els monuments. Succèren a la brigada dels *canteiros galegos* que el Ministerio de Educación Nacional, sota la direcció de l'arquitecte Ferran, tenia per als seus monuments. També van succeir l'empresa Maties Solé, de Montblanc, que ja els va subrogar alguna obra. Precisament començaren per les Cambres Reials de Poblet que en Solé els havia encomanat. Va seguir després la restauració de les Torres Reials. Una gran obra va ser la del Cimbori, amb projecte de l'arquitecte Ripoll, de la Diputació de Tarragona, i executat pel seu successor Garreta. La restauració de la Sagristia "nova" va ser dirigida pels arquitectes Bassegoda i Portales; es va haver de fer una gran bastida per les proporcions d'aquesta part del monestir. La remodelació de les Cases Noves va ser una altra de les seves grans obres juntament amb el noviciat i el claustre de Sant Esteve (antiga Infermeria). També van restaurar gairebé tota la muralla (la del segle XIV i la del XVI), amb les seves torres, sota la direcció de l'arquitecte Aloguin, de la Generalitat. A tot això cal afegir la remodelació de la Casa dels Germans, el Sobreclaustre, la Sala-Museu de l'abat Mengucho, la casa del Patronat, la porteria i l'hostatgeria i més de trenta teulades per

El Sr. Trinitat Teixidó amb la seva esposa i el P. Abad

El Sr. Teixidó i uns monjos admittant l'àlbum de fotografies amb què se'l va homenatjar

acabar amb el passeig que va de la Torre del Rellogge, en l'accés a Poblet, fins a la Porta Daurada, obra del matrimoni d'arquitectes Claire Palluel i Jordi Portal. La competència professional d'en Trini, junt amb el seu bon caràcter i disponibilitat, van fer d'ell l'home de confiança de la comunitat. Va esdevenir l'home que coneixia a fons tots els topants de la casa. D'aquí ve que se li fes un homenatge, acompanyat de la seva família, i que se l'obsequiés amb un àlbum, amb textos i fotos de tots els anys treballats, el diumenge dia de Corpus, 22 de juny d'enguany, per agrair-li la seva estima pel monestir de Santa Maria de Poblet.

Pare Tulla

DOS NOUS PROFESSOS

Després d'un temps llarg de discerniment (mig any de postulatat, un any de noviciat amb hàbit i tres anys de juniorat ja amb estudis), arriba el moment per al monjo de prendre una decisió definitiva. És el moment de la professió solemne o perpètua.

El 20 d'agost, en la solemnitat de sant Bernat de Claravall, abat, pare i mestre de monjos, i en el nostre Monestir cistercenc de Poblet van fer la professió solemne dos monjos de la comunitat: fra Bernat i fra Borja. Fra Bernat Folcrà i Zuluaga (nom civil: Antoni-Lizandro) és llicenciat en periodisme i va néixer a Medellín-Antioquía (Colòmbia) l'any 1978. En venir a Catalunya, i relacionar-se amb les filles de la Mare Teresa de Calcuta, va conèixer Poblet. Juntament amb ell va fer la professió solemne fra Borja-Maria Peyra i Almúnia, llicenciat en filosofia i nat a Barcelona, també l'any 1978. Ambdós van rebre la consagració monàstica per la pregària del pare Abat, en presència dels seus germans, familiars i amics. Que Déu els concedeixi una perseverança ferma en aquest camí que els ha donat de seguir i prometre.

P. Tulla

IV TROBADA D'INTEL·LECTUALS I PROFESSIONALS CATÒLICS A POBLET

Els dies 17 i 18 d'octubre d'aquest any va tenir lloc a Poblet la IV Trobada d'intel·lectuals i professionals catòlics. El tema de la Trobada es va centrar entorn de la següent qüestió: *¿Quina o quines novetats pot aportar el cristianisme al món d'avui?* Hi van assistir setanta-quatre persones. L'encontre va començar amb les vespres del dia 17 a la basílica de Poblet. Una hora més tard, a les 8 del vespre, els assistents van participar en una

estona de meditació cristiana a la capella de santa Caterina dirigida per Pere Agustí. A continuació els presents es van adreçar a la basílica per assistir a l'hora de Completes de la comunitat pobletana, tot escoltant amb un especial recolliment la *Salve* amb què els monjos conclouen la seva jornada.

El dissabte, dia 18, la jornada va començar amb l'ofertament d'una altra estona de meditació cristiana a la capella de santa Caterina a les 7:35 seguida de la missa conventual que va ser presidida pel prior del monestir ja que coincidia amb la celebració de sant Lluç.

A les 9:45, després de la presentació de la jornada i d'unes paraules de benvinguda del P. Abat, es va iniciar la primera ponència, presentada per Francesc Torralba a càrrec del doctor Ignasi Boada, professor de la universitat Ramon Llull, el qual va dissertar sobre el tema *La responsabilitat del cristianisme en el món actual*. La ponència va ser seguida de preguntes per part dels assistents. Després d'una pausa-cafè, Mar Galceran va presentar la doctora Maria Camino Cañón, professora de Lògica Matemàtica a la Universitat Pontifícia de Comillas, que va parlar sobre *El sentido del mundo está fuera de él: la dinámica del Espíritu de Cristo*. Després d'una estona de descans els participants en la Trobada van pregar l'hora de Sexta a la basílica, presidits pel P. Abat i dirigits per fra Lluís Solà.

Després de dinar a l'hostatgeria, a les 3:45, es va iniciar la sessió de la tarda. Mar Galceran va presentar la revista digital "Creure i saber", una nova proposta per posar les relacions de la fe i la ciència a l'abast de tothom. A continuació es van oferir tres comunicacions. En primer lloc va parlar l'ar-

Moment de les comunicacions

Concelebració presidida del P. Prior en el dia del seu sant

quitecta Inês Castel-Branco, fundadora de l'editorial Fragmenta de la qual és directora gràfica, sobre el tema *La novetat de la litúrgia en el món d'avui*, a continuació l'advocat Eduard Ibáñez, director de Justícia i Pau de Barcelona, va parlar a propòsit de la pregunta *¿Quina novetat pot aportar el cristianisme en el camp de la justícia social?*; finalment la periodista Anna Roig, cap de comunicació de Càritas de Barcelona, va fer diverses consideracions al voltant de la pregunta *¿quina novetat aporta, avui, ser testimoni de l'amor de Crist enmig de la crisi?*

Després de les preguntes dels assistents, Francesc Torralba, com a coordinador de la taula rodona, va fer la cloenda resumint a grans trets i ordenadament el nucli de les aportacions del matí i de la tarda. A les 18 hores en punt s'acabava la Trobada amb prou temps per assistir a l'hora de vespres a l'església abacial de Poblet.

Cristòfol-A. Trepat

REBEU-ME, SENYOR, COM VAU PROMETRE PROFESSIÓ MONÀSTICA SOLEMNE DE FRA DAVID RENART

Per al quadernet litúrgic de la seva professió, fra David va triar la imatge del fill pròdig de Rembrandt, un quadre mereixedor de tota una contemplació. Mentre l'acompanyàvem, en la festa joiosa de la Dedicació de la nostra església –13 de novembre– i de la seva pròpia dedicació al Senyor, em mirava aquesta imatge a la coberta del quadernet. Les mans del Pare, acollidores, el fill arraulit cercant l'escalf del si del Pare, el seu peu nafrat, descalç, signe de les pedres del camí, de les dificultats, dels fracassos, de les esperances. Fer la professió definitiva és fer això que va fer el fill de la paràbola. Iniciar el camí del retorn amb l'esperança de trobar el Pare. Això des de l'òptica del fill. Des de l'òptica del Pare, el desig d'abraçar-lo, de fer festa, de restituir-li el vestit de la seva dignitat de fill.

Fra David, crec, ho ha viscut així, al si de la seva comunitat. Va obrir els braços per cantar el «Rebeu-me, Senyor, com vau prometre i viuré» amb el gest humil i agosarat alhora del fill pròdig, amb l'esperança de no veure's decebut.

Per la professió fra David s'ha incorporat definitivament a Poblet com a pedra viva d'un edifici espiritual i material. A ell li pertoca de deixar-se cisellar per l'escarpa del Pare i del Fill i del Sant Esperit fins a encaixar perfectament en els murs d'aquest edifici. A nosaltres ens pertoca d'ajudar-lo i d'acollir-lo, de fer-li lloc, en el mateix dinamisme i per a glòria del Pare i del Fill i del Sant Esperit.

Lluís Solà

13 novembre 2014

© Foto: Bedmar

MEMÒRIA DEL CICLE DE CONFERÈNCIES

“CENTROS MONÁSTICOS, PANTEONES REGIOS: ARTE Y DEVOCIÓN EN EL MEDIOEVO HISPANO”

(Emma Liaño i Marta Serrano)

PROGRAMA

Sesió de matí

10:00-10:30h: Acollida i presentació a cargo del P. Lluís Torral, Prior del Monestir de Santa Maria de Poblet y de Emma Liaño, Catedrática de la Universitat Rovira i Virgili.

10:30-11:00h: Esther LOZANO (IES Jaume I-TEMPLA): *Fundaciones cistercienses en el siglo XII: similitudes y diferencias en dos casos catalanes.*

11:00-11:30h: Gerardo BOTO (Profesor Titular de la Universitat de Girona-TEMPLA): *Panteones regios peninsulares. Una visión de conjunto.*

11:30-12:00h: Cafè.

12:00-12:30h: Pablo ABELLA (Doctorando de la Universitat de Girona-TEMPLA): *La familia regia y sus relaciones con las Hoigas de Burgos.*

12:30-13:30h: Visita por el monestir a cargo de Jorge Portal (Arquitecto Responsable del Plan Director de Restauración del Monestir de Santa Maria de Poblet).

Sesió de tarda

15:30-16:00h: Maria BONET (Professora Titular de la Universitat Rovira i Virgili): *La Història de Poblet del Pare Agustí Altisent des del punt de vista de la historiografia actual.*

16:00-17:00h: Emma LIAÑO (Catedrática de la Universitat Rovira i Virgili): *El nuestro Aloy de Montbray y el Panteón Real de Santa Maria de Poblet.*

17:00-17:30h: Mesa redonda y conclusiones, a cargo de Marta SERRANO (Professora lectora de la Universitat Rovira i Virgili-TEMPLA).

Entrada lliure. Las sesiones tendrán lugar en el Palau de l'Abat.

Logos: UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI, TEMPLA

**CENTROS MONÁSTICOS, PANTEONES REGIOS:
ARTE Y DEVOCIÓN EN EL MEDIOEVO HISPANO**

MONASTERIO DE POBLET
7 de Mayo de 2014
Dirigido por: Emma Liaño y Marta Serrano
Organiza: Universitat Rovira i Virgili (Tarragona) – TEMPLA

El dimecres dia 7 de maig es va celebrar al monestir de Santa Maria de Poblet el cicle de conferències *Centros monásticos, panteones regios: arte y devoción en el Medioevo hispano* que s'ha pogut dur a terme gràcies a l'ajut econòmic de la Facultat de Lletres, al projecte 2012LINE-05 que la professora Marta Serrano lidera i al suport tant de l'abat del monestir com de l'equip TEMPLA: *Taller d'Estudis Medievals. Programes, Litúrgia i Arquitectura*. Les sessions es van dur a terme a l'Aula Magna de l'Hostatgeria del monestir.

D'acord amb la proposta, l'activitat estava dirigida als alumnes de l'assignatura d'*Iconografia* dels graus d'Història i Història de l'Art. Hi van participar més d'un 90 % dels matriculats.

L'objectiu principal va ser, en primer lloc, posar sobre la taula part dels resultats del pro-

jecte 2012LINE-05 *Els panteons de la Catalunya Nova: Poblet, Santes Creus i Vallbona de les Monges* i, en segon lloc, posar de manifest a l'alumnat el dinamisme de la nostra disciplina en l'àmbit de la iconografia, tant per part d'investigadors de reconegut prestigi en l'àmbit medieval hispà com de novells (Gerardo Boto o Esther Lozano entre els primers, i Pablo Abella, entre els segons). Al mateix temps van poder visibilitzar la tasca de recerca dels professors de la casa (Maria Bonet i les dues coordinadores d'aquesta activitat); en aquest sentit, la professora Maria Bonet va comentar l'obra d'Agustí Altisent, que properament serà reeditada, i la professora Emma Liaño va aprofundir sobre una figura capital en l'escultura gòtica catalana: *Aloy de Montbray y su papel en el Panteón Real de Poblet*. D'altra banda, la intervenció de l'arquitecte restaurador del

monestir de Santa Maria de Poblet, va posar de manifest la necessitat d'avinentesa entre les nostres disciplines.

Dins de l'argument central entorn als panteons dinàstics la professora Esther Lozano, amb *Fundacions cistercenques del segle XII: similituds i diferències en dos casos catalans* va fer una contextualització que, alhora, va ser una il·lustrativa comparació dels panteons reials de Santes Creus i Poblet. El professor Gerardo Boto, amb *Panteons regis peninsulars en ca-*

tedrals i monestirs: una visió de conjunt va palesar la visibilitat dels monuments fúnebres i la seva utilització, amb el seu repertori iconogràfic, com a eina propagandística i legitimadora. Després de la visita al monument amb l'arquitecte Jordi Portal, amb qui es va poder accedir a diferents espais de l'edifici, va intervenir Pablo Abella amb *La familia regia y sus relaciones con las Huelgas de Burgos*, i va posar de manifest la particularitat d'unes tombes règies dins d'un monestir femení i una sepultura que, amb una intenció legitimadora, utilitzava una iconografia heràldica que no corresponia al seu titular. La sessió de tarda es va inaugurar amb Maria Bonet que va exposar *La Història de Poblet* del pare Agustí Altisent des del punt de vista de la historiografia actual i va acabar amb la intervenció d'Emma Liaño amb *El maestro Aloy de Montbrai y el Panteón Real de Santa María de Poblet*.

La manca de temps va impedir que la taula rodona moderada per Marta Serrano i que afavoria el protagonisme dels alumnes, es dilatés, tot i que es van posar sobre la taula els aspectes més rellevants de la fructífera jornada.

UN NOU NOVICI

El dia de Tots Sants es va viure al monestir de Poblet la vestició d'un novici, a qui s'imposà, com és habitual, l'hàbit blanc. Es tracta de fra Joaquim Cervera i Pavia, nat a Alcoi (Alacant), perit agrícola de professió. Va ser un dia de joia i festa per l'ingrés d'una nova persona a la comunitat en temps d'escassetat. Que Déu li doni la santa perseverança en aquest camí que ha escollit!

Pare Tulla

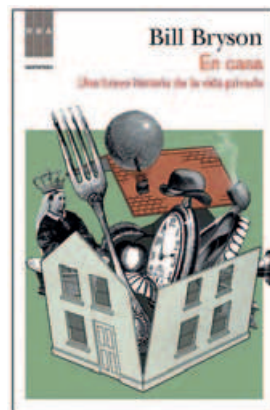

INVITACIÓ A LA LECTURA

Títol: EN CASA. UNA BREVE HISTORIA DE LA VIDA PRIVADA

Autor: Bill Bryson

Editorial: Circulo de Lectores, 2011

La Literatura és una disciplina apassionant. Pot transportar-nos a qualsevol lloc, per més remot que aquest sigui; pot passejar-nos pels túnels dels temps i, com les dendrites i els axons, té la capacitat de captar la informació i al mateix temps transmetre-la. És el que fa Bill Bryson en aquesta obra: endinsar-nos en un mar de coneixements de la manera més amena possible. És un autor prolífic que en cada una de les seves obres ens fa explorar el món i la vida.

En casa és una de les seves obres més ambicioses per l'extensió de l'estudi, per la profunditat en què ha elaborat l'obra i per l'exactitud de les dades. El tema que tracta és la descripció de la vida privada de la humanitat; i per mostrar la quantitat d'objectes que ens faciliten la vida, ens fa passejar per les diferents habitacions d'una casa del segle XIX a Norfolk. L'habilitat narrativa i la claredat conceptual de l'autor li permeten tractar d'una manera realment original els temes més diversos i, en aquets cas, de forma extraordinària.

Bill Bryson declara en les primeres pàgines d'aquesta narració que sempre s'explica la història a través de les guerres, dels tractes i dels personatges; mai, però, s'havia estudiat com hem arribat a aconseguir la comoditat de què avui gaudim. Amb aquesta intenció ha escrit una obra excel·lent que ens ensenya història i ciència d'una manera d'allò més divertida.

Començant pel vestíbul i les escales ens fa passejar pel dormitori, la cuina, el safareig, el menjador... i així ens assabentem que el concepte de dieta saludable és relativament recent; que el te va iniciar una revolució, que l'arbre de la teca fou fonamental en l'armada britànica i que l'educació ha estat un privilegi reservat a una minoria fins fa ben poc.

En casa és una obra singular, escrita amb alegria i entusiasme. Per això llegir-la és un plaer per a tots els lectors, a més d'oferir-nos el coneixement de tot allò quotidià que ens envolta i de què gaudim.

(Lina Zulueta)

Títol: LA MÍSTICA DE LA PALABRA

Autor: Josep Otón

Editorial: Sal Terrae (2014)

Josép Otón (Barcelona, 1963), prou conegut entre els lectors de la nostra revista pels articles que hi ha publicat, és doctor en Història, catedràtic d'Institut de Secundària i professor a l'Institut de Ciències Religioses de Barcelona. Ha publicat diversos llibres d'espiritualitat entre els quals destaquen *El inconsciente, ¿morada de Dios?* (2000), *Vigías del abismo. Experiencia mística y pensamiento contemporáneo* (2001), *Simone Weil: el silenci de Déu* (2008), *Historias y personajes. Un recorrido por la Biblia* (2010) i *El reencantament modern* (2012).

El llibre que aquí ressenyem ha sorgit de la meditació personal a partir de la lectura de la Bíblia. No és, però, una meditació “de laboratori” –com ens diu en el pròleg el P. Abat– sinó que parteix de la realitat quotidiana. Deia el teòleg Urs von Balthasar que cal llegir la Sagrada Escripura amb la Bíblia en una mà i el diari en l’altre. Això vol dir que no podem menystenir en la nostra meditació els afers de cada dia i que alhora, dins dels fets quotidians, cal mantenir l’esguard fix en l’Etern. Tampoc hem de bandejar l’esforç intel·lectual, com si esperéssim il·luminacions dins d’un quietisme improductiu. L’autor està convençut que l’espiritualitat és capaç de generar pensament.

L’atenta escolta de la Paraula ens endinsa en la mística. La Paraula de Déu es resisteix a emmotllar-se als nostres referents previs, a les nostres maneres de pensar i ens aboca, si no ens hi resistim, a una experiència misteriosa que, d’una banda, ens transforma i, de l’altra, ens aboca a la vida de cada dia amb una nova mirada i amb una acció més purificada. És un camí que no té final conegut. El llibre de Josep Otón ens marca moltes de les fites possibles d’aquest camí.

Al llarg del llibre el seu autor ens proposa cinquanta-nou capítols que es corresponen al mateix nombre de meditacions. Són curtes, d’unes tres pàgines de mitjana. Això afavoreix la lectura reposada i evita la pressa de saber com acaba un text. Perquè el text no s’acaba, o, tal i com es presenta en el darrer capítol, tota meditació ha de trobar el sentit i el significat dins d’una mena d’el·lipsi, d’un verb que no es pronuncia i que es deixa a l’acolliment i a la interpretació personal de cada lector. D’altra banda cadascú pot triar el capítol que li vingui més de gust a propòsit d’algun dels seus títols, sempre suggeridors. En la seva introducció l’autor mateix ens suggereix, si no volem llegir els capítols per ordre, un índex temàtic que situa temes com el temps litúrgic (advent, nadal, quaresma...), Maria, l’Eucaristia, el perdó, la fe, els relats dels orígens, la revelació, la pobresa, l’experiència de Déu i el sofriment.

En definitiva, ens trobem davant d’un excel·lent llibre d’espiritualitat viscuda, la lectura del qual ens permet discórrer per les seves pàgines deixant-nos penetrar per l’aroma de les seves paraules i també aturar-nos en un moment del dia per respondre a l’estímul personal que ens provoqui una de les seves meditacions. És un llibre obert a la pregària.

(Cristòfol-A. Trepal)

Títol: MI PLANTA NARANJA-LIMA

Autora: José Mauro de Vasconcelos

Editorial: El Ateneo (1968)

José Mauro de Vasconcelos és un autor brasiler nascut el 1920 a Bangu, a prop de Rio de Janeiro, que morí el 1984 a la ciutat de São Paulo. Considerat mestís per ser fill de mare índia i pare portuguès, va viure la seva infantesa en una extrema pobresa que oprimia la família. L'obra *Mi planta Naranja-Lima* recrea les desventures de l'autor quan tenia la tendra edat de cinc anys.

Mi planta Naranja-Lima és la història d'un nen, Zezé, que viu amb la seva família nombrosa l'angoixa de la pobresa, la tristesa de la incomprensió i el dolor del maltractament. Zezé és el penúltim de sis germans. La situació familiar és dura: el pare ha estat despatxat de la feina i la mare treballa incansablement per mantenir la família. En aquesta situació els germans s'han de cuidar entre ells i a causa de les seves entremaliadures els adults abusen de Zezé.

La planta que dóna nom al títol és l'amiga que escolta i comprèn el nen; durant les converses que manté Zezé amb la planta coneixerem els seus pensaments i afliccions. La planta naranja-lima representa l'esperança de trobar la bondat i compartir l'alegria. La planta és en realitat un petit arbust enmig d'arbres més grans i frondosos, però precisament la seva fragilitat és la que concorda amb el sentiment de desprotecció que experimenta Zezé.

José Mauro de Vasconcelos va explicar, quan publicà per primera vegada la novel·la el 1968, que el que volia destacar en l'obra era que la pobresa no va ser el que va marcar la seva infantesa, sinó el maltractament. La intenció de l'autor en escriure la seva història era denunciar la situació de milers de nens que pateixen aquest malviure durant la infantesa. Zezé recorda a la novel·la que *un dia, de sobte vaig descobrir el dolor i em vaig fer adult*. La infantesa és un dret del qual tots els infants haurien de gaudir; si de sobte es trenca a causa d'un gran infortuni i no hi ha cap consol que l'alleugi, al futur hi haurà un adult incomplet.

En l'actualitat *Mi planta Naranja-Lima* és un text que es llegeix a les escoles de Brasil i està considerat un document social que reflecteix la realitat del Brasil més desfavorit. José Mauro de Vasconcelos és, després de Jorge Amado, l'autor més llegit de Brasil.

(Lina Zulueta)

CALENDARI DELS BRILLANTS 2014

El *Calendari de brillants* és un almanac que intenta recuperar el vell estil d'aquelles publicacions que eren les úniques que adquirien els camperols. En aquesta edició, el seu director, el senyor Joan Josep Cardona Ivars, membre de la Germandat de Poblet, ha actualitzat el seu ideari per a un públic més ampli sense perdre l'aroma romàntic i didàctic que traspaven les antigues publicacions.

El *Calendari de brillants* està estructurat en tres seccions. La primera, de la pàgina 7 a la 67, conté nombrosos articles curts, diversos i d'interès inqüestionable. Hi trobem temes religiosos, com la crisi de fe, passant per converses, narracions o llegendes. A banda del primer text dedicat a la declaració d'intencions de l'almanac, en total hi podem llegir 21 articles d'una indiscutible amenitat.

La segona part ve constituïda pel calendari pròpiament dit (pàgs. 70-93). Es dediquen, sistemàticament, dues pàgines a cada mes de l'any. La pàgina parell de l'esquerra s'organitza sempre amb la mateixa informació: **què cal fer** (al camp, a la mar, al jardí, a la casa), **les dotories** del mes (costums), el **llaurador natural**, les **devocions populars**, els **patrons del mes**, informacions fito-zoo-

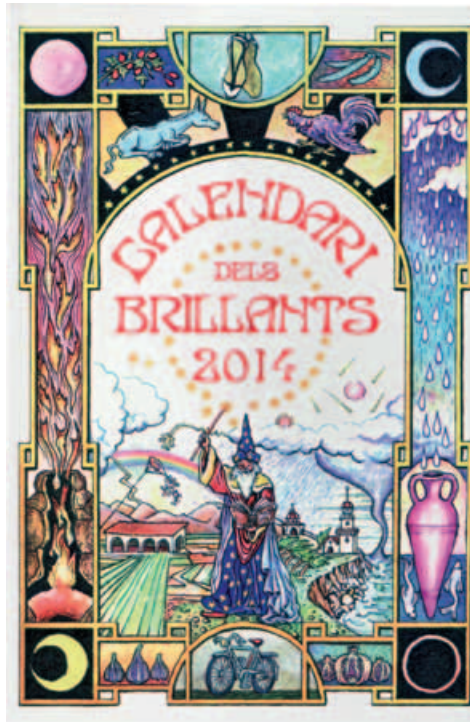
fenològiques i observacions astronòmiques. A la pàgina de la dreta una columna ens informa de les llunes (minvants o creixents) amb una curta narració que es relaciona bàsicament amb el temps atmosfèric del mes. Al seu costat, en una doble columna hi ha tots els dies del mes amb el sant o la festivitat de cada jornada. D'aconsellable i plaent lectura al llarg del mes que es correspon.

La tercera secció porta per títol "informació útil" (pàgs 96-116). Hi trobem un deversall d'informacions ben concretes de força interès: còmputos eclesiàstics, dades astronòmiques, variacions de les marines més importants, hores d'eixida i posta del sol i el cicle de la lluna per mesos, dies de mercat, festes tradicionals, etc.

El *Calendari de brillants* està editat amb molta cura i dignitat, tot i que de mane-

ra austera, tal i com correspon a l'esperit d'aquest tipus de publicacions. El lector hi trobarà informacions interessants que ens parlen, a més, d'un passat prou viu encara. L'edició del *Calendari de brillants* és, sens dubte, la més ben aconseguida en la seva especialitat de les que es publiquen a la nostra àrea lingüística.

Cristòfol-A. Trepat

PORTAL DELS LAICS I LAIQUES DE L'ESGLÉSIA CATÒLICA A CATALUNYA

<http://www.laicatxxi.cat/>

No es tracta d'un moviment més dins de l'Església, sinó del projecte d'un equip de laics i laiques, actius en diverses comunitats parroquials i altres organismes de l'Església, que es proposen crear una xarxa per integrar bona part dels moviments eclesials laics per tal d'endegar sinergies. Com ells mateixos afirmen en el web que presentem, aquesta xarxa s'adreça a *laics i laiques catòlics de Catalunya, homes i dones, joves o grans, batejats que participen o no en comunitats parroquials, arxiprestals, moviments, ... i reconeixen l'experiència apassionant i difícil de la fe, per tal que refermem plegats la nostra voluntat de ser cristians en el món i laics en l'Església.*

Les seves finalitats són clares: *volen crear un espai d'humanitat que inclogui persones disponibles i també aquelles altres que s'han allunyat o es mantenen en un segon pla, i demanen un àmbit d'aproximació senzill, càlid i proper a les seves inquietuds i que cerquen un missatge atractiu que els convidi a unir-s'hi de forma engrescadora i convincent tot recuperant les seves arrels cristianes.*

També volen *fer-ne partícips tots els preveres, religiosos i religioses que cerquen una renovació en la seva missió, perquè comproven que el paradigma de la fe canvia ràpidament en la societat, els signes són diferents, i necessiten l'ajuda i l'activa participació de tots els laics membres de les seves comunitats.*

El web és senzill però summament útil. Està estructurat en cinc grans apartats: *l'inici, qui som, què ens proposem, què fem i amb què comptem.* L'inici s'estructura en tres columnes: seccions, notícies i novetats, i el butlletí. En el *qui som* hi apareix tot l'equip amb noms i cognoms, procedència i fotografia, la qual cosa crea una atmosfera de simpatia i transparència; les pestanyes *què ens proposem* i *què fem* són

de moment molt senzilles i es redueixen a manifestar les finalitats i les accions que es duen a terme de cara al proper congrés que se celebrarà a Poblet el 2015. Aquestes pestanyes s'aniran omplint de propostes a través de les reunions preparatòries en els diversos àmbits de treball (en la pestanya d'inici hi trobareu la planificació i esquema d'aquestes reunions preparatòries a les quals tots hi som convidats). El portal també ens proposa registrar-nos per poder accedir a més informació de la web.

El lema d'aquest portal, *SER MÉS ESGLÉSIA, SERVIR MÉS EL MÓN*, resumeix perfectament la seva intenció. En definitiva: una bona eina per progressar en el camí de la vocació cristiana. Val la pena consultar-la i participar-hi.

Cristòfol-A. Trepat

INFORMACIÓ DEL MONESTIR DE POBLET

HORARI DE CULTES

FESTES DE PRECEPTE

5,15 h. MATINES
7,30 h. LAUDES
10 h. MISSA CONVENTUAL
13 h. MISSA PER AL POBLE
18 h. MISSA VESPERTINA
19 h. VESPRES I EXPOSICIÓ
21 h. COMPLETES I SALVE

DIES FEINERS

5,15 h. MATINES
7 h. LAUDES
8 h. MISSA CONVENTUAL
18,30 h. VESPRES (15/9 al 14/6)
19 h. VESPRES (15/6 al 14/9)
20,30 h. COMPLETES I SALVE (15/9 al 14/6)
21 h. COMPLETES I SALVE (15/6 al 14/9)

HORARIS DE VISITA AL MONESTIR (Les visites són sempre guiades)

- **Hivern (del 13 d'octubre al 15 de març):**
Dies feiners: 10:00 – 12:45 / 15:00 – 17:30
Diumenges i festius: 10:00 – 12:30 / 15:00 – 17:30
- **Primavera (del 16 de març al 14 de juny):**
Dies feiners: 10:00 – 12:45 / 15:00 – 18:00
Diumenges i festius: 10:00 – 12:30 / 15:00 – 17:30
- **Estiu (del 15 de juny al 14 de setembre):**
Dies feiners: 10:00 – 12:45 / 15:00 – 18:00
Diumenges i festius: 10:00 – 12:30 / 15:00 – 18:00
- **Tardor (del 15 de setembre al 12 d'octubre):**
Dies feiners: 10:00 – 12:45 / 15:00 – 18:00
Diumenges i festius: 10:00 – 12:30 / 15:00 – 17:30

*EL MONESTIR NO ES VISITA ELS DIES DE NADAL, SANT ESTEVE I CAP D'ANY.
REIS, DIJOUS I DIVENDRES SANT I DILLUNS DE PASQUA, TANCAT A LA TARDA.*

TELÈFONS, FAX I CORREUS ELECTRÒNICS:

MONESTIR-COMUNITAT: Tel. 977 870 089 – Fax: 977 871 762

WEB MONESTIR DE POBLET: www.poblet.cat

MONESTIR: info@poblet.cat

ADMINISTRACIÓ: admin@poblet.cat – Tel. 977 870 089 (ext. 260)

HOSTATGERIA INTERNA: hostatgeriadepoblet@gmail.com

ARXIU TARRADELLAS: atarradellas@poblet.cat – Tel. 977 870 089 (ext. 234)

HOSTATGERIA EXTERNA: Tel. 977 871 201 – Fax: 977 870 537

hostatgeria@poblet.cat // gerencia@poblet.cat // comptes@poblet.cat // escolarestaurant@poblet.cat

CONSERGERIA (GUIES MONESTIR): Tel. i Fax: 977 870 254 – visita@poblet.cat

TRESORERIA GERMANDAT: jjosepdeharo@yahoo.es

WEB FUNDACIÓ DE POBLET. www.fundaciopoblet.org – secretaria@fundaciopoblet.org

